

De Mythe van het Opbouwwerk

Cor Hendriks

DE MYTHE VAN HET OPBOUWWERK

De micropolitiek van het club- en buurthuis

Eindwerkstuk voor de Haagse Sociale Academie

(Leiden, november 1983)

(Spelling aangepast aan huidige normen.)

Inleiding

Wat is opbouwwerk? Deze vraag laat zich niet zomaar beantwoorden en er zijn dan ook boeken vol over geschreven. Ik voel dan ook niet de behoefte om mijn antwoord op deze vraag te verpakken in een theoretisch verhaal, maar toe te lichten aan de hand van drie voorbeelden uit mijn eigen praktijk als opbouwwerker in een club- en buurthuis c.q. buurtcentrum.

Ik heb gemeend deze drie voorbeelden van opbouwwerk op een zo objectief mogelijke wijze te moeten benaderen. Ik heb daarom gekozen voor de methode van het bronnenonderzoek en mijn rapport samengesteld uit het overvloedige materiaal, dat uit het verleden tot me is gekomen. Het betreft hier dus de geschiedschrijving van een agogisch experiment, hoewel het woord experiment wat overbodig aandoet, gezien het experimentele karakter van heel het agogisch bedrijf. En is geschiedschrijving an sich al een hachelijke onderneming – zeker voor iemand, die daar niet voor gestudeerd heeft –, hoe staat het er dan wel niet voor met de geschiedschrijving van de agogische werkzaamheid?

Wat doet men nu eigenlijk in het opbouwwerk? Al de boeken staan bol van de ideologie: de werker, die dit of dat moet. Maar wat doet hij nu eigenlijk? Dient al die ideologie als schoonpraterij van een “kwalijske” werkelijkheid, zoals door sommigen, bijv. marxisten, die hun mond vol hebben over ideologische staatsapparaten, wordt beweerd?

Op dit soort vragen zal ik aan het eind van mijn werkstuk terugkomen na het gedeelte, waarin ik een beeld van de werkpraktijk van de opbouwwerker in het club- en buurthuis c.q. buurtcentrum probeer te schetsen.

Het eerste gedeelte, ‘De micropolitiek van het club- en buurthuis’, bestaat uit drie delen: het medewerkeronderzoek, het buurtwerk en het gehandicaptenwerk.

Het medewerkeronderzoek valt in twee delen uiteen. Het eerste deel, vooraan in de bundel, is gewijd aan de vragenlijst, die ik aan het eind van mijn eerste seizoen ontwierp ten behoeve van de evaluatie. Het tweede deel is achteraan opgenomen, omdat het in de tijd ook als laatste aan bod kwam, en houdt zich bezig met mijn pogingen tot het onderzoeken van de sfeerproblematiek en het niet-functioneren van het teamberaad.

Het buurtwerk is een voorbeeld van territoriaal opbouwwerk en in dit deel probeer ik de gang van zaken rond de diverse buurtwerkprojecten, waaraan ik actief deelnam, te reconstrueren.

Het gehandicaptenwerk is een voorbeeld van categoriaal opbouwwerk. Voor dit gedeelte van het Vijfhoenhuis was ik zelf in hoge mate verantwoordelijk, vandaar de ruimte, die dit gedeelte in het onderzoek in beslag neemt. Hierbij heb ik tevens geprobeerd om de krachten, die op de werker worden uitgeoefend, aan de hand van velerlei illustraties aan te geven.

De gevolgde methode is die van het documentenonderzoek. Vanuit mijn driejarige werkperiode bij het Vijfhoenhuis (5HH) heb ik een uitvoerige documentatie bewaard (zie bijlage 24), die de basis van het onderzoek vormt. Dit materiaal, bestaande uit notulen, nota’s en dagboekantekeningen heb ik gebruikt om daarmee de opbouwwerkproblematiek te schetsen, zoals die zich in de praktijk voordoet.

Ik heb gemeend me binnen dit documentenonderzoek van waardeoordelen te moeten onthouden en heb me feitelijk beperkt tot het redigeren van het uit het verleden tot mij gekomen materiaal. Mijn waardeoordelen spreek ik uit in het tweede, korte, theoretische deel 'De mythe van het opbouwwerk'.

In dit theoretische deel wil ik "wat" dieper ingaan op de relatie tussen het opbouwwerk c.q. welzijnswerk en de maatschappij, waarin dit sociale verschijnsel zich voordoet. Hierbij zal ik ook ingaan op de rol van de werker, het dubbelkarakter van zijn positie, en de betekenis van de sociale academie als disciplineringsinstituut ten behoeve van het werkveld.

De scriptie op zich was natuurlijk toch een haastklus, gezien de omvang en de hoeveelheid werk, die het met zich meebracht. Daarom gaat mijn dank uit naar mijn twee typistes, Elly en Loes, die een groot deel van het typewerk van me hebben overgenomen. Mijn excuus voor de fout op blz. 108-109. Het stencilwerk en de grafische verzorging zijn van eigen hand (excuus voor de verwisseling van blz. 56 en 57).

Verder gaat mijn dank, en niet in de laatste plaats, uit naar mijn vrouw Marla, voor haar geduld, dat ze ondanks de zwangerschapsprikelen op wist te brengen voor mijn monnikenwerk.

Leiden, 2 december 1983

Krantenfoto Leidsch Dagblad zaterdag 7 april 1979

De praktijk: De micropolitiek van het club- en buurthuis

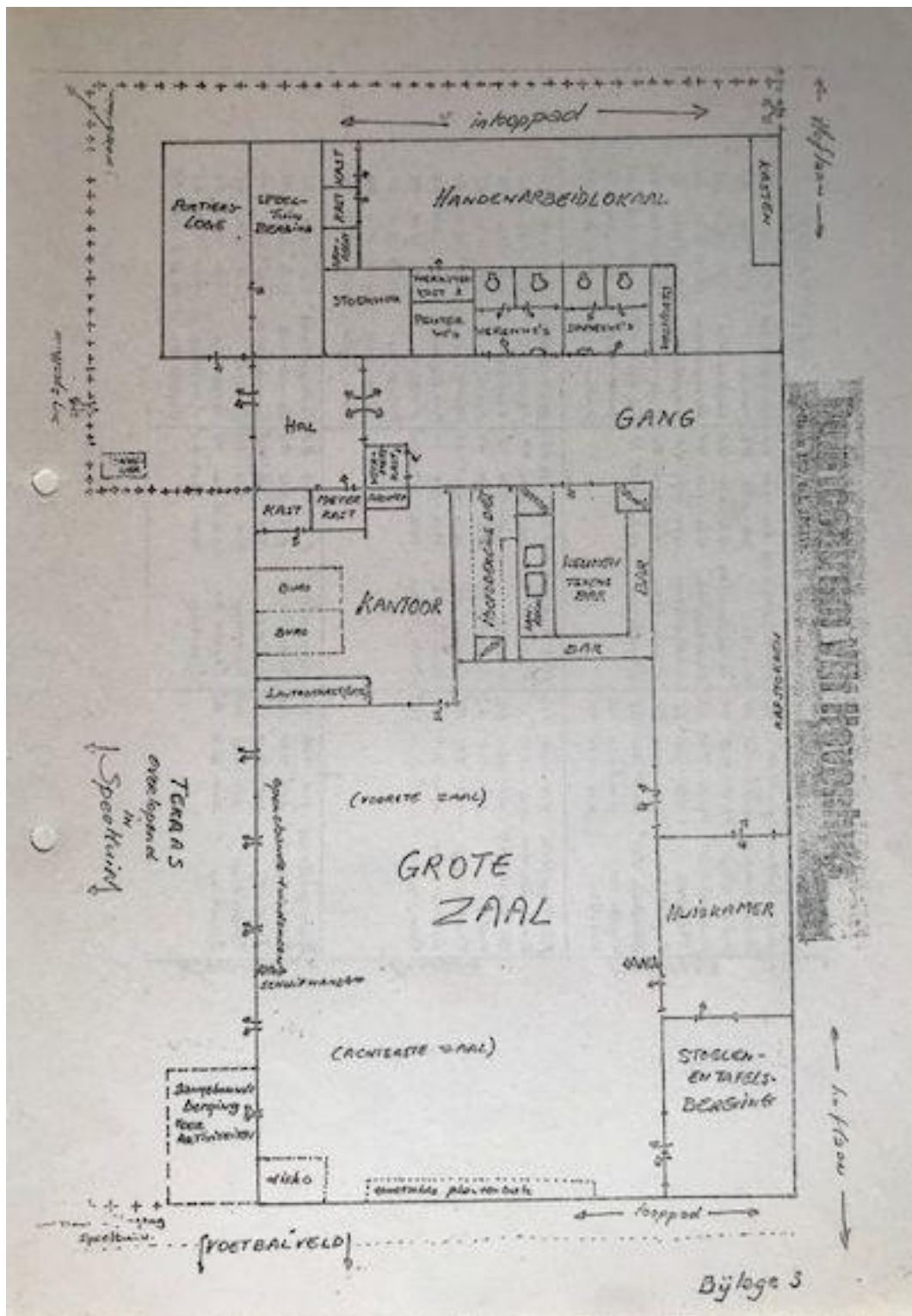
1. Korte beschrijving van het Vijfhovenhuis

In 1976 ging ik werken bij de stichting club- en buurthuiswerk “het Vijfhovenhuis” (5HH). Het clubhuis bevindt zich in het oudste gedeelte van Zuidwest Leiden (zie bijlage 1), een oude nieuwbouwwijk met gemengde bebouwing (zowel kleine flats als laagbouw) en bestemd voor gezinnen met lage inkomens. Op de plattegrond van de buurt (zie bijlage 2) heb ik de bebouwing aangegeven. De buurt wordt gekenmerkt door een redelijke groenvoorziening met ruime gelegenheid tot spelen voor de vele in de buurt aanwezige kinderen.

Het gebouw van de stichting, dat weliswaar goedkoop gebouwd is en een semipermanent karakter heeft (hout op betonnen fundering) verkeert in een vrij redelijke staat. Het is verdeeld in diverse ruimten: een grote zaal, die door midden deelbaar is middels een schuifwand, een handenarbeidlokaal en diverse kleine ruimtes als kantoor, keuken, berging, wc-ruimtes en een huiskamer. Later is nog extra berging aangebouwd. (Zie bijlage 3: plattegrond van het Vijfhovenhuis.) De oprichting van de stichting en de bouw van het clubhuis werd eind 1967 verricht op initiatief van de speeltuinvereniging “De Vijf Hoven”. De bouw is voornamelijk gebeurd door verschillende mensen in de wijk, waardoor de stichting “Het Vijf Hovenhuis” vanaf het begin een duidelijke relatie had met de buurt. De oprichtingsdatum is 23 augustus 1968. Echter pas 9 mei 1970 ging het clubhuis officieel open. Sinds die tijd is er veel veranderd, vooral in de verhouding tussen beroepskrachten en vrijwilligers. Zo was bijv. vroeger de stafvergadering gesloten, d.w.z. dat alleen betaalde krachten deze konden bijwonen, terwijl er nu een open vergadering is, het teamberaad genaamd. Ook praatten vrijwilligers vroeger alleen over het clubwerk dat zij deden, terwijl nu (1976) de vrijwilligers verantwoordelijk zijn voor het beleid, dus naast het draaien van clubs ook beleidsvoorbereidende en financiële taken hebben. (Scriptie Aad, blz. 4-5).

Deze democratiseringstendensen zijn niet zomaar gekomen, maar waren een gevolg van grote problemen binnen het functioneren van de staf. In het concept beleidsplan lezen we op blz. 15 (gedateerd 24-12-76):

“In het verloop van enkele jaren ontstond bij een niet gering aantal medewerkers de gedachte: wij werken allen aan een buurtvoorziening; wij hebben allemaal evenveel waarde voor het geheel; wij hebben geen bestuur meer nodig. Er ontstonden heftige discussies. Toen het eenmaal zover was, werd de ordening onduidelijk. In enkele maanden tijds was de versplintering van het geheel compleet. En de medewerkers, die de dragers waren van de gedachte “wij hebben geen bestuur meer nodig”, zij gingen weg. De continuïteit van het geheel bleek niet over de betaalde medewerkers te lopen, maar over de niet-betaalde medewerkers / buurtbewoners. Zij bleven in hun afzonderlijke activiteiten doorwerken. De afzonderlijke activiteiten moesten echter opnieuw tot een geheel gesmeed worden.”

Plattegrond Vijfhoenhuis

Zo ontstond er een nieuwe structuur en werden nieuwe stafleden aangetrokken, die beter pasten in de nieuw gevonden structuur. Toen ik in september 1976 bij het team kwam, functioneerde dit al weer ruim een jaar op deze basis. Op dat moment bestaat het team uit de volgende betaalde medewerkers:

1. Don Hansen – teamleider (L I).
2. Els Jong – (F II B).
3. Aad Braggaar (na afstuderen eind 1976): F II A (daarvoor A II).
- 4 + 5. Twee peuterleidsters voor 50% F I A.
- 6 + 7. Twee werksters voor 37½% H P 9.1.
8. Willem Coert – WSW-kracht [= Wet Sociale Werkvoorziening].
9. Henk Vermond – Interim-regeling jeugdig werklozen.

De eerste drie vormden a.h.w. de staf, al mag dat nauwelijks zo benoemd worden. De peuterleidsters en werksters hebben hun specifieke taken, de WSW-kracht (8) zorgt voor het onderhoud en de interim-kracht (9) is het hulpje van de staf. Ik kwam aanvankelijk [als nieuwe WSW-kracht] onderaan de hiërarchie terecht, wat we kunnen zien als mijn aanlooptijd tijdens het eerste seizoen waarin ik me van manusje-van-alles tot 4^e stafkracht opwerkte.

Het programma verloopt in (jaar-) seizoenen, waarbij het demarcatiepunt ergens in de grote vakantie ligt. Verder volgt het seizoen het lagere school programma. Tijdens de vakanties komen de normale middagprogramma's stil te liggen en wordt alle tijd besteed aan activiteiten voor de kinderen. Hierbij zijn de vrijwilligers zeer actief, vooral tijdens de grote vakantie, waarvan een deel wordt georganiseerd door de speeltuin[vereniging], onder begeleiding van eventueel "staf"kracht van het buurthuis. Dit hangt verder af van het vakantierooster van de "staf"krachten.

Voor een overzicht van het programma, zie bijlage 4 m.b.t. de georganiseerde, doorlopende activiteiten tijdens de 3 seizoenen, dat ik werkzaam was, met de betreffende lokalen, dagen en tijden. De afkortingen staan voor: Grote Zaal (GZ); Achterste Zaal (AZ), Voorste Zaal (VZ); Handenarbeidlokaal (HA); De Steiger (ST, het oorspronkelijke honk onder de flat aan de ingang van de Weidehof, tevens stencilhok); de Huiskamer (HU).

	1976-1977	1977-1978	1978-1979
M A A N D A G	Peuterspeelzaal 9-12.00 GZ	Peuterspeelzaal 9.00-12.00 VZ	Peuterspeelzaal 9-12.00 VZ
	Kinderkantine 12-13.30 HA	Naailes 9.00-11.30 AZ	Naailes 9-11.30 AZ
	Kinderclub 15.45-17.00 AZ	Kinderkantine 12.00-13.30 HA	Kinderkantine 12-13.30 HA
	Dansexpressie 16-17.00 AZ	Kinderclub 16.00-17.00 AZ	Invalidensoos 14-16.30 GZ
	Theesoos 15.45-17.00 VZ	Invalidenmiddag 13.30-16.30 GZ	Engelse les 19.30-21 ST
	Engelse les 19.00-21.00 ST	Bingo 2x p.m. 19.30-22.30 GZ	Infoavond 19.30-23 GZ
	Naailes 20.00-21.00 HA	Engelse les 20.00-21.15 ST	Op karwei in je eigen huis 20.00-21.30 HA
	Bingo (3 ^e p/m) 20-23.00 GZ		
D I N S D A G	Spelenderwijs (2 ^e en 4 ^e p.m.) 20-23.00 GZ		Speeltuinvergadering (1x p.m.) 19.30-23.00 VZ
	Peuterspeelzaal 9-12.00 VZ	Peuterspeelzaal 8.30-12.00 VZ	Peuterspeelzaal 9-12.00 VZ
	Kinderkantine 12-13.30 HA	Kinderkantine 12.00-13.30 HA	Naailes 9-11.30 AZ
	Bejaardeninstuif 9.30- 11.30 AZ	Naailes 13.30-15.30 AZ	Kinderkantine 11.30-13.30 HA
	Teamberaad 13.30-16 HA	Teamberaad 13.30-16.00 HA	Teamberaad 13.30-16 HA
	Naailes 13.45-15.45 AZ	Engelse les 20.00-21.15 HA	Naailes 13.30-15.00 AZ
	Engelse les 20.00-21.00 HA	Nederlands 20.00-21.15 GZ	EHBO 16.00-17.00 GZ
	Klaverjasclub 20-22.30 GZ	Klaverjasclub 20.00-22.30 GZ	Vergadering Ned. lessen 16.00-17.00 HA
			Engelse les 19.30-21.30 HA
			Instuifvergadering 19.30- 21.00 (?)
			Klaverjasclub 20-22.30 GZ

Programma 1976-77; 77-78; 78-79 (bijlage 4.1)

W O E N S D A G	Peuterspeelzaal 9-12.00 VZ	Peuterspeelzaal 8.30-12.00 VZ	Peuterspeelzaal 8.30-12 VZ
	Damesritmiek 10-11.00 AZ	Damesritmiek 10.00-11.00 AZ	Damesritmiek 10-11.00 AZ
	Instuif 14.00-15.30 GZ	Instuif 14.00-15.30 GZ	Instuif 14.00-15.30 GZ
	Timmerclub 14-15.30 HA	Timmerclub 14.00-15.30 HA	Timmerclub 14.00-15.30 HA
	Sjoelclub 20.00-22.30 VZ	Sjoelclub 20.00-22.30 VZ	Engelse les 19.30 & 21.15 HA
		Engelse les 19.30 & 21.15 HA	Sjoelclub 20.00-22.30 GZ
			Invalidenoverleg 10.30-12.00 HA
D O N D E R D A G	Peuterspeelzaal 9-12.00 GZ	Peuterspeelzaal 8.30-12.00 VZ	Peuterspeelzaal 8.30-10.30
		Nederlands 9.00 & 10.30 ST	Nederlands 9.00 & 10.30 ST
		Koffiebar 8.30-11.00 AZ	Koffiebar 8.30-11.00 AZ
		ANIB spreekuur 9.00-11.00 HA	ANIB spreekuur 8.30-10.30
	Kinderkantine 12-13.30 HA	Kinderkantine 12.00-13.30 HA	Kinderkantine 12-13.30 HA
	Bejaardensoos 14.00-17.00 GZ	Bejaarden Open Huis 14.00-16.30 GZ	Bejaardensoos 14.00-16.30 GZ
		Huiswerkbegeleiding 16-17.30 ST	Engelse les 15.00-16.30 ST
		Jazzballet 20.00-21.30 GZ	3 Jazzballet 19.00-23.00 GZ
		Engelse les 20.00-21.30 ST	Engelse les 19.30-21.00 ST
	Bestuursvergadering 20.00-22.30 HA	Bestuursvergadering 20.00-22.30 HA	Vergaderingen 20.00-23.30 HA

Programma 1976-77; 77-78; 78-79 (bijlage 4.2)

V R I J D A G	Peuterspeelzaal 9-12.00 GZ	Peuterspeelzaal 8.30-12.00 VZ	Peuterspeelzaal 8.30-12 VZ
	Kinderkantine 12-13.30 HA	Bejaardengym 9.30-11.30 AZ	Bejaardengym 8.30-10.30 A
	Kinderclub 15.45-17.00 HA	Kinderkantine 12.00-13.30 HA	Volksdansen 10.30-12 AZ
	Theesoos 15.45-17.00 VZ	Kinderclub 16.00-17.00 AZ	Kinderkantine 12-13.30 HA
	Soosavond 19.00-21.30 GZ	Invalidenmiddag 13.30-16.30 GZ	Pedicure 13.30-16.30 HU
		Bingo 2x p.m. 19.30-22.30 GZ	Yoga 13.45 & 15.00 AZ
		Engelse les 20.00-21.15 ST	Schilderen 16.00-17.15 HA
			Beatdansen 16.15-17.15 GZ
Z A			Vrijbuiters 18.30-21.30 GZ
	Speeltuinfilm 10.-11.45 GZ	Open voor speciale evenementen	Judo/Jitsu 9.30-14.00 GZ
	Soosavond 19.30-22.00 GZ		Speciale evenementen 20.00-23.30 GZ
Z O N D A G	Leger des Heils 10.30-12 GZ	Leger des Heils 10.30-12.00 GZ	Leger des Heils 9.30-11.30
	Vrijbuiters 13.00-16.30 GZ	Speeltuinfilm 14.00-16.00 GZ	Speeltuinfilm 13.30-16.30
	Soosavond 19.00-21.30 GZ	Dansles 20.00-21.30 GZ	Voetbal 13.30-16.30
			Modelvliegtuigbouwclub 19.30-21.00 HA
			Dansles 19.30-23.00 GZ
	PROGRAMMA – OVERZICHT		

Programma 1976-77; 77-78; 78-79 (bijlage 4.3)

Naast deze doorlopende activiteiten zijn er ook eenmalige evenementen, die kunnen variëren van het beschikbaar stellen van de ruimte aan diverse groeperingen, zoals de LPKV voor tentoonstellingen of de motorclub voor de jaarlijkse bijeenkomst, tot zelf opgezette specials als de soos '77 en de bedelweek tijdens het eerste seizoen en de acties voor jongerenhuisvesting tijdens het tweede seizoen.

Naast de stichting voor het club- en buurthuiswerk is er de speeltuinvereniging “De Vijf Hoven”, die erg nauw met de stichting verbonden is en veelal dezelfde medewerkers heeft. De vereniging is echter geheel zelfstandig, houdt maandelijks vergaderingen en heeft een portier via de WSW in dienst, die vanuit de portiersloge het terrein kan overzien. De stichting maakt gebruik van de speeltuin voor sommige activiteiten. De speeltuinvereniging heeft donateurs en leden, welke laatste voor hun kinderen contributie betalen, waarvoor ze een penning krijgen, waarmee het kind gratis toegang heeft. Naast het toezien hierop en op het speeltuingebeuren aan zich verkoopt de portier ijsjes. De speeltuin is vrij uitgebreid en bevat schommels, wippen, zandbakken, klauterrekken, een familieschommel, een reuzengrote glijbaan, een draaipaal en een draaimolen, zowel voor kleuters als lagere schooljeugd. Verder organiseert ook de speeltuinvereniging activiteiten zoals filmmiddagen en vakantiebezigdheden.

Rolverdeling (vanaf september 1976 tot juni 1979)

- Bestuur: Voorzitter: Riet Blok tot eind 1976, tevens medewerkster sjoelclub; daarna vacant en waarnemend vervuld door Dirk van der Ham, waarvan een tijdlang Jan Verver als formele voorzitter; vanaf 17-5-1979 Danny de Lange (uurdocent Judo en Jiu Jitsu), met als 2^e voorzitter de heer Jansen van de Leidse Luchtvaart Club.
Secretaris: Dirk van der Ham

Penningmeester: Simon du Prie, tevens leider van de Vrijbuiters, opgevolgd per 17-5-1979 door Auke Koornstra, leraar Engels.

2. Team (40 uur): Teamleider: Don Hansen; (bejaarden-)werkster: Els Jong; (kinder)werker: Aad Braggaar. Zij zijn de staffunctionarissen met een vaste aanstelling bij het Vijfhovenhuis. Willem Coert: WSW-kracht voor het onderhoud; Cor Hendriks: WSW-kracht voor club- en buurthuiswerk; Henk Vermond: tot 31-8-1977 via de interim regeling jeugdig werklozen, daarna via de WSW tot militaire dienst per 25-4-1978, voor club- en buurtwerk, opgevolgd als WSW-kracht door Tom Dijkwel per 9-5-1978, die tegelijk werd aangenomen met Corien Meijvogel via de interim regeling jeugdig werklozen. Een tweede onderhoudsman werd toegevoegd in de persoon van Bert de Koning, die tevens de leider van de kaartclub, voorzitter van de speeltuinvereniging en afroeper op de bingo is en na zijn arbeidsongeschiktheid via Don aan de WSW-positie werd geholpen. In dienst van de speeltuinvereniging als portier is de WSW-er Jan Matters (i.e. Ome Jan).
3. Team 20 uur: (1^e) peuterleidster Bartha Labordus; (2^e) peuterleidster Anneke de Roos, tevens vrijwilligster achter de bar op de sjoelavond en incidenteel op de bingo en bij vakantiebezigdheden.
4. Werksters 37 ½ %: (1^e) werkster Lenie Wegman, tevens medewerkster van de koffiebar, leidster van de sjoelclub en medewerker van de gehandicaptensoos, evenals de (2^e) werkster Tinie Overvliet (= Tiny).
5. Uurdocenten: Marla Kerk: van stagiaire tot lerares dansexpressie en jazzballet, in het 3^e seizoen ook beatballet en drumster in de "houseband" (Panik). Voor de kinderkantine Gre van Buuren en Sara Verver, welke laatste werd opgevolgd door Lian Blöte, die eerst invalster was en daarin werd opgevolgd door Linda Zonneveld-Altman, die ook veel typewerk en kinderwerk deed en trouwde met Ber Zonneveld, die wel fotowerk deed voor het 5HH. Gymlerares Wil Veldhoek, later Marijke van der Leer. Naailerares Mevr. Visser. Dansles in het 3e seizoen: Paul en Hanneke. Accountant Piet Waning.
6. Vrijwilligers docenten: Aleida Nijboer, 2 à 3x p.w. Engels; de heren Bosman en van Heel voor ieder 1 en Auke Koornstra voor 2 Engelse lessen. Mevr. Lambrechts en Rob van Vuren voor ieder 1 les Nederlands. Bejaardengym Ati Griffioen. Pedicure Marij Sibon.
7. Vrijwilligers: Wil Verver (koffiebar); Willem Clements: kaartavond, bingo, penningmeester van de speeltuinvereniging, loterij op de sjoelavond. Zondagochtend: Leger des Heils: Zr. Harteveld en Zr. v. Weerden.
8. (Werkgroepleden): Hans de Koning, tevens secretaris van de speeltuinvereniging, Lesley van de Toren, Rudy en Leendert Boot, Jacqueline, Karin, Wilma, Diana, Loek en Ge, Linda de Roode, Marjolein.
9. Diversen: Truus, "getrouwd" met Simon, Conny Nachtegeller; Martin, de zoon van Lenie, disc jockey op de sjoelclub.
10. Vrijwilligers gehandicaptenwerk sinds 2^e en 3^e seizoen: Riek Nievaart, Netty Ammerlaan, Ria Dikhof, Mien van Kooperen; Hedwig Maksumiak, de heer Bosch. Vervoer: Marry van Haarlem, de heer Pardon.

Vijf Hovenhuis Handenarbeidlokaal aanzicht (Screenshot Google)

2. Chronologie: Beknopt overzicht van mijn werkzaamheden binnen het Vijfhovenhuis

Op dinsdag 21 september 1976 werd ik door Don Hansen, de teamleider, voorgesteld aan het teamberaad als nieuwe WSW-kracht. Ik ben de opvolger van Loes Simmerman. Ik heb een tijdje culturele antropologie gestudeerd en volg nu een de MBO sociale dienstverlening. Het teamberaad besluit om me te vragen zo snel mogelijk te beginnen, gezien de hoeveelheid werk, die er ligt. En dat was woensdag 22 september al. Er wordt duidelijk afgesproken dat de periode tot aan de bestuursvergadering geheel vrij blijvend is en gebruikt zal worden om elkaar te leren kennen. Op de bestuursvergadering van 30/9 wordt pas beslist. Na afloop van het teamberaad stellen Don en ik een rooster op (zie bijlage 5 rooster 1).

Dit rooster omvatte de zondagavondsoos, het filmproject Spelenderwijs 2x p.m. en bingo 1x p.m. op maandagavond, op dinsdagmiddag het teamberaad, voorafgegaan door de kinderkantine, woensdagochtend schoonmaken, 's middags de kinderinstuif en 's avonds de sjoelclub. Donderdagochtend koffiebar en bureaudienst en 's middags buurtwerk. Vrijdagmiddag kinderkantine, theesoos en onderhoud. Dit seizoen zou ik het aanloopseizoen willen noemen, niet alleen met betrekking tot mezelf, maar ook ten aanzien van de door Don geproclameerde buurtcentrumgedachte. De kern hiervan was aanwezig in het stuk van Don, dat op dezelfde bestuursvergadering, waarop ik werd aangenomen, het belangrijkste discussiepunt was. De veranderingen, die zich hiermee inzetten, kristalliseerden zich in maart '77 uit in de naamverandering van club- en buurthuis in buurtcentrum Het Vijfhovenhuis met de nodige veranderingen in het activiteitenpakket, het aanzien van het gebouw en de omgang met vrijwilligers tijdens het daarop

volgende halfjaar. Mijn aanloop duurde een stuk langer. Pas tijdens het 2e seizoen was ik algemeen geaccepteerd als 4e stafkracht, al was ik al eerder op basis van gelijkheid door de stafleden geaccepteerd. Tijdens dit eerste seizoen speelde ook een groot aantal privé-zaken mee, zoals het aanschaffen van een eigen huis (evenals Els in de Groenordstraat, vlakbij Aad in de Hansenstraat) en het verbouwen ervan.

Rooster 1 vanaf 22-9-76	Ochtend	Middag	Avond
Zondag 3½			19.00-22.30 Soos
Maandag 3			2 ^e en 4 ^e v/d maand Spelenderwijs 1x Bingo
Dinsdag 5	11.30-13.30 Kinderkantine	13.30-16.30 Teamberaad	SCHOOL
Woensdag 13	8.30-12.00 Schoonmaken	12.00-17.30 Bureau/Instuif	19.00-23.00 Sjoelen
Donderdag 9	8.30-12.00 Koffiebar/Bureau	12.00-17.00 Buurtwerk	SCHOOL
Vrijdag 6	11.30-13.30 Kinderkantine	13.30-17.30 Onderhoud/Theesoos	

bijlage 5: rooster 1

Ook besloot ik al vrij snel om naar de Sociale Academie te gaan. Ik hield op met de MBO-SD en meldde me aan voor de cursus van februari '77. In de tussentijd ging ik op donderdag niet meer naar school, zodat ik naar de bestuursvergadering en de soosmedewerkersvergadering op donderdag kon.

Ook op andere punten werd mijn rooster gewijzigd (zie rooster 2). Toen eenmaal de cursus op de Haagse Sociale Academie (HSA) begon, werd mijn rooster verder gewijzigd (zie rooster 3) en kreeg ik ook meer creatieve activiteiten, zoals de publiciteitsverzorging en het opzetten van projecten. In maart onderging dit rooster een kleine wijziging, doordat de zondagavondsoos verviel en vervangen werd voor de zaterdagavond [soos], die echter niet veel later ook verviel en niet meer vervangen werd. Specifieke activiteiten waren het jongerenwerkeroverleg, het ontwerpen van een affiche voor de bedelweek (zie bijlage 7) en het organiseren van een drugsvoorlichtingsavond voor de medewerkers. Hoogtepunten van mijn werkzaamheden tijdens dit eerste seizoen waren de buurtwerkvoorbereidingen met Aad en de ontwikkeling van het beleidsplan, wat resulteerde in de medewerkervragenlijst ter afsluiting van het eerste seizoen.

Rooster 2 vanaf 23-11-76	Ochtend	Middag	Avond
Zondag 4			19.00-23.00 Soos
Maandag 3			2 ^e en 4 ^e v/d maand Spelenderwijs 1x Bingo
Dinsdag 10	8.30-13.30 Onderhoud Kinderkantine	13.30-17.30 Teamberaad Bureau	Kopij Zuidwester
Woensdag 13	8.30-12.00 Schoonmaken	12.00-17.30 Bureau/Instuif	19.00-23.00 Sjoelen (Engelse les)
Donderdag 12	8.30-12.00 Koffiebar/Bureau	12.00-17.00 Buurtwerk	3x per maand Vergadering
Vrijdag			

bijlage 5: rooster 2

Rooster 3 vanaf 8-2-77	Ochtend	Middag	Avond
Zondag 4			19.00-23.00 Soos
Maandag			SCHOOL
Dinsdag 10	8.30-13.30 Onderhoud Jongerenwerkeroverleg Kinderkantine	13.30-17.30 Teamberaad Bureau	Kopij Zuidwester
Woensdag 13	8.30-12.00 Schoonmaken	12.00-17.30 Bureau/Instuif	19.00-23.00 Sjoelen (Engelse les)
Donderdag 4		13.30-17.30 Buurtwerk	SCHOOL
Vrijdag 7	10.00-13.30 Projecten (publiciteit) Kinderkantine	13.30-17.00 Projecten (Bureau)	

bijlage 5: rooster 3

Rooster 4 vanaf september '77	Ochtend	Middag	Avond
Maandag 6	11.30-13.30 Kinderkantine	13.30-17.30 Invalidensoos	SCHOOL
Dinsdag 12	8.30-13.30 Bureau Jongerenwerkeroverleg Kinderkantine	13.30-16.30 Teamberaad Werkoverleg	19.00-23.00 Bewonersverkeer Commissie Bureau
Woensdag 6½	10.30-13.30 Administratie	13.30-17.00 Kinderclub	
Donderdag 9	8.30-12.00 Koffiebar/Bureau	13.30-17.30 Buurtwerk Huiswerk- begeleiding	SCHOOL
Vrijdag 6	 11.30-13.30 Kinderkantine	13.30-17.30 Kinderclub- overleg Huiswerk- begeleiding	

bijlage 5: rooster 4

Rooster 5 vanaf 1-2-78	Ochtend	Middag	Avond
Maandag 10	11.30-13.30 Kinderkantine	13.30-17.30 Invalidensoos	19.00-23.00 Bingo/Bureau Stencils/Post
Dinsdag 8	SCHOOL	13.30-16.30 Teamberaad Werkoverleg Post	19.00-23.00 Bewonersverkeer- commissie Bureau
Woensdag 6½	11.00-13.30 Onderhoud	13.30-17.30 Timmerclub	
Donderdag 1	SCHOOL	SCHOOL	1x p.m. bestuursvergadering
Vrijdag 8½	9.00-13.00 Bureau Projecten Kinderkantine	13.30-17.30 Kinderclub- overleg Bingoprijzen	

bijlage 5: rooster 5

Het tweede seizoen was de koerswijziging een feit geworden. Een van de consequenties hiervan was de keuze voor gehandicaptenwerk. Ook bleek hierbij mijn acceptatie als 4^e stafkracht. Ik kreeg de opdracht van het teamberaad om de soos voor gehandicapten voor te bereiden en op te zetten (zie rooster 4). Omdat het overleg van de medewerkers echter op donderdagochtend werd gepland in verband met het spreekuur van de ANIB op die ochtend in het gebouw, werd Henk mede belast met het coördinatorschap van het gehandicaptenwerk, omdat ik zelf op donderdag naar school moest (vanaf februari '78) (zie rooster 5). Dit bleek later onverenigbaar met elkaar te zijn. Toen dan ook duidelijk werd dat van de ANIB verder weinig medewerking ten aanzien van het soosgebeuren te verwachten was, werd het overleg verplaatst naar de woensdagochtend (zie rooster 6).

Rooster 6 vanaf 25-4-78	Ochtend	Middag	Avond
Maandag 10	11.30-13.30 Kinderkantine	13.30-17.30 Invalidensoos	19.00-23.00 Bingo/Bureau (Post)
Dinsdag 8	SCHOOL	13.30-16.30 Teamberaad Werkoverleg Post	19.00-23.00 Bewonersverkeer- commissie Bureau
Woensdag 7	10.30-13.30 Invalidenoverleg Instuifvoorbereiding	13.30-17.30 Instuif	
Donderdag 1	SCHOOL	SCHOOL	1x p.m. bestuursvergadering
Vrijdag 8	9.00-13.00 Projecten Kinderkantine	13.30-17.30 Bingoprijzen Bureau Projecten	

bijlage 5: rooster 6

Tegen het eind van dit 2^e seizoen werden steeds meer uren op mijn rooster vrijgemaakt voor het gehandicaptenwerk (zie rooster 7). Natuurlijk had ik tijdens dit seizoen ook andere taken zoals bijv. de coördinatie van de kinderkantine aan het begin van het seizoen (zie rooster 4), wat echter niet vol te houden was, toen ik op dinsdag- en donderdagochtend naar school moest en het gehandicaptenwerk steeds zwaarder ging tellen. Ook kreeg ik een tijdje de organisatie van de bingoavonden naar me toegeschoven.

Rooster 7 vanaf 29-5-78	Ochtend	Middag	Avond
Maandag 10	11.30-13.30 Soosvoorbereiding	13.30-17.30 Invalidensoos	19.00-23.00 Bureau / Notulen teamberaad
Dinsdag 8	SCHOOL	13.30-16.30 Teamberaad Werkoverleg Post	19.00-23.00 Bewonersverkeer- commissie Bureau
Woensdag 6½	10.30-13.30 Invalidenoverleg Bureau	13.30-17.00 Bureau Invalidenwerk	
Donderdag 1	SCHOOL	SCHOOL	1x p.m. bestuursvergadering
Vrijdag 8½	9.00-13.00 Bureau (notulen t.b.)	13.30-17.30 Bureau	

Bijlage 5: rooster 7

Na het vertrek van Henk (in militaire dienst) kreeg ik de verzorging van de notulen van het teamberaad en een deel van het stencilwerk naar me toegeschoven (zie rooster 6). In het evaluatieverslag aan het eind van het 2^e seizoen wijs ik op deze verschuivingen te realiseren, die resulteerden in een rooster (7), dat vrijwel geheel gewijd was aan het gehandicaptenwerk, dat nu binnen het totale gebeuren de hoogste prioriteit had gekregen. Ten gevolge hiervan was het mogelijk om nevenactiviteiten te ontwikkelen, zoals bijv. de opzet van een boekje voor de soosbezoekers.

Tijdens het 2^e seizoen deden zich nogal wat incidentele activiteiten voor. Zo ontwierp ik het programmaboekje voor verspreiding in de buurt (sept. '77) en participeerde ik in het project van Don: "Ook jongeren willen wonen", waarvoor we o.a. interviews maakten met jongeren in kraakpanden. Ook de actie tegen de neutronenbom had mijn aandacht. Verder ontwierp ik een affiche voor de buurtbarbecue (zie bijlage 17), toegangskaarten voor een Vrijbuitersvoorstelling en voor de voetbalwedstrijd tegen Veronica ten bate van het gehandicaptenwerk.

Het 3^e seizoen was niet alleen voor mij, maar ook voor het Vijfhovenhuis een ongelukkig seizoen. Er trad een steeds groter wordende scheiding op tussen de zgn. stafkrachten enerzijds en de rest van het betaalde personeel anderzijds. Dit was op zich een gevolg van het ideologische verschil tussen beide groepen. Terwijl dit verschil in eerste instantie gediend had om de gehele medewerkgroep op te tillen, begon in het 3^e seizoen een duidelijk verschil zich af te tekenen tussen een groep, die wel mee omhoog ging, en een groep, die achterbleef. Al snel kwamen de benamingen 'kantoorblok' en 'keukenblok' in zwang en begonnen de problemen zich op te hopen. In het begin van het seizoen was hier nog weinig van te merken. Ikzelf stortte me met veel energie op het gehandicaptenwerk (zie rooster 8) en begon, na het produceren van mijn tweede programmaboekje aan de voortbrenging van een aantal nummers van het zgn. infostencil voor de bezoekers van de gehandicaptensoos. Dit begon me echter steeds zwaarder te vallen, aangezien het feit, dat ik het hiervoor noodzakelijke

werk thuis deed, vanwege concentratieproblemen in het Vijfhovenhuis zelf, me steeds kwalijker werd genomen (althans mijn afwezigheid). Gevolg hiervan was dat de productie van het infostencil steeds meer tijd in beslag nam. Ook had de langzaam verslechterende sfeer in het clubhuis zijn uitwerking op de medewerkgroep, die steeds minder gemotiveerd was tot het verrichten van de noodzakelijke voorbereidingen, waardoor ik steeds vaker er alleen voor kwam te staan. Dit brak me op een gegeven moment op, waardoor ik een maand ziek thuisbleef.

Rooster 8 vanaf september 78	Ochtend	Middag	Avond
Maandag 6½	11.00-13.30 Soosvoorbereiding	13.30-17.30 Invalidensoos	
Dinsdag 8	SCHOOL	13.30-16.30 Teamberaad Werkoverleg Begeleiding Corien	19.00-23.00 Bewonersverkeer- commissie
Woensdag 7½	10.00-13.30 Invalidenoverleg Bureau	13.30-17.30 Gehandicapten- werk	
Donderdag 4	SCHOOL	SCHOOL	19.00-23.00 1x p.m. bestuursvergadering Jazzballet
Vrijdag 8	9.00-13.00 Afrekenen Soosvoorbereiding	13.30-17.00 Bureau Huisbezoeken	

bijlage 5: rooster 8

Ondertussen had ik al diverse pogingen ondernomen om bij het Vijfhovenhuis weg te komen. Echter de sollicitaties bij Troef, het Volkshuis en de Welzijnsraad hadden geen resultaat gehad. De oorspronkelijke gedachte binnen het Vijfhovenhuis n.l. om WSW-ers op te nemen in het team, maakte weinig kans, omdat de werkers [i.e. Don, Els en Aad] bleven zitten en er ook een vacaturestop was afgekondigd.

In januari '79 had ik mijn eerste gesprek met de DSW [Dienst Sociale Werkvoorziening, mijn werkgever] over overplaatsing. Dit bleek echter zeker op korte termijn een onhaalbare kaart. Gesprekken met Don hadden tot resultaat, dat ik nog een tijdje in het Vijfhovenhuis bleef met overschakeling op andere werkzaamheden. Afgesproken werd dat ik Tom, de nieuwe WSW-kracht in plaats van Henk, zou inwerken in het gehandicaptenwerk, waarbij ik mezelf langzaam uit deze activiteit zou terugtrekken om over te schakelen op andere, vaag aangegeven werkzaamheden. Deze actie deed mijn imago weinig goed, terwijl het ook in het algemeen bijdroeg tot de sfeerverslechtering tussen de "staf" en de rest van het team. Steeds meer werden geluiden gehoord van vertrek.

Vijf Hovenhuis Hoflaan aanzicht (Screenshot Google)

Overigens was het Don zelf geweest, die dit in gang had gezet door als eerste over vertrek te beginnen. Voorspel hierop vormde zijn vakantie van 3 maanden aan het eind van het eerste begin van het 2^e seizoen, waardoor zijn imago op losse schroeven kwam te staan. Echter vanwege zijn populariteit als motor van het Vijfhovenhuis werd dit geaccepteerd en kon hij in eerste instantie dit gezichtsverlies zonder problemen aan. Tijdens deze tweede helft van het 3^e seizoen werd heel wat afgepraat en niet altijd in even goede sfeer. Ik had als nieuwe werkzaamheid de opdracht gekregen om me bezig te houden de oorzaken van de negatieve sfeer onder de medewerkers. Ik was echter niet in staat om deze opdracht waar te maken en droeg in zekere mate zelfs bij tot verslechtering vanwege de wijze, waarop tegen mijn werkzaamheden werd aangekeken. Ondertussen was er een interview met mij in het Leidsch Dagblad verschenen, waarin ik op mijn positie als WSW-er wees in verband met de 8 gulden regeling. Hierin benadrukte ik nogal het feit dat ik klem zat tussen de DSW en het Vijfhovenhuis. Toen werd Don ziek en moest opgenomen worden in het ziekenhuis. Binnen het clubhuis gingen steeds meer stemmen op voor een autoritaire aanpak. In plaats van Don kwam Riet als vervangster, wat gezien de verhoudingen nergens op sloeg, maar duidelijk een coup was van het keukenblok. Over mijn aanwezigheid ontstonden nu grote problemen en ik kreeg allerlei nieuwe taken naar mij toegeschoven. De sfeer was echter dermate geladen, dat ik me er niet toe kon brengen om loyaal deze koerswijziging uit te voeren.

In eerste instantie besloot ik om per einde van het seizoen op te houden. Toen er echter ook over de resterende tijd moeilijkheden ontstonden, haakte ik af en kwam via de wachtgeldregeling van de

DSW in de Sociale Dienst terecht. Ook voor de anderen was het einde in zicht gekomen. Don nam zijn ontslag, Els vetrok per 1 juni, Aad werkte nog mee aan het evaluatieverslag, maar vertrok daarna naar het zuiden des lands, terwijl Tom als laatste WSW-er (Willem Coert was al eerder vertrokken) verplicht was te blijven werken, totdat hij overgeplaatst kon worden naar het Academisch Ziekenhuis.

Overigens had ik tijdens dit 3^e seizoen ook te kampen met een groot aantal persoonlijke problemen. Het is in dit verband echter niet doenlijk om daar uitgebreid op in te gaan. Daarom zal ik volstaan met een korte opsomming. Allereerst waren er grote moeilijkheden ontstaan in mijn relatie met Loes [Breton van Grol], die uiteindelijk resulteerden in mijn op kamers gaan wonen. (Dit was per 1 dec. tijdens mijn overspannenheidperiode op de gehandicaptensoos.)

Overigens dateerden de moeilijkheden met Loes al van voor het begin van het 3^e seizoen, dus ruim voor ik verliefd werd op Marla, de lerares jazzballet in het buurtcentrum en tevens de drumster van de “houseband”, de rock and roll-band van het buurtcentrum, die van het begin af aan met nijd was omgeven. In eerste instantie was deze band een creatie van Don en mij, waarvoor ik zelfs mezelf een installatie aanschafte. Tom deed mee op sologitaar en Aad deed de zang. Dom speelde drums en ik slaggitaar en wij maakten de songs. Al snel bleek Aad niet geschikt, terwijl Simon, de leider van de Vrijbuiters en penningmeester, die de bas speelde, al snel afviel vanwege onverenigbaarheid met het genre, n.l. rock and roll. Ook voor Aad was dit een probleem. Toen Don problemen met zijn armen kreeg en niet meer kon drummen en daarentegen prima bleek te voldoen als leadzanger, weliswaar zonder stem, maar met inbreng, kwam Marla bij de groep als drummer en werd vanuit de buurt Evert [Simons] gevraagd voor de bas. Lesley, voormalig medewerker, speelde bongo's.

Don, die het allang niet meer zag zitten in het cultureel werk, besloot op een gegeven moment een eigen band te starten: Sherlock, een volkomen autonoom project, die weliswaar oefende in het Vijfhoovenhuis, maar alleen Tom als daadwerkelijke Vijfhoovenhuismedewerker bevatte. Don zat zelf niet in de band, maar was de manager/producer, het brein achter de groep. Ondertussen was ik met Marla ook een band begonnen en trok daarvoor eveneens van buitenaf leden aan. Ik behield de naam Panik, die ik voor de “houseband” had verzonnen. Panik was echter minder succesvol als Sherlock. Don wist met zijn energie relaties aan te boren en een plaat (LP) van de grond te tillen, gepromoot door uitzendbureau Luba met muziek van allemaal Leidse bands, maar in de eerste plaats met 2 nummers van Sherlock. Al deze ontwikkelingen werden door de anderen in het Vijfhoovenhuis met lede ogen gadeslagen en droegen sterk bij tot het in elkaar zakken van de sfeer.

Aad zegt hierover in de door hem gemaakte evaluatie van het seizoen '78-'79: “Een en ander begon voor mijzelf te veranderen toen ik bemerkte dat wat sommigen onder vriendschap verstonden niets te maken had met werkelijke vriendschap. Vriendschap is in mijn ogen betrokken zijn op iemand die je aardig vindt en van daaruit bereid zijn om te delen in elkaars ellende en geluk. Geluk viel te delen, met de rest moest ik het zelf maar uitzoeken. Toen ik dit in de gaten had, was er een begin van verandering en na een tijdje heb ik dan ook een aantal mensen gezegd, dat ze niet langer bij mij thuis welkom waren. Ik benadrukte toen sterk, dat ik ondanks dat ik privé behoorlijk teleurgesteld was, wel samen wilde blijven werken. Blijkbaar had ik mij dermate hierdoor of hiermee afgezonderd, dat deze groep mij totaal links liet liggen, van samenwerken was er geen sprake meer. Irritaties over en weer, weinig of totaal geen belangstelling voor mijn werk, woordspelletjes, elkaar proberen terug te pakken waren dingen, die aan de orde van de dag waren. Door al deze zaken hing ik meer zo'n beetje

op mezelf rond in het Vijfhovenhuis, want in de keukengroep was ik in eerste instantie niet zo welkom. Op een bepaald moment kon ik er niet meer tegen en heb een week vakantie- c.q. denktijd gevraagd, wat ik zelf nodig dacht te hebben om deze problemen op te lossen, zodanig dat ik kon werken. In deze week kwam ik er echter ook niet uit, in tegendeel, ik voelde mezelf steeds verder wegzakken. [...] In die tijd werd ik gewoon ontzettend bang voor mensen en het zweet brak mij aan alle kanten uit als ze me wat vroegen.”

De in dit verhaal beschreven gebeurtenissen werden gevolgd door bijna twee maanden afwezigheid van Aad. Tijdens zijn afwezigheid was Don opgenomen in het ziekenhuis met bepaalde uitputtingsverschijnselen. Els was zich aan het voorbereiden op haar vertrek en bij mij was alle lust aan het verdwijnen. Nieuwe figuren gingen een belangrijke rol spelen: Danny, de nieuwbakken voorzitter met volmacht van de bestuursvergadering; Riet, die zich weer als medewerkster in het gebeuren had gewerkt en het tot invaller voor Don wist te brengen, toen Don plotseling in het ziekenhuis verdween na diverse malen zijn vertrek te hebben aangekondigd. Aad schreef het bovenstaande stukje in juni in het kader van de evaluatie. Toen werkte hij al weer twee weken, al voelde hij zich nog niet helemaal de oude. Hij was echter bereid om de mensen, die hem gevraagd hadden terug te komen en die bereid waren om de sfeer en de onderlinge verhoudingen te veranderen, volledig te ondersteunen waarbij hij zich van allerlei taken ten doel stelde zoals het delen van rotte klussen, het bedenken dat betaalde krachten een aanvulling op de buurtbewoners zijn. Als ze dat niet zo vinden, moeten ze maar gaan, want wildgroei werkt het recht van de sterkste (praters) in de hand. Overigens is de evaluatie '78-'79 een illustratie van het in elkaar zakken van het werk. De evaluatie beperkt zich tot een klein aantal clubs en is verder de persoonlijke evaluatie van Aad en zijn werkzaamheden.

Tijdens het seizoen '78-'79 was ik in eerste instantie volledig met het gehandicaptenwerk bezig, al was ik in het begin veel tijd kwijt aan het programmaboekje voor verspreiding in de buurt (met dezelfde omslag als het vorige jaar, maar nu geheel in eigen stencilproductie, zelfs met foto's). Hieruit ontstond min of meer vanzelf het infostencil in het begin opgezet als maandelijks project, wat echter onhaalbaar bleek en later omgezet moest worden in een tweemaandelijks project. Hoewel dit project uitstekend bijdroeg tot verbetering van het soosgebeuren en me uitzonderlijk populair maakte, werd er niet gekeken naar de hoeveelheid werk, die niet gehonoreerd werd in beschikbare tijd. Tussen november en januari knapte ik af, niet alleen op mijn bezigheden, maar op het hele sociaal-culturele werk. Ik stopte met mijn opleiding aan de Sociale Academie en zonk langzaam weg in mijn hippieverleden, verhuisde naar een kraakpand om het gebroken contact met mijn verleden te herstellen. Langzaam ervoer ik mijn hele lift uit de sociale dienst en tewerkstelling in de WSW als iets kunstmatigs. Vanaf dat moment was ik voor het Vijfhovenhuis verloren.

Dons charisma, dat overigens ten aanzien van het Vijfhovenhuis ook tot een nulpunt gedaald was, was nog in staat me voor een tijdje vast te houden met werk, dat meer op mijn niveau lag: het tijdens een onbezonnen moment in het teamberaad bedachte idee om me werkplannen te laten maken, wat inhield: het doorlichten van de activiteiten. Al snel bleek dat niet concreet genoeg en werd ik belast met het uitzoeken van de sfeerproblemen en andere zaken als miniberging. Binnen het kader hiervan maakte ik wat praatpapieren met als basis het praatpapier van Don voor het Dienstencentrum getiteld "Hardop Denken". Ten opzichte van de groeiende problemen vermochten mijn pogingen niet veel in te houden. Al snel begonnen er vraagtekens te rijzen ten aanzien van mijn

functioneren, die resulteerden in mijn steeds meer betrokken raken in allerlei praktische zaken, zoals onderhoud, schoonmaken en administratie.

Uiteindelijk kreeg ik daar in mei de barbevoorrading bij, waardoor ik weer in het gebeuren werd teruggezogen. Ik bleek de situatie niet meer aan te kunnen en liep midden onder het teamberaad van 29-5-79 weg uit het Vijfhovenhuis om er niet meer terug te komen.

(De opgenomen foto's van Google zijn uiteraard van nu en tonen het verval van het gebouw, waaraan sinds de 70-er jaren geen onderhoud meer is gepleegd.)

Vijf Hovenhuis (foto Google)

I. Het medewerkeronderzoek

Het medewerkeronderzoek valt in twee delen uiteen, zowel in tijd, als in doelstelling. Het eerste gedeelte, dat in het hier volgende stuk gepubliceerd wordt, heb ik de medewerkervragenlijst genoemd en is intern gepresenteerd als Evaluatie 1976-1977. In dit deel schets ik het beeld van het ontstaan en vergaan van dit onderzoek, dat ik opzette aan de hand van sociologische normeringen, die ik heb opgedaan tijdens mijn studie Culturele Antropologie. Resultaat hiervan was, dat het onderzoek niet aansloot en in de onderste la verdween. Overigens zijn er wel meer redenen te bedenken waarom dit rapport in de onderste la verdween. De reden waarom het als evaluatie niet deugde was dat het te weinig informatie bevatte, die zich direct in programmaverandering liet vertalen en door de benodigde verwerkingstijd te laat voor de programmering van het nieuwe seizoen voltoid was.

Het tweede gedeelte was op het einde van mijn werkzaamheden en het gevolg van mijn onvrede met mijn functioneren in het Vijfhovenhuis. In plaats van mijn werkzaamheden als coördinator van het gehandicaptenwerk kreeg ik de opdracht om me bezig te houden met het niet functioneren van het teamberaad en de opsporing van de redenen voor de slechte stemming onder de medewerkers.

Dit resulteerde echter nooit in een rapport, hoewel ik wel diverse werkzaamheden verrichtte in het kader van dit onderzoek, zoals interviews, groepinterviews, praatpapieren opstellen, e.d. echter zonder zichtbaar resultaat. Deze werkzaamheden vonden hun einde in mijn weggaan bij het Vijfhovenhuis, vandaar dat het tweede deel van het medewerkeronderzoek is opgenomen in deze bundel na Deel III: Het gehandicaptenwerk.

- A. De medewerkervragenlijst
- 1. Voorgeschiedenis

In vergelijking met de andere jaren staat de evaluatie van 1977 apart. Dit leverde na afloop dan ook de bemerking op, dat het niet de Vijfhovenhuisstijl heeft. De “normale” evaluaties komen via medewerkervergaderingen tot stand, die dan gebundeld worden en voorzien van een algemeen praatje door een van de “staf”-krachten (meestal de teamleider). De waarde ervan voor het clubhuis was gering, wat overigens ook van de andere evaluaties gezegd kan worden. Er wordt gewoon veel te weinig aandacht aan die dingen gegeven.

De opzet van de evaluatie '76-'77 komt voort uit de werkgroep beleidsplan en was op zich in het geheel niet als evaluatie bedoeld.

Al vrijwel onmiddellijk na mijn indiensttreding kreeg ik de uitwerking van de zgn. Zuidwest Zomerfeest enquête in mijn maag gesplitst, waaraan ik nog een flinke hoeveelheid tijd kwijt was (zie ook II).

Ondertussen is het idee van een beleidsplan groeiende en worden door de secretaris, Dirk van der Ham, diverse stukken geproduceerd, die als conceptbeleidsplan fungeren, maar door de meeste medewerkers als te moeilijk worden ervaren.

In de notulen van het teamberaad van 4-11-76 lezen we onder het punt beleidsplan: “Aad heeft hier een voorstel voor, n.l. om per activiteit te gaan evalueren (daar zijn we haast aan toe). Dirk is bezig met een stuk om over te gaan discussiëren. Hans stelt voor dat iedereen een stukje voor zichzelf

schrijft en dat naast dat van Dirk legt. Na veel heen en weer gepraat stelt Aad voor, dat we eerst maar eens er over na moeten denken en dit in de loop van de komende weken terug brengen. Wel zal er in het komend teamberaad en in de soosvergadering over gepraat moeten worden.”

In de werkgroepvergadering van 11 november wordt er over het beleidsplan gepraat. Voor Don betekent het vertalen van het beleidsplan in aansluiting bij de basis, dat het plan ook aan de basis gecreëerd moet worden. De mening van iedere vrijwilliger is even belangrijk. Van hieruit komt de gedachte van het “persoonlijk stuk” voort. Er wordt besloten, dat ik deze stukkenproductie zal coördineren. De inhoud van het persoonlijke stuk valt in twee delen uiteen: enerzijds (a) de activiteit(en), waaraan de medewerker meewerkt en anderzijds (b) het Vijfhovenhuis in zijn geheel. In de notulen van de vergadering geeft Don een uiteenzetting van zijn bedoeling met het “persoonlijk stuk” en formuleert een aantal hulpvragen om de medewerkers met hun evaluatie te helpen: a. Wat vind je van iedere activiteit, waarin je meedraait; waarom is deze activiteit in het 5HH; voor welke bezoekers is deze activiteit; hoe kan deze activiteit beter worden dan nu en welke concrete ideeën heb je hiervoor? b. Wat is volgens jou doel c.q. nut van het 5HH; vind je dat het 5HH dit doel bereikt; wat mis je binnen het 5HH aan activiteiten, personeel, materialen, ruimte, enz. en heb je nog ideeën?

De medewerking aan het beleidsplan door middel van het “persoonlijk stuk” is vrijwillig, maar er wordt wel morele druk uitgeoefend, immers hoe meer mensen meewerken, des te meer informatie heeft de “staf” en des te echter wordt het beleidsplan.

Het duurde nogal een tijd voordat er een redelijk aantal stukjes binnen is en er moest heel wat gebeden en gesmeekt worden in de diverse vergaderingen.

Het idee wordt door Don in de bestuursvergadering van 18-11-76 ingebracht en hij krijgt de opdracht dit op papier te zetten, wat resulteert in het boven vermelde verhaal, dat opgenomen is in de notulen van de werkgroepvergadering. In de teamberaadnotulen van 7-12-76 lezen we onder het punt beleidsplan: “Cor heeft nog geen bijdragen voor het beleidsplan binnen. De mensen, die toch nog iets willen schrijven, worden dringend verzocht dit zo snel mogelijk bij Cor in te leveren. Het beleidsplan is ontzettend belangrijk, dus schrijf allemaal s.v.p. een bijdrage!”

En in de teamberaadnotulen van 14-12-1976 in de rondvraag: “Wil iedereen **zo snel mogelijk** zijn bijdrage voor het beleidsplan bij Cor inleveren.”

In de notulen van de werkgroepvergadering van 23-12-78 lezen we onder het punt beleidsplan: “Er zijn al diverse stukken ingeleverd. Laten de mensen, die het nog niet gedaan hebben, het zo spoedig mogelijk bij Cor inleveren. Cor zegt dat de prestaties vrij aardig waren. Het beleidsplan zal de volgende vergadering klaar zijn.”

In de notulen van het avondteamberaad van 6-1-77 lezen we bij notulen vorige keer: “Wie heeft zijn beleidsplan nog niet bij Cor ingeleverd?????”

In de notulen van de werkgroepvergadering van 27-1-77 lezen we bij beleidsplan: “Er wordt aan de nieuwe medewerkers uitgelegd wat het beleidsplan is. Er zijn wel stukjes ingeleverd, maar er staat te weinig in om goede conclusies te trekken. Er is een voorstel om vanuit de stukjes een vragenlijst samen te stellen, dit gaat ook door naar de bestuursvergadering. Het is de bedoeling, dat **elke** medewerker dit invult, anders heb je er weinig aan. Er komt een werkgroep die deze vragenlijst samenstelt. Deze zal bestaan uit Loek, Linda Z., Karin, Cor, Diana, Han, Leendert en Henk. Cor treedt

op als coördinator en roept de mensen bij elkaar voor vergaderingen. Er is een beleidsplan van Dirk, maar dit is haast niet te lezen, het is niet het juiste beleid en het is ook niet het stukje van het Vijfhovenhuis, het is te moeilijk. Dit is echter onterechte kritiek (zegt Don), want het is een noodsprong geweest, omdat er voor bepaalde instellingen een beleidsplan moest komen. Ook het stukje van Dirk zal bij de vragenlijst opgenomen worden.”

Dit wordt in het teamberaad van 1-2-77 als mededeling vanuit de werkgroep ingebracht. 4-2-77 om 14.30 is de eerste bijeenkomst van de werkgroep beleidsplan in de huiskamer. Ik heb voor de gelegenheid een werkblad gemaakt om als uitgangspunt te dienen voor de discussie over de medewerkervragenlijst. De inhoud is als volgt: “Uit de stukjes van de medewerkers, die mij de afgelopen maanden bereikten, bleek dat men de vragen gesteld door Don (notulen werkgroepvergadering 11-11-76) nogal verschillend had ervaren; in ieder geval waren de reacties nogal afwijkend, zodat een groot aantal onderwerpen naar voren kwamen en bij mij het idee rees om op basis van deze gegevens in een kleine werkgroep een vragenlijst voor **alle** medewerkers samen te stellen, om op deze wijze te proberen een duidelijk beeld te geven van de kwaliteit van het werk. Discussiepunten:

- a. Er zijn betaalde en niet-betaalde medewerkers.
- b. Er zijn medewerkers met een duidelijke functie en anderen, met een enorme vracht vagere bezigheden.
- c. Sommige activiteiten hebben een eigen ruimte; anderen zouden dat ook willen, omdat hun activiteit herkenbaar is in de omgeving.
- d. Er is nauwelijks plaats voor ontspannend aanwezig zijn buiten het programmatische kader.
- e. Er zijn te weinig vrijwilligers.
- f. Bij sommige activiteiten zijn er te weinig bezoekers.
- g. Er is veel slechte samenwerking, want de mensen zijn niet eerlijk.
- h. Er zijn mensen met gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel t.o.v. het SHH.
- i. Het diepere doel van het buurthuis gaat verloren.
- j. Wat is het dieper doel van het buurthuiswerk volgens jou?
- k. Wat is jouw reden om in het clubhuis te werken?
- l. Het buurthuis lijkt teveel een bedrijf.
- m. Er moet een duidelijke leidersfiguur zijn.
- n. Je wordt te snel platgeluld door breedbespraakte figuren.
- o. Er zijn te weinig praatmogelijkheden met bezoekers.
- p. Is er een “staf”?
- q. Is de vrijwilligersbegeleiding voldoende?
- r. De vergaderingen zijn open.
- s. Er wordt teveel geouwehoerd.
- t. Zijn we antikapitalistisch, dus voor arbeidersbelangen?
- u. Hoe gaan we van buurthuis naar buurtcentrum?”

Deze discussiepunten zijn gedestilleerd uit de persoonlijke stukken. De werkgroep beleidsplan loopt echter voor geen stuiver. De doelstellingen blijven in de conceptfase hangen en er worden nauwelijks aanzetten tot uitwerking geleverd. Het concept van de doelstelling is:

1. De werkgroep beleidsplan is een initiatief van/ontstaan in de werkgroepenvergadering en deelname/lidmaatschap is in principe open voor alle medewerkers.

2. De bijeenkomsten/vergaderingen van de werkgroep zijn besloten; eventuele gasten zijn op verzoek/met toestemming van de werkgroep.
3. Stukken, geproduceerd door de werkgroep, zijn voor iedereen toegankelijk en te vinden in de map Projecten (= map 8) en gekenmerkt door het opschrift "Werkgroep beleidsplan".
4. Doel van de werkgroep is in eerste instantie er zo snel mogelijk voor te zorgen, dat er een beleidsplan komt, dat de mening van de medewerkers weergeeft en niet van een persoon of zo, over het Vijfhovenhuis.

Het eerste doel is het zo goed mogelijk verzamelen van de ideeën om deze te kunnen presenteren aan de bestuursvergaderingen ter bestudering.

Het tweede doel is het vertalen, d.w.z. in gewone woorden omschrijven van het beleidsplan, eventueel het maken van een woordenlijst voor de medewerkers ten behoeve van inkomende stukken van ingewikkelde aard.

De werkgroep werpt zich al snel op het uitwerken van de vragenlijst en raakt hierin hopeloos verstrikt. In de werkgroepenvergadering van 24-3-77 wordt gevraagd, waar het beleidsplan blijft. Ik zeg ermee bezig te zijn.

Dan horen we een hele tijd niets meer. Uit mijn aantekeningen blijkt, dat ik er vrijdag 27 mei weer verder aan werk, nu echter geheel op mijn eentje. In de notulen van het teamberaad van 31-5-77 lezen we onder het punt Evaluatie en planning: "Cor zal dit gaan doen, maar hij gaat volgende week met vakantie en daarom zal hij woensdagmiddag en woensdag avond een vragenlijst maken voor de medewerkers, die ze dan invullen, terwijl Cor op vakantie is, en als Cor terugkomt van vakantie, dan zal hij aan de hand van de vragen en antwoorden alles verzamelen en op een rijtje zetten."

En in de notulen van het teamberaad van 7-6-77 onder het punt Taken van Cor a) De evaluatie: "Cor heeft de hele evaluatie kant en klaar gemaakt en Henk zal dit verder versturen en hij zal het ook allemaal weer in ontvangst nemen, zodat als Cor terug is van vakantie hij er gelijk aan kan beginnen."

Tijdens de vakantieperiode zijn er natuurlijk de vakantieactiviteiten, zodat ik niet veel tijd over heb voor het uitwerken van de medewerkervragenlijsten en in de eerste notulen na de vakantie (teamberaad 16-8-77) lezen we onder het punt Wat er alvast gedaan kan worden, dat overigens het enige punt van de agenda is: "De evaluatie, samenvatting en nieuwe ideeën op een rijtje zetten. Dit zal Cor gaan doen."

Aad zal de bezoekersstaten en jaaroverzicht op stencil zetten en Henk zal de jaarplanning maken. Verder zijn er nog geen betaalde medewerkers aanwezig. Daarna is er in de mij ter beschikking staande notulen niets meer terug te vinden. Van de evaluatievergadering(en) is (zijn) geen verslag(en) gemaakt. In mijn aantekeningen vind ik alleen de volgende opmerking met betrekking tot het werkoverleg van 15-11-77, die gewijd is aan de evaluatie: Na ongeveer 15 minuten wordt besloten, dat een gesprek hierover zinloos is en dat we naar de toekomst moeten kijken.

2. De medewerkervragenlijst ten behoeve van de evaluatie seizoen 76-77

De vragenlijst is voorzien van een korte inleiding:

Beste medewerkers,
het seizoen is weer voorbij en het is weer tijd voor de jaarlijkse terugblik op wat we de afgelopen tijd gedaan hebben. Zoals de afgelopen jaren gebruikelijk hebben we weer de voorkeur gegeven aan een

schriftelijke vragenlijst, omdat dit een snelle, duidelijke manier van gegevens verzamelen is. We hopen dan ook, dat iedere medewerker zijn best erop zal doen om in de antwoorden zo veel mogelijk zijn eigen mening naar voren te laten komen.

Dat deze keer de vragenlijst niet zo kort is, heeft twee redenen:

- 1) Voor de evaluatie leek het gewenst om ook wat dieper gaande vragen in te voeren, terwijl de vragen naar oppervlakkige gegevens zijn weggelaten, omdat die antwoorden uit de nabesprekingen zijn te halen.
- 2) Tevens heb ik geprobeerd om deze vragenlijst zo veel mogelijk af te stemmen op het beleidsplan. Het is dus eigenlijk dubbel belangrijk om deze vragenlijst zo goed mogelijk in te vullen. Je antwoorden zijn medebepalend voor het toekomstige beleid.

De vragenlijst is onderverdeeld in drie fasen:

- a) evaluatie van de activiteit: iedere activiteit wordt door de medewerkers bekeken.
- b) algemene buurthusevaluatie: iedere medewerker probeert zijn mening over het buurthuis aan de hand van de vragen zo duidelijk mogelijk weer te geven.
- c) wensen ten aanzien van het nieuwe seizoen.

De meeste vragen zijn zogenaamde “open” vragen, dus geen meerkeuze vragen. Met opzet zijn de bekende stippeltjes weggelaten, dus als je veel wilt antwoorden, schrijf dan klein, dan gaat er een heleboel op de opengelaten regels. Mocht zelfs deze ruimte nog te klein zijn, ga dan rustig verder op de blanco achterkant, maar geef dan wel duidelijk aan van welk antwoord het een vervolg is.

Wat betreft de zogenaamde “moeilijke” vragen (ze zijn niet aangegeven) moet ieder voor zichzelf beslissen of een vraag al dan niet te moeilijk is om te beantwoorden. Durf gerust neer te zetten, dat je het niet weet of de vraag niet snapt of dat de vraag voor jou niet van toepassing is. Probeer echter wel zo veel mogelijk vragen in te vullen. Als je iets niet begrijpt kun je ook vragen.

Na deze inleiding volgen de diverse vragenlijsten. De eerste (a) is die per activiteit. Wanneer je als medewerker in nogal wat activiteiten participeert, zoals met de meeste betaalde medewerkers het geval is, dan krijg je hier een aardig stapeltje van, n.l. voor iedere activiteit de 2 vellen met 14 vragen. De tweede lijst bevat de algemene evaluatie van het buurthuis (b) en vragen met betrekking tot het nieuwe seizoen (c). Deze tweede lijst van 20 vragen op 2 velletjes krijgt ieder eenmaal. Voor de vragen zie de bijlage met de antwoorden.

3. De Evaluatie 1976-1977: Na regen komt zonneschijn.

De omslag van de uitwerking van de vragenlijsten is door Aad ontworpen en ook de zinsnede van links boven naar rechts onder “NA REGEN (in een wolk) – 1976 (in de druppels, die uit de wolk komen en die door de paraplu worden tegen gehouden, waaronder:) KOMT ZONNESCHIJN (in een ovale zon met in de stralen eronder:)- 1977” komt van Aad. Dat dit achteraf ook zo het geval is geweest, behoeft nog geen groot voorspeller. Hoewel de Bedelweekactie op zich niet zo veel had opgeleverd, was het tezamen met een gift van het K.J.F. en het aanspannen van een AROB-procedure voldoende om het optimisme te rechtvaardigen van waaruit dit omslagontwerp voortvloeide. De f 50.000,- negatief, waarvan het zwartboek Kerst 1975 spreekt en die jarenlang het buurthuis met de ondergang leek te bedreigen, deze zwarte schaduw was van het buurthuis afgewenteld en alles zag er weer zonnig en voorspoedig uit.

De resultaten van het onderzoek zijn kaal weergegeven. Eerst komt een inventarisatie van het tweede, algemene gedeelte, 15 pagina's, daarna wordt iedere activiteit afzonderlijk behandeld in korte verhaaltjes op 17½ pagina.

Het algemene gedeelte geeft de twintig vragen met hun diverse subvragen weer. De antwoorden zijn in twee delen, eerst kwantitatief een rangschikking van de antwoorden, daarna worden de antwoordcategorieën toegelicht aan de hand van een opsomming van de toegevoegde opmerkingen. Bijvoorbeeld:

Vraag 1: Hoe heeft het clubhuis het afgelopen jaar volgens jou gedraaid?

Deze vraag is beantwoord door 21 personen waarvan 4 goed, 5 wel aardig, 4 enerzijds goed, anderzijds nogal slecht, 1 slecht, en 7 wisten het niet.

Goed wil zeggen: hoge bezoekersaantallen; binnenkomen van geld van clubs + bedelweek. 1x als een buurthuis.

Wel aardig wil zeggen: behoorlijk in vergelijking met andere instelling; redelijk bezoek van georganiseerde activiteiten.

Enerzijds goed, anderzijds nogal slecht: Naar bezoekers toe goed, maar onderling nogal met conflicten; weinig samenhangigheid tussen stafkrachten; goed ten aanzien van programma-aanbod, maar inhoudelijk weinig gebeurd.

Slecht: er valt een te groot leeftijdsverschil.

Wisten het niet: vanwege te korte ervaring of het komen voor maar 1 activiteit.

Al deze antwoorden tezamen leveren een schat aan gegevens. Op zich kunnen we stellen, dat de antwoorden representatief zijn voor de totale medewerkgroep. De populatie bestaat uit 2 van de 3 bestuursleden, 4 van de 6 fulltime krachten, 2 van de 2 parttimers, geen werksters, 2 van de 4 betaalde uurkrachten, 7 van de ongeveer 10 medewerkers, 5 medewerkers van één bepaalde activiteit (van de ongeveer 10) en 1 indirecte medewerker, in totaal 23 van de ongeveer 40 medewerkers.

Overigens valt er over de niet-medewerkers wel iets zinvol te zeggen: het gaat hier met name over de informele machtsposities binnen het buurthuis. Zowel de familie de Koning, als de familie Wegman met hun respectievelijke aanhang werkten niet mee, wat het idee van een groepsactie (2 maal) wel in de hand werkt. Het gaat hier om de kaart- en sjoelclub, waardoor het beeld van deze clubs, zoals dat naar voren komt uit het actieve gedeelte van het onderzoek enigszins vertekend is, door de eenzijdige invulling, door alleen de betaalde medewerkers (van de staf).

Vijfhovenhuis – Hoflaanaanzicht (foto Google)

Uitwerking Algemeen Gedeelte Medewerkeronderzoek Evaluatie '76-'77.

De antwoorden zijn zo opgesteld, dat de eerste onderstreepte [i.e. vetgedrukte] woorden de gevraagde items bevatten.

1. **Het clubhuis draaide wel aardig in het afgelopen seizoen** vonden de meesten. De bezoekersaantallen waren hoog evenals het binnengekomen geld. Wel was er kritiek op de onderlinge werkwijze. Daarin waren nogal wat conflicten. Tussen de betaalde krachten was weinig samenhang. Ook was het programma inhoudelijk aan de magere kant. Slechts 1 persoon vond dat het clubhuis slecht had gedraaid vanwege het te grote leeftijdsverschil. Diversen wisten niet hoe het clubhuis had gedraaid, vanwege te korte ervaring of omdat ze maar voor één bepaalde activiteit kwamen.
2. **Met de algemene manier van werken** waren er maar een paar tevreden. Deze vonden het goed dat iedereen een beetje inspraak heeft en dat als er iets was, het met zijn allen gedaan werd. Daarentegen waren er nogal wat bedenkingen. De sfeer van de stafkrachten is fijn, maar er zou meer ruimte moeten zijn voor experimentele werken en het geouwehoer verpest de sfeer. Ook wordt er nog teveel met twee maatstaven gemeten. De zelfdiscipline zou wel groter mogen zijn, zoals bijv. het op tijd komen. Er is weinig samenhang en conflicten blijven lang nasidderen. Sommigen waren niet tevreden. De medewerkers van vrijwilligers waren soms te slap en we moeten uitkijken voor een tent van egotrippers. Er wordt teveel individualistisch door de stafkrachten beslist en er zou iets opgezet moeten worden voor oudere leeftijden (45-55 jaar).
3. **Het doel van het clubhuis.** Het buurthuis is voor alle leeftijden en alle groepen. Het geeft bezigheid in de vrije tijd van de buurtbewoners. Deze bezigheid bestaat uit recreatie,

hulpverlening, vorming en het leggen van contacten. De kinderen worden op een gezellige manier van de straat gehouden, door amusement en creativiteit. Voor de ouderen moet de mogelijkheid tot communicatie en gezamenlijke creativiteit geschapen worden. Aan de behoeften en wensen van de buurtbewoners moet tegemoet gekomen worden. De mensen moeten op een speelse manier wat bijgebracht worden, bij hun problemen thuis moeten zij geholpen worden. Kortom, het buurthuis moet het middelpunt zijn, waar op alle gebieden inlichtingen wordt gegeven; waar men zich ontwikkelt op de samenleving; een plaats waar de buurtbewoners nader tot elkaar gebracht worden, waar die dingen, die voor hen van belang zijn, worden verzorgd.

4. **Aan dit doel beantwoorden** doet voor de meesten de gang van zaken minstens voor een deel. Er wordt veel aandacht besteed en veel mensen trekken er af en toe eens heen. Wel wordt opgemerkt dat ontspanning de grootste trekker vormt en dat het programma hoofdzakelijk blijft steken in de amusementssfeer en inhoudelijk weinig te bieden heeft.
5. **Het programma-aanbod** wordt door iedereen vrijwel goed gevonden, al vinden sommigen het te mager, vooral op het gebied van creativiteit, uitbreidingssuggesties; fotoclub; meer voor huisvrouwen (bijv. creacub); speciale doelgroepen zoals invalidenmiddagen of -avonden geven; cursus Nederlands of zoiets als "ouders op herhaling"; huiswerkcursus; vorming door middel van politieke of culturele groepen; zelfwerkzaamheid van de buurtbewoners stimuleren (in werkgroepen); uitbreidingssuggesties moeten in de eerste plaats uit de buurt komen; niet uitbreiden als je de mankracht er niet voor hebt; er moet komend seizoen niet méér gebeuren.
6. **Op de bestuursvergadering** zijn nogal wat aanmerkingen. Bijna de helft vond haar goed. De vergaderingen zijn interessant, zinnig en belangrijk en het was niet nodig om "poppetjes te tekenen". De bedenkingen zijn: niet iedereen, die je er mag verwachten, is er, jammer; sommige deelnemers zouden wat meer intensiteit mogen opbrengen. Ook was het soms wel "wartaal"; er wordt teveel op details ingegaan en te veel gedomineerd door bepaalde figuren. Ook is er te weinig informatie vooraf.
 Voor sommigen waren er heel wat bedenkingen. De vergaderingen zijn in niet te volgen mandarijntaal, waarvoor je naar de universiteit moet zijn geweest. Vaak zijn dezelfde mensen aan het woord.
 6b) Met het teamberaad is ook de helft tevreden, terwijl de andere helft bedenkingen heeft. Deze bedenkingen zijn: te weinig diepgang, te zakelijk, te veel kleine dingetjes, waardoor structurele zaken achterwege blijven. Sommige deelnemers hebben te weinig motivatie en nemen het gebeuren niet serieus. Soms lijkt het theekransje. Anderzijds worden er nogal eens sleutelbeslissingen genomen, terwijl het zou moeten gaan om werkbeslissingen binnen de door de bestuursvergadering gestelde kaders.
7. **De verhouding tussen de medewerkers** wordt matig gevonden. Af en toe gaat men wel eens een brug te ver. Niet altijd is het dikke mik. Er zijn groepen die met elkaar samenwerken en andere afkatten. Er wordt teveel achter iemands rug om geouwehoerd. Men werkt langs elkaar, terwijl er soms nogal wat haat en nijd is. Een medewerker moet wel meewerken, d.w.z. wat minder op zijn eigen strepen staan en vriendelijker zijn, met minder haken en ogen.
8. **De betaalde medewerkers** krijgen ook enige kritieken te verduren. Een aantal vindt het goed: het loopt niet uit de hand, maar als een wijkbewoner moet je kritisch blijven toekijken. Echter er zijn meer bedenkingen. Ze zouden wat meer van hun werk moeten maken, meer

tijd aan elkaar besteden bijv. in het werkoverleg. Wel wordt opgemerkt, dat er af en toe niet goed te werken valt wegens grote drukte in het kantoor. Iemand anders merkte op dat er mensen bij zijn die soms ergens gebruik van maken. Ook op de medewerkerbegeleiding valt veel aan te merken: ze laten te veel de vrijwilligers voor het werk opdraaien; verder zijn ze veel te eenzijdig bezig, met te weinig overzicht, te weinig het goede voorbeeld. Hoe zou het zitten met hun inzet? Er zijn er bij die vaak te laat komen: dat geeft onnodige wrijvingen.

9. **De vrijwillige medewerkers** komen er iets, maar niet veel, beter af. Misschien komt dat omdat je niet al te kritisch mag zijn, juist omdat ze vrijwilliger zijn. In ieder geval krijgen ze grote complimenten. Er wordt hard gewerkt, alleen zouden ze beter begeleid moeten worden. De bedenkingen zijn: wat ze doen is meegenomen, sommigen doen het erg goed en maken het gezellig, anderen hangen alleen maar rond. Diegenen die het goed doen zijn dan ook echt geïnteresseerd met hun taak bezig. Diegenen die maar rondhangen zijn er alleen voor de gein en om bij het clubhuis te horen en vertikken het om wat te doen of om het gezellig te maken. Ze denken alleen maar aan zichzelf, maar er moet af en toe toch ook op hun gerekend kunnen worden. Ook hier vroeg iemand zich af hoe het met hun inzet zit. Iemand anders vond dat ze te weinig inzicht hebben en te weinig het goede voorbeeld zijn.
10. **Over de verdeling van het takenpakket** hadden de meeste geen mening. De bedenkingen waren: proberen niet dezelfde fouten te maken als voorheen en meer op de centen letten (in onze omstandigheden moeten we nu winst maken). Ook werd de verdeling onredelijk gevonden. De een heeft meer taken dan de ander, dat zou meer uitgewerkt moeten worden. Er moeten duidelijk afspraken zijn voor de verantwoordelijkheid.
 - a) **Het secretariaat** werd goed gevonden, al stond het nogal los en was het onduidelijk ter inzage.
 - b) **De financiële administratie** was iets minder. Er zou betere begrotingsbewaking moeten plaatsvinden, terwijl de administratie te ondoorzichtig is en te weinig open.
 - c) **De mappencontrole** was slecht, ten gevolge van onduidelijke afspraken werd er te weinig gedaan.
 - d) **Beheer berging en controle** was matig, ietsje beter dan het jaar ervoor.
 - e) **De schoonmaak van het gebouw** was redelijk, maar met te weinig aandacht voor details: spinnenwebben die er drie jaar zitten, handenarbeid[lokaal] vaak smerig, Steiger is vies.
 - f) **De schoonmaak van het interieur** werd matig bevonden.
 - g) **Het onderhoud van het gebouw** werd goed bevonden, door sommigen zelfs overdreven, anderen vonden het budget te laag.
 - h) **De reparatie van het materiaal** is goed, maar kan volgens sommigen beter; er wordt nogal gemakkelijk mee omgesprongen.
 - i) **De bediening van de apparaten** liet te wensen over. Meer overzichtelijkheid kan geen kwaad. Er zijn teveel mensen voor en er zouden instructies gegeven moeten worden.
 - j) **Ten aanzien van de verbetering van de accommodatie** wordt opgemerkt, dat het budget te laag is, maar dat er goed aan gewerkt wordt. Er is te weinig ruimte bijv. voor Engelse les, WC en kantoor.
 - k) Suggesties zijn: het gebruiken van de ruimtes waarvoor ze bedoeld zijn (kantoor en huiskamer worden door veel mensen als hetzelfde gezien). De bezoeker- en medewerkeradministratie moeten beter evenals de coördinatie. De begeleiding kan beter: door gebrek aan tijd en visie hierop wordt er te weinig aandacht aan besteed. Teveel aandacht gaat naar de activiteitenbegeleiding. De leesmap wordt slecht bijgehouden. Het

aandragen en bedenken van ideeën is goed. Het opzetten van projecten is slecht. De voorlichting zou beter moeten zijn, bijv. omtrent subsidie voor de Engelse les, het invullen van bezoekersstaten en de evaluatie.

11. **Het uiterlijk van het gebouw** wordt matig bevonden. Sommigen vinden het er behoorlijk uitzien en dat het niet te opvallend gemaakt moet worden. Het programma zou groter opgehangen moeten worden. De meesten vinden het gebouw somber of oud en nodig toe aan een verfje. Het gebouw heeft een zwakke artistieke vormgeving en een grote schildering op de zijkant zou niet misstaan. Ook zou het leuk zijn om aan de straatkant dingen voor de ramen te hangen, bijv. doorzichtige gekleurde bloemen. Iemand merkte op dat je allemaal wel een nieuw gebouw zou willen, maar dat de manier waarop er gewerkt wordt, de mensen toch wel goed doet binnenkomen.
12. **De ruimte-indeling wordt goed bevonden**, de **aankleding** te sober en te rommelig. Er zouden meer barkrukken moeten zijn en niet te schreeuwende kleuren. De **inrichting** is redelijk, al zou de bar gezelliger mogen zijn en in de zaal meer wandversiering en planten.
13. **T.a.v. het meubilair** wordt opgemerkt, dat de tafels niet zo best meer zijn. De stoelen zijn redelijk, al zijn de houten stoelen slecht, hard, onhandig en ondingen. De kantoorkasten zijn goed, maar altijd rommelig. Iedereen haalt er maar uit en gooit er maar in.
14. a) **De grote zaal** is goed op de wanddecoratie na. Zachtere kleuren geven meer sfeer, terwijl een handige schuifwand aangenaam zou zijn.
b) **Het handenarbeidlokaal** is rommelig en heeft een nieuw verfje nodig. De clubs moeten hun eigen troep opruimen.
c) **Het kantoor** is voor de meesten te klein met teveel mensen, die er niet thuishoren en die eigenlijk in de huiskamer moeten zitten. Een aantal vinden het goed en efficiënt, een paar anderen daarentegen rommelig en vinden dat een meer persoonlijke smaak doorgevoerd moet worden.
d) **De huiskamer** is voor de helft goed, gezellig en gemakkelijk, voor de andere helft gaat het wel. Het kan gezelliger, soms is het te rommelig; de medemerkers moeten het meer tot hun hok maken.
e) **De keuken** is voor de meesten prima, fris en efficiënt, weliswaar klein, maar toch gezellig. Een paar vinden het matig, soms te rommelig.
f) **De flesjesberging** wordt nogal matig bevonden, rommelig, te vol, te klein of minder bestellen of te veel andere dingen.
g) **De stoelenberging** is redelijk, al is er soms ruimtegebrek. Het zoldertje is een puinhoop.
h) **De WC's** zijn goed. Sommigen vinden ze voor uitbreiding vatbaar of 's winters te warm. De berging kan meer gebruikt worden.
i) **De peuter-wc's** zijn redelijk, al zijn er ook hier aanmerkingen op de kleinheid.
j) **De gang** is goed, al zijn er nogal opmerkingen op de inrichting en de verlichting. De gang moet meer bij de zaal betrokken worden.
k) **Het halletje** is ook goed, al zijn er aanmerkingen over kleinheid, aankleding en verzorging.
l) **De Steiger** is de meesten een doorn in het oog: rommelig, vuil, nat, niet opgeruimd, onpraktisch, geen goed meubilair, nieuwe WC-pot. De Steiger is duidelijk een vergeten hoek, te erg om er buurtbewoners in te ontvangen.
m) **De portiersloge** komt er zonder opmerkingen vanaf.
n) **De speeltuin** is in orde, al mag alles, volgens één wel een verfje en is de inloop te gemakkelijk.

- o) **Het inlooppad** oogst ook bijzonder veel aanmerkingen: die stomme paal moet weg; betere verlichting; bosjes knippen; te smal en het bord aan de achterkant moet worden geschilderd.
15. **De voorzieningen** vinden de meesten prima, al moeten er goede afspraken over gemaakt worden. Er wordt teveel met de verwarming geknoeid, waardoor het 's winters vaak koud is. Er zijn te weinig of geen goede huishoudelijke artikelen; soms brandt er te veel licht. In de Steiger zijn twee ruitjes al sinds lange tijd stuk.
16. a) **Het handenarbeidmateriaal** is voor velen voldoende en redelijk, voor sommigen te mager, is de berging slechts en er wordt nonchalant mee omgesprongen.
- b) **Het cursusmateriaal** is slecht; er is alleen het boekje voor de Engelse les, dat (nog) niet passend is bij de opzet.
- c) **Het clubmateriaal** is ook tamelijk matig. Er is alleen voor sjoelen en kaarten, maar er is te weinig voor soosspelen.
- d) **Het kantoomateriaal** is redelijk tot goed en genoeg aanwezig. Ook hier geldt dat los omspringen snel doet verdwijnen.
17. a) **Het optreden van het buurthuis naar de buurtbewoners** was voor een aantal prima werk, al waren er ook veel aanmerkingen: het 5HH bereikt maar enkele bewoners; we hebben een slechte naam; we stoppen teveel energie in onze eigen organisatie en vergeten de buurt. Het 5HH is duidelijk en te weinig met de buurtbewoners bezig. Er moet meer reclame gemaakt worden. Er moet een buurtkrantje komen.
- a1) **De Zuidwester** voldoet goed; er waren maar een paar aanmerkingen, waarbij men zich afvroeg in hoeverre de Zuidwester gelezen wordt en over de afhankelijkheid van de uitgever.
- a2) **De folders** zijn redelijk, hoewel meestal te weinig, soms rommelig of te klein.
- a3) **Een buurtkrantje** zijn 12 voor en 8 tegen. De voorstanders hebben heel wat motieven: meer informatie geeft meer bezoekers; een buurtkrantje is persoonlijker, duidelijker en herkenbaar. Op deze manier houd je je bezoekers op de hoogte. Buurtbewoners zullen het sneller lezen dan de Zuidwester. Ook krijgen we dan de kans om alles groter en gedetailleerder te doen en aan al onze programma's aandacht te geven. Dan kunnen de mensen en kinderen hun ervaringen in en om het clubhuis vertellen. De mensen kunnen reageren op verbetering in de wijk, zoals zo pas met de bejaardenwoningen. Ook kunnen we tegen betaling advertenties van de buurtwinkeliers zetten. Door het krantje ontstaat binding met de buurtbewoners, vooral als het door hen gemaakt wordt. De tegenstanders vinden dat er genoeg in de Zuidwester staat, terwijl er bij speciale dingen folders door de buurt gaan. Het maken van zo'n krantje kost teveel tijd en de vraag is of het gelezen wordt. Ook kost het te veel.
- a4) **Een programmagids** is iedereen voor. Deze is zelfs zeer wenselijk, vooral een kleurig programma werkt aantrekkelijk. Toch waren er een paar die weliswaar voor waren, maar met bedenkingen: een gewoon programma is voldoende; zo'n boekje stelt zeer hoge eisen aan het doordenken van het programma. Beter is om eerst een maand te draaien om de kinderziekten op te sporen.
- b) **Naar de overheid, gemeente en CRM** heeft het buurthuis het prima gedaan al was dat nogal afhankelijk van bepaalde mensen. Vaak ook was het achter de feiten aanhollen en was een nogal van zich afbijten de agressieve opstelling nodig vanwege de financiële situatie.
- c) **Naar andere instellingen**, via de diverse platforms (LJA, OLI, Jongerenwerkeroverleg en Dienstencentrum) was eveneens de opstelling prima, al zou er meer deelname van alle medewerkers moeten zijn: het gaat om je eigen bestuur.

18. **Ideeën voor het nieuwe seizoen** zijn er genoeg: meer ontspanning voor volwassenen gemengd: er is nu alleen bingo. Bijv. voorgenomen danslessen is een prima idee. Of 's avonds een creaclub voor volwassenen. Ook het weer proberen van de filmavond. Activiteiten voor de leeftijd van 45 t/m 55 jaar in de middag: graag wat sport (tafeltennis of sjoelen) of knutselmiddag of gym.

Ook is er vraag naar meer evenwicht in het geheel. Minder sooswerk en meer creatief werk en meer volwassenenwerk, dat zowel creatief is gevormd zonder dat de buurtbewoners er de buik van vol krijgen. Meer bejaardenwerk met niet ervan gehisde inhoud. Misschien meer onderwijs; vorming! Een krant uitbrengen met foto's van de medewerkers en een klein stukje over de activiteiten, die de medewerkers doen, zodat de mensen meer begrijpen wat die personen doen in zo'n clubhuis.

Tienerhobbyclub en contactavonden voor jongvolwassenen.

Jazzballet voor jongeren, eventueel in samenwerking met de Key Stork Jazz Ballet.

Kinderclubs moeten beter begeleid worden. Er zijn teveel kinderclubs.

Ook komen er raadgevingen: niet te veel doen, noch in opzet; noch in tijdstippen e.d.; continuïteit is het beste. Al pratend moet voor iedere activiteit door ons samen afgewogen worden de zaken: behoeft financiën, het doel. Zorgen dat het programma aantrekkelijk genoeg is en voor iedereen iets te bieden heeft. Daarentegen brengt iemand anders er tegen in, dat we nu een goed en uitgebreid programma hebben, dat aan iedereen denkt.

a) **Doelgroepen** is voor de meesten een goede gedachte. Zo kan je in de gaten houden waar je aan werkt, anders wordt er teveel maar half gedaan. Natuurlijk zijn er ook enige bedenkingen. Het moet het gevolg zijn van een duidelijke beleidscursus. Het is nuttig, maar moet niet overdreven worden. Het kan meer lijn in de zaak brengen maar mag niet discriminerend worden. Ook mag het het hoofddoel van het buurtcentrum niet teveel versnipperen.

b) **Voor bejaarden** kiezen er tien. Men denkt daarbij aan activiteiten in de ochtend. De groep is behoeftig aan contacten, gezelligheid, vorming en creativiteit (bijv. krantje, fotoclub); ze leven in een te beperkte wereld en zijn vaak een vergeten groep, die op hun dood kunnen geen zitten wachten.

Voor invaliden kiezen er acht. Het zal ze gelukkig maken. Ook zij leven in een beperkte wereld en zijn vaak een vergeten groep.

Voor volwassenen zijn er zes te vinden. Hier is behoefte aan avondgroepen. Ze zijn zeer behoeftig aan vormingswerk, ontspanning en afleiding van gehalte.

Voor buitenlanders zijn er ook zes te porren. De mensen, die zich hier vreemd voelen, moeten ook een kans gegeven worden. Ook de buitenlandse jeugd (school) heeft steun nodig. **Werklozen** oogsten ook zes stemmen. Ze krijgen verder weinig aandacht.

Voor moeders zijn er drie evenals voor de **lagere schooljeugd**, die zich moet kunnen en wat geleerd worden. Voor **verslaafden** blijkt er een te vinden, evenals voor **tieners**, voor wie er tienerclubs en contactavonden georganiseerd moeten worden. (44 "stemmen" over gelijk verdeeld 15 invullers).

In het algemeen wordt opgemerkt, dat ze allemaal belangrijk zijn en evenwicht aan bod moeten komen. Er moet gekozen worden voor de "meest kansarme" mensen, die mensen, die het meest belang hebben bij vorming, ontspanning, onderwijs, etc. Werken in groepen heeft als voordeel wel dat men elkaars problemen kent, als nadeel, dat men in dezelfde kring blijft zitten. Voor alle doelgroepen moet er maatschappelijk werk komen.

19. a) **De roosters** worden goed gevonden. Half werk wordt voorkomen. Het geeft duidelijkheid, maar kan niet altijd opgebracht worden, waarvoor er compensatie moet zijn. Op deze manier heb je bij elke activiteit genoeg betaalde medewerkers, als ze zich aan het rooster houden, wat vooral met de tijd van beginnen te maken heeft. Niet altijd wordt er volgens het rooster gewerkt. De praktijk wijst uit dat via roosters werken nodig is. Je weet ook wie wanneer er is. Het is een noodzakelijke controle op elkaar. Er zijn een paar bedenkingen. Het geeft wel duidelijkheid, maar laat weinig speling, weinig kans op verdieping, zodat dit buiten het rooster om moet, in vrije tijd dus.

b) **Flexibele roosters** wordt problematisch gezien. Er kunnen tussendoor dingen van het werk uit gebeuren, die prioriteit verdienen (plotseling rijzende problemen). Sommigen zijn te zwaar belast, met 's avonds werken (uitslapen).

Wel geeft het meer gelegenheid tot verdieping van het programma en meer overlegmogelijkheden, kortom meer mogelijkheden, zoals andere afspraken of gewoon de sleur doorbreken. Soms wordt er teveel tijd in iets gestoken, dat werk je dan de volgende keer minder. Op deze manier kan er ook aan andere activiteiten meegewerkt worden of bij te lang werken, zelf vrije tijd regelen. Zelf je werk indelen. Het is de angst van hulpverleners om in een "keurslijf" te lopen.

In ieder geval is het per geval verschillend. Op zich zit er ook wel ruimte in de roosters. Maar het blijft begrijpelijk en voor sommigen zeer acceptabel. Het zou moeten kunnen. Sommigen zijn te zwaar belast. Vijf vinden het niet te verwezenlijken. Het kan niet in deze structuur. Het geeft vast conflicten en het idee, dat iemand steeds verantwoording moet afleggen over wat hij doet en waarom hij er wel of niet is. Zeven denken er gevarieerder over. Het verlangt meer organisatie in het werk. Het moet per geval bekeken worden en bepraat. Het kan door ruimere verdeling van taken zoals activiteiten mede leiden, ook onder de vrijwilligers te verdelen, d.m.v. werkstaten. Het kan door wisselingen bij onderlinge afspraken. Een ander idee is een minimumrooster of maar één stafkracht bij activiteiten of door WSW-ers op te leiden tot stafkrachten. Het hele onderwerp moet op een bestuursvergadering goed met betaalde medewerkers uitgepraat worden.

20. **De vragenlijst tenslotte** was voor de meesten goed en uitgebreid. Prima werk en vrij volledig; hij kan goed helpen bij het nemen van beslissingen als hij tenminste daarbij betrokken wordt. Hij was een beetje pittig, maar wel leuk. Natuurlijk kwamen er ook veel op- en aanmerkingen. Er had een klein lijstje bij gemoeten, wat je van de andere vindt, waaraan je niet hebt meegewerkt, hoe die op je overkomen en of je weet wat er gebeurt e.d. De lijst is prima, maar de maker ging te weinig van onze organisatie uit, idee: sectoren die vergaard zelfstandig zijn en gezamenlijk in hun eigen bestuur het beleid voor het geheel bepalen. Wat men ook mist, is het gedetailleerd ingaan op de mogelijkheden ter verbetering van de financiële situatie. Verder is er ook veel kritiek op de uitgebreidheid; men twijfelt aan de mogelijkheid om te komen tot een uitslag. Ook kost het nogal wat tijd om de lijst in te vullen, zeker voor iemand, die van de meeste zaken niet op de hoogte is, of wanneer je heel serieus probeert in te vullen. Op de meeste vragen is geen kort antwoord mogelijk. Ik zou wel vullen vol kunnen schrijven. Ook vroeg iemand zich af of de lijsten nog werden besproken op een vergadering of in een verslag. Ook werd opgemerkt dat sommige vragen niet relevant waren (en niet altijd correct geformuleerd). In de toekomst zou met wat moeten selecteren bijv. aparte lijsten voor vaste medewerkers en aparte voor hen, die slechts één keer per week het buurthuis bezoeken.

Samenvatting van het activiteitengedeelte van het medewerkeronderzoek

De volgende activiteiten werden onderzocht (achter de activiteit het aantal medewerkers, dat meedeed aan het onderzoek):

De bingo (7), de woensdagmiddaginstuif (6), de soosavonden (8), de peuterspeelzaal (4), de Vrijbuiters (3), de koffiebar (3), de bejaardensoos (2), de sjoelclub (4), de Leger des Heilsochtend (2), het buurtwerk (3), spelonderwijs (5), de vrijdagmiddagclub (3), de financiële administratie (2), de kinderkantine (4), het bestuur (2), de Engelse les (3), de maandagmiddag kinderclub (4), de timmerclub (1) en de naaclub (1).

Er was geen verslag van de kaartclub, de damesritmiek, etc.

Vrijwel alle activiteiten zijn dus in beeld gebracht, waarbij activiteiten met minder invullers ook minder medewerkers hebben, zodat ook hier sprake is van een behoorlijke mate van representativiteit.

De bingo heeft goed gedraaid. Het waren gezellige avonden met een goede opkomst (ongeveer 40 mensen). Er zijn echter ook medewerkers, die dit bezoekersaantal te laag vinden. Er moet meer aan reclame en aan betere prijzen gedaan worden. Er waren altijd voldoende medewerkers, al moest er de laatste keren telkens op het laatste moment naar bingoleiders gezocht worden. De medewerkerbegeleiding was eigenlijk afwezig. Er werd niet voor- of nagepraat, in de werkgroepvergadering wordt maar weinig aandacht aan de bingo besteed. Voor het volgende seizoen zal er wat aan de medewerkers gedaan moeten worden. Want slechts twee zijn er zeker van volgend jaar weer mee te doen. De meeste anderen hebben geen tijd meer vanwege school.

De ruimte is goed, al mag er wat leuker, fleuriger materiaal langs de wanden of bloemen op tafel. Het materiaal is goed, betere tafelkleedjes komen binnenkort. Wel is er vraag naar een eigen kast om de spullen, zoals overgebleven prijzen op te slaan, bijv. in het vernieuwde handenarbeidlokaal. Het contact met de bezoekers is niet zo groot. Bij sommigen voor wie het nodig was, is het wel het geval geweest.

De problemen waren de bekende roddelproblemen, onenigheden tussen de medewerkers. Bingo is zeker op zijn plaats in het buurthuis. Je krijgt dan ook andere mensen binnen. Het is een gezelligheidsavond voor de buurtbewoners, waaraan het hele gezin kan deelnemen. Ouderwetse ontspanning. Betere zitmogelijkheden en een ruimere bar zouden de mensen beter bij elkaar brengen. Verder grotere prijzen en betere reclame, waardoor er meer mensen komen.

De Woensdagmiddaginstuif heeft ook goed gedraaid, gezellig en met veel belangstelling van de kinderen. Minder goed was de begeleiding door de medewerkers. Er wordt te weinig voorbereid en uit de ideeën blijkt weinig inventiviteit. Gezien echter de aard van de activiteit en de groepssamenwerking was dit begrijpelijk. De medewerkerbegeleiding was redelijk. Er werd goed uitgelegd, zodat de medewerkers zelf goed konden helpen. Ook werd er over allerlei dingen gepraat zoals de waardering van prestaties en het individueel of collectief werken. De nabesprekingen waren soms te lang, terwijl er van de voorbesprekingen door praktische redenen als klaarzetten weinig kwam. Vergaderingen over de activiteiten zijn er niet, maar zouden er wel mogen komen. Er valt heel wat te verbeteren. Behalve het gezelliger maken van de zaal zal de voorbereiding beter moeten, terwijl de nabesprekingen kort en zakelijker moeten worden

gehouden. Er moet geprobeerd worden een kern van vaste medewerkers te creëren, die cursussen krijgen in bijv. klei bakken en emaileren en voorlichting over materialen, gereedschap en gebruiksmogelijkheden. Verder moet er in boeken gezocht worden naar interessante bezigheden. Er moet overleg komen met de andere kinderclubs over het werken in themablokken. Een eigen lokaal zou beter zijn, zodat we van dat onpraktisch gesleep van die tafels af zouden zijn; ook afdekplaten voor 4 tafels tegelijk of een groot zeil zou handig zijn. Het materiaal is redelijk, het beheer ervan matig. Iedereen rommelt maar oneconomisch aan, met als gevolg verspilling bij de vleet. Ook staan de kasten te vaak open.

Er is nauwelijks sprake van relatie met de kinderen. Daarvoor is er weinig tijd, duurt de activiteit te kort (1x per week 1½ uur) en is de groep te groot. Wel zou dit beter moeten worden.

Problemen zijn er nauwelijks geweest. Deze activiteit hoort zeker in het Vijfhovenhuis, want er wonen zeer veel kinderen in de buurt, die thuis weinig ruimte hebben om te spelen. Zo krijgen ze op hun vrije middag wat ontspanning, gezelligheid en onderdak, zodat ze niet op straat lopen te klieren of zich thuis vervelen. Doel van de activiteit is creativiteitsbevordering, het leren omgaan met elkaar en met verschillende materialen. Dit doel wordt niet helemaal bereikt. De groep zou meer gesloten moeten zijn. Ook konden de medewerkers betere motieven leren, zodat ze de kinderen iets beter kunnen leren dan primitief gefröbel.

De soosavonden hebben matig tot slecht gedraaid. Er is nogal wat rottigheid geweest, teveel toestanden met de bezoekers. In het begin van het seizoen was het gezellig en lekker druk, maar naar het einde toe werd het steeds slechter. Het was een te gewelddadige bezoekersgroep met weinig opbouwende aspecten. Stafkrachten zijn overbodig, daarentegen zijn uitsmijters nodig. Het is moeilijk om in deze activiteit meer te zien dan de jongeren van de straat houden, door ze de simpelste manier van zichzelf uitleven te geven: harde muziek en gedempt licht.

De medewerkerbegeleiding was redelijk. Er wordt aandacht besteed aan elkaars functioneren. Er waren echter problemen, die het vormen van een echte teamgeest in de weg stonden. De voorbesprekingen waren rommelig, de nabesprekingen goed, maar soms te lang en over te kleine dingen. De werkgroepvergadering is bijzonder rommelig. Er is weinig aandacht en er wordt teveel door elkaar gepraat, vanwege het ontbreken van een goede voorzitter.

Het opbouwen van relaties tijdens de soosavonden is niet gemakkelijk. Er was sprake van een nogal wisselende bezoekersgroep, die geen behoefte aan contact schenen te hebben. Het karakter van de soos is nogal vrijblijvend en de harde muziek verhindert diepgaand contact met de vaste kern van de bezoekers. Sommigen zijn dan ook van mening, dat we beter kunnen sluiten, in ieder geval minder soosavonden, minder nadruk op discotheekachtige gebeuren en meer contactavond met daarnaast andere activiteiten, zoals informatieavonden, spelletjesavonden, sport.

De meesten vinden, dat een goede soosavond wel bij een clubhuis hoort. Ook voor jongere buurtbewoners moet er een gezellige avond zijn, waar ze elkaar kunnen ontmoeten en waar de mogelijkheid bestaat om via gesprekken geholpen te worden met waar ze mee bezig zijn. (Eventueel vormingsactiviteiten over seks, drugs, jeugdloon, werkloosheid, enz.)

De Peuterzaal draaide goed wat betreft inkomsten en aantal kinderen. Er kan echter meer gedaan worden: meer handenarbeid, betere verwerking van het kinderkrantje en bijv. ouderavonden organiseren. Wel wordt er meer aandacht aan het werk gegeven dan vorig jaar en is de samenwerking beter. Ze worden meer achter hun voddën gezeten, waardoor ook de activiteiten naar buiten toe, zoals krantje en vergaderingen toenemen. Voor

medewerkerbegeleiding is echter niet veel tijd, zodat zaken moeilijk bespreekbaar kunnen worden. De vergaderingen gaan in een leuke en ontspannen sfeer, hoewel een van de medewerkers zegt, dat het slap gezeur is, waar weinig uitkomt.

Over de ruimte wordt gezegd, dat een eigen ruimte heel fijn zou zijn. Dan kan je pas praten over een eigen sfeer, wat ook voor de kinderen goed zou zijn. Het materiaal is goed, al wordt er veel verknoeid. Problemen waren onenigheid over het nut van vergaderen en de koffiebar. De peuterspeelzaal wordt als noodzakelijk gezien. Het voorziet in een sterke behoefte. Sommige kinderen hebben thuis niet veel contact met leeftijdgenoten. Ook is het een uitkomst voor werkende moeders en moeders, die het kind thuis niet goed aankunnen en in die tijd tot zichzelf kunnen komen.

De Vrijbuiters hebben redelijk goed gedraaid. De kinderen hebben begrip gekregen en resultaten geboekt met het leren van veel dingen. Ook de leiding heeft een hechtere band gekregen met de kinderen, hoewel de samenwerking binnen de leiding nog te wensen overlaat. Hoewel de voor- en nabesprekingen van groot belang worden geacht, komen ze slechts incidenteel voor. Materiaal en ruimte voldoen. Problemen zijn er weinig geweest. Soms waren er teveel mensen, die er niet horen, wat nogal afleidt.

Deze club hoort zeker bij het Vijfhovenhuis, dat er is om ruimte te bieden aan alle vormen van bezig zijn, die het geestelijk en maatschappelijk welzijn vormen en bevorderen. Doel van de Vrijbuiters is muzikale vorming, spelenderwijs wat leren en ondertussen goede vriendschappen opdoen. Verder psychologische opvoeding, spraakzaamheid, vindingrijkheid en menselijkheid. De clubleden krijgen de mogelijkheid om hun talenten in de vorm van ontspanning te ontplooien. Ze krijgen mondigheid en zullen gemakkelijker contacten met anderen leggen, waardoor de solidariteit een hoog aanzien krijgt. Hiervoor is echter een beter overleg tussen de begeleiders en een duidelijke houding tegenover de kinderen noodzakelijk.

De koffiebar heeft goed gedraaid en werd goed begeleid. De medewerkers keken kritisch naar elkaar en praatten goed na. Er hoeft niets te verbeteren, al zou geprobeerd kunnen worden er meer hulpbehoevenden bij te betrekken. Als toegangsdeur tot het Vijfhovenhuis zou de koffiebar meer informatie moeten bevatten over het programmapakket. Sommigen hebben goede relaties weten op te bouwen met bezoekers. Deze activiteit hoort bij het Vijfhovenhuis. Je krijgt weer oudere mensen uit de wijk binnen. Doel is het onder het genot van een kopje koffie met elkaar praten van buurtbewoners.

In de bejaardensoos zit een opbouwende lijn. Het is een over en weer begeleiden geweest – van de bejaardenbezoekers en de medewerkers –, waardoor wel meer mensen interesse hadden mogen krijgen. De speciale activiteiten, zoals naar de schouwburg, waren een succes. Hier moet meer aandacht aan worden besteed, bijv. dagjes uit. Voor- en nabesprekingen verlopen prima en ook de samenwerking met het Dienstencentrum is goed. De vrijdagmiddag is een ongelukkig tijdstip. We streven naar een meer cursusmatige opzet, waarbij op de donderdagmiddag vooral het recreatieve gedeelte voorop blijft staan. Het Dienstencentrum betaalt cursuskosten. Ideeën zijn: EHBO; bloemschikken; informatie over bejaardenprobleem. Omdat er gestreefd gaat worden naar meer excursies, zal hiervoor meer geld vrijgemaakt moeten worden. Het lokaal kan wel wat mooie wandversieringen gebruiken en het materiaal, dat er ter beschikking staat, is zeer summier. Verbetering lijkt echter financieel onmogelijk.

Hoflaan - Leiden (foto Google)

II. Het buurtwerk

Het buurtwerk was een vaag gedefinieerd project, waar ik me samen met Aad mee bezig hield. In het begin was dit zeer experimenteel en speculatief. Overigens was het moeilijk om een gezamenlijk moment te plannen. Weliswaar stond er die donderdagmiddag voor (zie roosters 1, 2 en 3), maar we hadden allebei ook veel andere werkzaamheden, administratief, enz., vooral Aad, terwijl ik een hele tijd bezig was om wat te maken van die buurtenquêtes.

In de eerste week, dat ik in het 5HH werk, wijdt Aad me in in het buurtwerk. We praten een tijdje over de enquêtes, waarna ik ze mee naar huis neem om ze op mijn gemak te bekijken. Sindsdien houd ik me er af en toe mee bezig en produceer diverse tabellen. Aad heeft het ondertussen druk gekregen met zijn eindschrijving voor de MBO-kw. Half november heb ik tijdens de sjoelclub een gesprek met Aad over de buurtenquête en dat we, als we een enquête van de buurt willen hebben, anders te werk moeten gaan. Tijdens het gesprek dat we later op de avond hierover hebben, komen we tot de gedachte om een buurtonderzoek op te zetten met het doel om binnen 1½ jaar met een rapport te komen, dat duidelijke gegevens bevat over de wensen van de mensen ten aanzien van huurhuis en buurtwerk. Dit rapport moet behalve goed leesbaar ook goed gefundeerd zijn, zodat het ook als handleiding kan dienen voor toekomstig onderzoek. De volgende dag bespreken we het plan met Don, die we op de hoogte stellen van de stand van zaken met betrekking tot de buurtenquête van het Zuidwestzomerfeest, waarna we de ideeën presenteren, die we over een echte buurtenquête ontwikkeld hebben. We bespreken de mogelijkheden voor onderzoek. We

weten niet eens precies hoe het zit met de populatie. Gaat het om 6000 mensen of gezinnen? We zouden bijv. via de Zuidwester, het huis-aan-huiskrantje waarin we tweewekelijks onze vaste rubriek hebben, een extra pagina op onze kosten kunnen verspreiden. Ook zouden we steekproefsgewijs te werk kunnen gaan, met bijv. een indeling in leeftijdscategorieën of andere factoren (religie, inkomen). Zo'n enquête kan volgens Don wel op vier blaadjes. Aad en ik denken meer nodig te hebben. Voorlopig wordt er afgesproken dat ik met een uitwerking kom van de Zuidwestzomerfeestenquête. Ik maak een stencil met de resultaten in schema, zonder verder commentaar. Het enige dat er uit naar voren komt is dat er wat aan huiswerkbegeleiding gedaan zou kunnen worden. Dit organiseren zal door Aad en mij gebeuren. Ondertussen zal ik verder over het buurtonderzoek nadenken. Er komt echter weinig uit. In januari gaan Aad en ik met nieuwe energie aan de slag. De scriptie van Aad is af. Donderdag 6-1-77 doen we verslag van ons gesprek in het avondteamberaad onder 'Gesprek Cor en Aad': "Cor en Aad hebben over de volgende dingen gepraat:

A. Politieke Partijen Dag. Dit is veranderd in een maand die duurt van eind april tot eind mei vlak voor de verkiezingen. De 1^e week zal in het kader van de democratie staan; de bedoeling is dat er uitgelegd wordt hoe ons land bestuurlijk in elkaar zit. De 2^e week zal in het kader van de politieke partijen staan; de bedoeling is dat er uitgelegd wordt welke partijen er zijn en wat ze voorstaan. De 3^e week zal gaan over de programma's van de politieke partijen. De 4^e week zal in het thema staan: wat betekent dit voor jou en voor mij. Het doel van deze maand om mensen informatie te geven om zodoende te bereiken, dat mensen meer bewust gaan kiezen.

B. Huiswerkbegeleiding. Hier zijn de volgende afspraken over gemaakt: Aad en Cor zullen op de theesozen gaan onderzoeken hoeveel mensen dit willen, op welke scholen ze zitten en bij welke vakken ze behoefte hebben aan begeleiding. Dan zal er naar bekwame krachten (kosteloos) uitgekeken moeten worden. Wanneer dit rond is, moet er zowel met de bezoekers als met de huiswerkbegeleiders gekeken worden op welke tijd en in welke ruimte het gehouden kan worden.

C. Buurtonderzoek. De volgende afspraken hebben Aad en Cor hierover gemaakt: alle statistische gegevens over Zuidwest zal Cor bij de gemeente opvragen. Op basis hiervan gaan Cor en Aad kijken wat er nog overblijft om te onderzoeken.

Het hoe en wat zullen Aad en Cor verder bespreken; in het teamberaad zal er dan weer een kort verslagje komen."

Ik ga naar de stadssociograaf en verkrijg daar de volgende boekjes: De bevolking van Leiden naar stadswijk per 31 dec. '75; statistiek van de verkiezingen in de gemeente Leiden, Gemeenteraad 29 mei '74; de bejaarden in Leiden, alsmede verwachte ontwikkelingen tot 1985 met een onderzoek naar de behoefte aan plaatsen voor langdurige verpleging ten behoeve van bejaarden in verpleegtehuizen, aan plaatsen in bejaardencentra en aan bejaardenwoningen; De Leidse woningvoorraad naar stadswijken (1970); Bedrijfsvestingen en arbeidsplaatsen in de gemeente Leiden (1970).

In februari stel ik een stukje op voor de Zuidwester met een oproep voor vrijwilligers ten behoeve van de huiswerkbegeleiding, terwijl Aad en ik weer een intensieve bespreking hebben op donderdag 3-2 over de politieke maand, het contact opnemen met de huiswerk cursus in Leiden Noord en de verdere uitwerking van het buurtonderzoek. Voor de donderdag daarop produceer ik een brief aan Aad met gedachten over een buurtonderzoek, die een samenvatting en verdere uitwerking is van de ideeën die we tijdens onze gesprekken hebben gekregen.

“Eerste vereiste bij een buurtonderzoek is, dat de buurtbewoners als belanghebbenden erkend worden en da dus door de uitvoerende instantie hier optimaal rekening meer wordt gehouden. Dit houdt in: zoveel mogelijk met instemming van de buurtbewoners; zoveel mogelijk zelfwerkzaamheid van de buurtbewoners; zoveel mogelijk informatie-uitwisseling tussen de buurtbewoners. De uitvoerende instantie dient zoveel mogelijk representatief te zijn voor de buurtbewoners, of in ieder geval in verbinding ermee staan, opdat een goede communicatie mogelijk is. Een maquette van de buurt kan een geweldig hulpmiddel zijn om onder medewerkers en bezoekers een soort buurtbewustzijn te creëren, n.l. het idee dat dor middel van het buurthuis een soort buurtbinding kan bestaan. Er moet een soort vertrouwensrelatie ontstaan tussen de buurtbewoners en het buurthuis; door allerlei activiteiten gebeurt dit al, maar nog weinig gericht: meer buurtavonden organiseren, de mensen meer informatie (= advies) geven bijv. voorlichtingsavonden (verkiezingen, drugs, milieu, buurtverbetering, buurthuiswerk).

Binnen het buurthuis zal de structuur zodanig moeten zijn, dat de buurtbewoners gestimuleerd worden tot het buurthuiswerk, ook in zijn bredere aspecten. Behalve dat de vergadering openbaar zijn, zou er ook een verslag in de buurtkring moeten zijn. Ook over andere zaken met betrekking tot het buurthuis zou er een stroom van informatie moeten zijn van de kant van het buurthuis naar de buurtbewoners. Een eerste idee hiervoor zou een buurtkrant kunnen zijn. Ook wat betreft de informatie-uitwisseling tussen de buurtbewoners kan een krant stimulerend werken. Te denken valt over: interviews met buurtbewoners over buurtzaken of andere zaken, interviews met in en rond de buurt gelegen instanties, artikelen geschreven door buurtbewoners of medewerkers (of overgenomen), informatie over velerlei onderwerpen.

De commerciële levensvatbaarheid van het krantje zal eerst onderzocht moeten worden door een korte proef van belangstelling onder de belanghebbende winkeliers in de directe omgeving. Ook de mogelijkheid van gebruik door andere buurtgerichte organisaties is een punt van aandacht in verband met omvang, verschijningstijd, opbrengsten. Bijv. aankondigingen voor scholen, kerken, verenigingen, bedrijven, etc. Voor de twee laatstgenoemden is het nodig een inventarisatie te maken, dit ook in verband met de maquette.

Ten aanzien van de technische vormgeving valt te denken over een combinatie van stencil en zeefdruk. Een zeefdrukinstallatie is vrij gemakkelijk zelf te maken, maar vrij tijdsintensief in het gebruik (ten aanzien van meerkleurendruk), echter te gekke resultaten. Voor het drukwerk is een ploeg van zo’n 10 medewerkers nodig: stencilen, rapen, nieten, tekenen, fotograferen, zeefdrukken, redactie, typen, lay-out, financiën, producer. Voor het verspreiden: wisselsysteem 3 ploegen om de 2 weken (of eenmaal per maand), verdelen over alle medewerkers. Voorlopig wil ik me wel beschikbaar stellen voor de taak van producer, d.i. organisator van het medewerkerteam, ook dus in verband met het buurtonderzoek, waarover de volgende keer meer!”

We bespreken de brief en besluiten om deze lijn voort te zetten. De week erop is Aad ziek. Ik maak een concept voor de brief aan de politieke partijen, om sprekers te leveren voor de verkiezingskermis, die we op zondag 22 mei ter afsluiting van de verkiezingsmaand gepland hebben, en om materiaal te sturen, waarna ik een korte vakantie van twee weken heb. Er wordt echter in die tijd een avondteamberaad gehouden, waarin het buurtwerk aan de orde is. In het verslag (3-3-77) lezen we onder het punt Welzijnsraad-Verkeerscirculatieplan: “Samen met een zevental bewoners en de welzijnsraad zullen wij een begin maken met een verkeersplan voor onze buurt. Van het Vijfhovenhuis zullen Aad en Cor zich hiervoor inzetten. Aad en Cor zullen een stukje over buurtwerk schrijven, dat bij de volgende notulen gevoegd zal worden.”

De week erop lezen we in de notulen van 8-3-77, dat Aad naar een vergadering is geweest van de projectgroep politieke vorming van de Welzijnsraad. Hij geeft de volgende informatie: “Deze projectgroep is een samenwerkingsverband van de Welzijnsraad (het infobulletin), het LAK en de stichting Burgerschapskunde (een landelijke, onafhankelijke, door CRM gesubsidieerde stichting, die zich ten doel stelt om Nederlandse burgers voor te lichten over politiek, enz.). De bedoeling van deze projectgroep is om in Leiden de aandacht te vestigen op de verkiezingen in mei en mensen te motiveren om te stemmen. Namens het Vijfhovenhuis heeft Aad ingebracht wat wij van plan zijn om te doen en dit sloeg erg aan. Afgesproken is dat deze projectgroep een informatiemap samenstelt over welke programma’s er zijn, het belang van stemmen, hoe we vertegenwoordigd zijn, enz.; met een cabaretgroep bestaande uit doorgewinterde Leidenaars gaat men een stukje schrijven om op te voeren; gaat proberen om een tentoonstelling over politieke spotprenten naar Leiden te halen. Conclusie: deze groep kan een heleboel goed werk doen (bijv. het samenstellen van een infomap) en het is geenszins de bedoeling dat zij het werk van de clubhuizen overneemt. Wel aardig is om te constateren dat er maar 2 clubhuizen, te weten de Zevensprong en het Vijfhovenhuis, in Leiden zijn, die iets aan de verkiezingen gaan doen.”

De beloofde brief van Cor en Aad is bij de notulen van teamberaad 15-3-77 gevoegd:

In het afgelopen teamberaad hebben Cor en Aad beloofd om met een stuk over het buurtwerk te komen. Het volgende is ervan terecht gekomen.

a. **Het project politieke voorlichting.** Er is geconstateerd dat veel mensen zeer ongemotiveerd kiezen; dit komt veelal omdat mensen zich niet met politiek verbonden voelen; de politieke partijen falen in het duidelijk maken aan de “gewone” mensen wat ze voorstaan, welke programma’s. Deze twee zaken zorgen ervoor dat mensen niet nadenken over ‘wat betekent deze partij voor mij?’ Ook door de voorlichting van de diverse media en door de traditie – mijn vader stemt de PvdA, die schijnt voor de arbeiders te zijn, dus stem ik daar ook maar op – wordt dit ongemotiveerd kiezen in stand gehouden. Het zich niet met politiek verbonden voelen komt voornamelijk door het feit dat een politieke partij zich niet aan een verkiezingsprogramma ‘kan houden’, omdat de politiek zo niet werkt. Politiek is een kwestie van schipperen, in negatief opzicht. Een ander punt is dat in onze parlementaire democratie (ons systeem van kiezen en gekozen worden) de bestuursstructuur voor een niet-ingewijde te ingewikkeld is en daardoor niet interessant. In de doelstelling van onze stichting staat dat een van de taken van de stichting is mensen meer bewust maken van hun eigen leefsituatie, zodat ze deze kunnen veranderen, als ze dat willen. Een manier om een bijdrage te leveren is om in het Vijfhovenhuis informatie te gaan geven op een zodanige manier dat het de mensen prikkelt om erover na te denken. Wij hebben dus de conclusie getrokken dat het mis is met de kiesmotivatie, daarom hebben wij als doel van dit project gesteld: “Mensen echt kennis te laten maken met politiek en de diverse partijen; laten inzien dat de politiek je leven beïnvloedt en dat door onze democratie je hierop invloed uit kan en moet oefenen. Door informatie te geven en hierover te praten of er iets creatiefs mee te doen iets aan de kiesmotivatie doen.”

Programmering:

We hebben er lang over gepraat maar uiteindelijk kwamen we aan het volgende programma. Het onderwerp zal in vier thema’s onderverdeeld worden; ieder thema zal een week gaan duren, dit opdat we iedere groep in het 5HH kunnen bereiken. Dan komen we tot de volgende indeling (de verkiezingen zijn op 25 mei; een maand daarvoor begint de week met 25 april):

1^e week van 25-4 t/m 1-5: **Wat is democratie?**

In deze week willen we proberen duidelijk te maken wat dit begrip inhoudt, hoe Nederland

bestuurlijk in elkaar zit en hoe een en ander tot stand komt. Werkwijze: door middel van stencils en flaps aan de muur en affiches en een bemande informatiestand info geven. Tevens zou er in iedere activiteit aandacht aan geschonken moeten worden.

2^e week: Waarom wil iedere partij dat wat er in hun verkiezingsprogramma staat? Er zal duidelijk gemaakt worden hoeveel en welke partijen we in Nederland hebben, welke ideeën ze voorstaan en wel zo kort mogelijk. Werkwijze: zelfde als 1 en informatie van de partijen zelf.

3^e week: **Programma's** van de politieke partijen. Deze week zal voornamelijk over de consequenties gaan die de partijen door middel van een programma duidelijk maken en vorm geven. Werkwijze: als 1 en tevens veel exemplaren van allerlei partijprogramma's ophangen en geven.

4^e week: **Wat betekent dit voor jou en mij?** Dit thema ligt moeilijker omdat het minder algemeen van aard is als het voorafgaande. Omdat dit project dan al drie weken loopt, mag je veronderstellen dat met veel mensen er al over gepraat is. Het gaat er in deze week in ieder geval om over de eigen verantwoordelijkheid van mensen te praten en over de invloed van hun keuze en wat er dan ... kiezen. Eigenlijk komen in deze week al de voorgaande thema's terug. Werkwijze: al het materiaal van de voorafgaande weken weer ophangen, neerleggen en veel praten met allerlei mensen...

Algemeen

Deze vier weken willen we afsluiten met een verkiezingscircuit. Dit zou in kunnen houden: iedere partij een eigen standje geven; in de vier hoeken een sprekershoek inrichten, waar iedere partij zijn zegje kan komen doen maar waar ook mensen uit het publiek iets kunnen komen vertellen/vragen; een filmpje draaien; misschien een optreden van een cabaret; opzetten van een tentoonstelling van politieke spotprenten; allerlei lekkernij verkopen; kortom een gezellige dag; handenarbeidactiviteiten gericht op het onderwerp politiek; stemadvies van de aanwezigen; een muziekgroep (geheel kosteloos); enz.

Rode draad

Als we toch alle groepen kunnen bereiken en willen voorkomen, dat de stroom van informatie teveel wordt, dachten wij dat we iets als een werkmap zouden kunnen maken. Deze werkmap moet dan als een rode draad door de verschillende thema's gaan lopen. Deze werkmap bestaat uit stencils over de thema's en werkstukken gemaakt in verband met de thema's. Er is een groep in Leiden bezig om een dergelijke map in elkaar te zetten.

Hoe verder?

Nu het idee een beetje duidelijk is gegroeid hoe je iets kunt doen voor de verkiezingen is het belangrijk dat er meer mensen bijkomen die kunnen helpen met de voorbereiding van het project. Daarom het volgende: Iedereen die tijd en zin heeft: Kom meehelpen!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!! Er zijn nog een heleboel dingen te doen zoals begroten van de kosten; partijen aanschrijven over informatie en sprekers; bekijken in hoeverre dit gesponsord kan worden; publiciteit en zo zijn er nog wel van die dingen.

b. Opzetten van het project huiswerkbegeleiding

Uit de enquête die afgenomen werd op 19 juni is o.a. gebleken dat er behoefte is aan huiswerkbegeleiding voor kinderen. Bij de planning van het nieuwe seizoen zijn we eerst begonnen met het verwerken van de enquêtegegevens. Na de conclusies zijn Cor en Aad aan de gang gegaan. Na een gesprek dat Aad met de huiswerkbegeleiders uit Leiden Noord had, zijn we tot de volgende dingen gekomen.

De start van de huiswerkgroep moet zijn na aanvang van de scholen (de kinderen moeten eerst weer even wennen); er moeten contacten met scholen gelegd worden om te praten over ons idee, het

lesprogramma en behoeftepeiling onder de kinderen alsmede kijken in hoeverre scholen bereid zijn hun medewerking hieraan te geven (bijv. ruimte); informeren op de scholen naar de eerstvolgende ouderavond om eens te praten met de ouders over ons voornemen; adresbestanden van de leerlingen(doel)groep opvragen; naast de huiswerkbegeleiding ook aandacht schenken aan welke leermogelijkheden er zijn en beroepsvoorlichting (waarbij bijv. het Arbeidsbureau uitgenodigd kan worden en we op bezoek bij bedrijven kunnen gaan); informeren, hoe we aan goede huiswerkbegeleiders/sters kunnen komen.

In het gesprek dat Aad had heeft iemand aangeboden om mee te helpen met het opzetten, daar deze persoon hier veel ervaring mee heeft. Ons voorstel is dan ook om de start van deze activiteit uit te stellen tot in het nieuwe seizoen. De voorbereidingen zullen na het project politieke voorlichting beginnen.

c. Verkeerscirculatieplan

Dit alles is gaan rollen naar aanleiding van het wat vreemde beleid van de afdeling verkeerszaken (van de gemeente). Het zit n.l. zo: de Telderskade werd plotseling tussen de Hoflaan en de Rooseveltstraat eenrichtingverkeer gemaakt. Toen wij belden om te vragen waarom dit nu gebeurd was, kregen we ten antwoord, dat zij het ook niet zo goed wisten, maar het bleek naar aanleiding van een klacht te zijn gebeurd. Na ons telefoontje werden de borden verwijderd, echter enkele dagen later stonden zij er weer, een vreemde zaak. De Hoflaan is een kinderrijke smalle straat, toch wordt de Boshuizerkade voor één richting afgesloten en het verkeer moet toch ergens heen. We hebben met wat buurtbewoners gepraat wat zij hiervan vonden en of zij hieraan iets wilden doen, ook in het kader van het feit dat de gemeente momenteel bezig om in de wijken van Leiden een plan te maken over het verkeer. De mensen die wij hebben gesproken zijn er erg enthousiast over. Inmiddels hebben we net de Welzijnsraad contact opgenomen om te kijken of zij ons hierbij kunnen helpen (het opzetten van een verkeerscirculatieplan). De Welzijnsraad bleek bereid te zijn om hieraan steun te verlenen (moeten ze ook wel omdat ze daarvoor indertijd zijn opgericht) in die zin dat ze de weg weten bij de gemeentelijke instanties.

Binnenkort zal de verkeerscommissie officieel opgericht worden en zal uit de volgende mensen bestaan: Hr. Wassink, Jan en Wil Verver, Hr. van Hal, Hr. Clements, Linda en Ber Zonneveld, Conny Nachtegeller, Leendert Boot, Ger Vermeulen, Hr. van Duyvenbode, Ad Kuppens namens de Welzijnsraad, Aad en Cor namens het 5HH.

Wat gaan we verder doen? Binnen $\pm$ 2 weken een vergadering bijeenroepen om 1) de groep officieel op te richten; 2) te kijken wat we willen gaan doen; 3) op een rijtje zetten van wensen; 4) te kijken hoe we de mening van de buurt rond het Vijfhovenhuis kunnen peilen.

d. Vervolg enquête – het grote buurtonderzoek

Het doel van de enquête was om te weten te komen wat mensen uit de buurt vinden van a) wat er tot nu id in het buurthuis; b) wat er in de toekomst moet gebeuren; c) in hoeverre mensen bereid zijn mee te helpen. Na de verwerking van de gegevens bleek dat door de te kleine ruimte van de vragenlijst er ook weinig is uitgekomen. Daar wij willen weten wat er in de buurt leeft, is het belangrijk dat er een zeer goed buurtonderzoek komt. Het is dan ook mogelijk om het programma-aanbod beter af te stemmen. Door gebrek aan tijd moet dit echter ook voor onbepaalde tijd opgeschort worden.

Met vriendelijke groeten, Aad en Cor.

Maandag 14 maart breng ik om 9.30 uur mijn eerste bezoek aan de projectgroep Politieke Vorming en heb 's middags hierover met Aad een gesprek. We besluiten dat ik me verder met de map zal bezig houden als afgevaardigde van het Vijfhoovenhuis. In het teamberaad van 15-3-77 vragen we in de rondvraag of er nog mensen zijn die mee willen doen aan de verkiezingscommissie. Don heeft zich al aangemeld. Zijn er nog meer belangstellenden???? Ook delen we mee voortaan na afloop van het teamberaad te gaan praten over buurtwerk.

Dinsdag 22-3 hebben Aad en ik een gesprek met Ad Kuppens om 16.00 uur. In het teamberaad van 29-3-77 doe ik verslag van mijn eerste bespreking met de projectgroep Politieke Vorming over de werkmap. We zijn met zijn drieën, ik namens het 5HH, Dirk de Frenne van de Welzijnsraad en Henk van Ommen van de stichting Burgerschapskunde. We maakten een voorlopige opzet voor de werkmap en voor volgende week bereiden we ieder een thema voor.

Onder het punt Verkiezingsmaand/buurtwerk lezen we:

“Cor en Aad hebben een stukje geschreven over hun buurtwerkactiviteiten tot nu toe. Dit stuk was bij de notulen van het teamberaad van 15-3-77 aangehecht. Naar aanleiding van dit stukje ontstond een discussie over prioriteitsstelling van het buurtwerk. Wat heeft voorrang, de verkiezingsvoorlichting of het opzetten van de huiswerkbegeleiding? Door tijdgebrek is het niet mogelijk gebleken om het alle twee goed te doen. De verkiezingen hebben van Aad en Cor voorrang gekregen, waardoor de huiswerkbegeleiding pas het nieuwe seizoen kan starten. In dit nieuwe seizoen zullen de roosters van Aad en Cor meer op elkaar afgestemd moeten worden, opdat zij wat meer tijd krijgen om samen aan buurtwerk te doen. Dan kan er zeker meer uitkomen.”

Eind maart verschijnt er in het Maart/April nummer van het infobulletin van het overleg wijkorganen (de Welzijnsraad) in het speciale info-inlegdeel een special over de verkiezingen over de twee middenpagina's, waarin als eerste de verkiezingsmaand in het Vijfhoovenhuis genoemd wordt in het rijtje van activiteiten in Leiden rondom de verkiezingen.

Op 29-3-77 gaat de verkeerscommissie van start. Er zijn een zevental buurtbewoners aanwezig, waarvan de meesten medewerker van het Vijfhoovenhuis zijn. De vergadering wordt door mij voorgezeten. Na de opening door mij legt allereerst Ad Kuppens, de vertegenwoordiger van de Welzijnsraad, uit hoe de gesprekken tussen het Vijfhoovenhuis en de Welzijnsraad zijn geweest. Daarbij hebben wij het gehad over de zeer vreemde verkeersmaatregelen die zijn genomen (Boshuizerkade, Telderskade) in de wijk en die later weer zijn teruggenomen. Ook de reacties van de buurtbewoners hebben we doorgenomen en van de kant van het 5HH hebben we verteld, dat we het initiatief hebben genomen tot het opzetten van een werkgroep. Dan vertel ik: “In deze vergadering moeten we kijken wat we gaan doen, welke gevolgen dit heeft gezien tijd en energie en of we dan nog door willen gaan. Het succes van ons werk zal afhangen van ons enthousiasme.” Vervolgens vertelt iedereen, die aanwezig is wat over zijn/haar straat en welke dingen daar gebeuren. We stellen vast dat de verkeerssituatie in de wijk zeer slecht is. Het is noodzakelijk dat daar iets aan gebeurt, mede doordat er op het stadhuis weer iemand komt, die in 1½ jaar een verkeerscirculatieplan voor Leiden moet opzetten. Nu kunnen de buurtbewoners nog meepraten, wat over 1½ jaar niet meer kan. De heer van Duyvenbode vertelt, dat de gemeente al twee jaar een verkeerscommissie heeft, die bezig is met het onderzoeken van de verkeerssituatie. Verder wordt er opgemerkt, dat als we naar de verkeerssituatie gaan kijken, we ook de totale woonomgeving in ogenschouw moeten nemen (bijv. groenvoorziening).

Vervolgens hebben we het over het verkeer door de wijk: het zware verkeer over de Telderskade, Rooseveltstraat en Boshuizerkade; het busverkeer over de 5 Meilaan en Boshuizerkade en het sluipverkeer over de Boshuizerkade en de Hoflaan, dat veroorzaakt wordt door de stoplichten op de Churchillaan. Het kenmerk van sluipverkeer is hoge snelheden en parkeerproblemen. We willen er in ieder geval wel met zijn allen tegenaan. Na lang beraad spraken we af, dat Ad Kuppens een plattegrond zal maken, die bij de notulen zal worden gevoegd. Iedereen bekijkt op de plattegrond speciaal de Boshuizerkade en de Hoflaan met daarbij de volgende zaken in het hoofd: a. parkeergelegenheid; b. welke verkeersmaatregelen; c. de gevolgen voor de zijstraten. Aad en Jan Verver zullen een stukje schrijven voor de kranten.

In het teamberaad van 5-4-77 wordt van deze vergadering verslag uitgebracht. Ook is er weer een bijeenkomst geweest van de projectgroep politieke vorming, waarin verder gewerkt werd aan de werkmap verkiezingen. Verder onder het punt Brief Aad: "Aad heeft een brief geschreven aan het teamberaad, waarin hij uitlegt, dat het niet aan zijn ijver te wijten is geweest, dat de huiswerkbegeleiding nog niet is gestart, maar dat er door allerlei heel begrijpelijke redenen stomweg niet genoeg tijd is geweest. Men had toch kunnen weten, dat Aad zich het apezuur werkt. Daarom vindt hij het jammer dat het nodig bleek te zijn een uitlegbriefje aan het teamberaad te sturen."

De brief van Aad is gedateerd 3-4-77 en luidt als volgt:

"Naar aanleiding van het vorige teamberaad over het punt buurtwerk moeten mij toch een aantal dingen van het hart. Ten eerste wil ik stellen dat als er kritiek is op mij of Aad en Cor, het een goede zaak is als dit zonder omhaal gezegd wordt. Ten tweede dat ik wat mijzelf betreft dan ook iets met deze kritiek zou willen/kunnen doen in mijn werk. Ten derde dat ik een erg rot klote gevoel aan het vorige teamberaadgesprek heb overgehouden, dit omdat het stuk wat Cor en ik samen geschreven hebben helemaal niet goed bekeken is en ook omdat iedereen maar klakkeloos heeft overgenomen wat Don naar voren bracht, n.l. dat er in 1 jaar tijd uit het buurtwerk weinig is gekomen, anders gezegd niet veel terecht is gekomen, waarbij het idee eronder lag van Cor en Aad hebben weinig of niets gedaan. Ook heb ik gemerkt dat door dit gesprek er mensen anders naar mij toe reageren, dan voordien gebeurde. Kortom in het gesprek wat werd gevoerd is er maar van een kant uit de hele zaak bekeken, n.l. dat het buurtwerk vorig jaar op het rooster is gezet en dat er volgens het stuk te weinig is uitgekomen. Dit laatste wil ik aanvechten, omdat dit niet waar is in mijn ogen. Voor de duidelijkheid zal ik de volgende dingen eens op een rijtje zetten. Op 19 juni hebben we een enquête afgenomen met als reden, dat we wilden weten welke wensen er onder onze buurtbewoners leven. Uit deze enquête bleek later o.a. dat er behoefte was aan huiswerkbegeleiding. In de voorbereiding van het nieuwe seizoen is hiermee rekening gehouden in die zin, dat er in het rooster van Aad en later Cor ruimte is gemaakt, n.l. een middag per week. Volgens afspraak heeft Cor de enquête eerst helemaal uitgewerkt, eind december was dit afgerond. Ikzelf ben in deze bezig geweest met mijn eindwerkstuk voor de MBO-kw; iedereen wist hier ook van af. In januari konden Cor en Aad pas echt samen met het buurtwerk bezig zijn. De resultaten hiervan staan in het door ons geproduceerde stuk. Ook de keuze die we hebben gemaakt kun je hierin vinden. De keuze is gemaakt op basis van het feit dat de verkiezingen erg belangrijk en op korte termijn zijn. De huiswerkbegeleiding kun je niet half in het seizoen starten, daarom gaan we het organiseren na het project verkiezingen, dus in het nieuwe seizoen. Het vreemde is dat iedereen, die in het teamberaad van vorige week aanwezig was, dit wist, maar niemand heeft zijn mond opengedaan. Door het gesprek ben ik gewoon dichtgeklapt, omdat het in een rotsfeer gebeurde; naderhand ben ik ook erg kwaad geworden, maar omdat ik het niet alleen wil opvreten, stel ik het door deze brief aan de orde.

Ik wil eindigen met te zeggen, dat ik mij verbaas over het feit, dat de mensen in het Vijfhovenhuis na ruim drie jaar nog niet weten hoe ik ben. Zodoende hadden jullie kunnen weten, dat ik best tegen kritiek kan, maar niet tegen een onredelijk gesprek. Ik hoop dat ik duidelijk genoeg heb kunnen zijn.”

In het teamberaad van 3-5-77 bij de rondvraag vraagt Aad of hij een boek mag kopen voor de stichting over de verkiezingen. Het boek, een overzicht van alle verkiezingsprogramma's, kost f 20,-. Cor vraagt woensdagmiddag vrij voor de lay-out van de verkiezingsmap. De vergadering gaat met beiden akkoord.

Die avond is er de tweede bijeenkomst van de verkeerscommissie. Na de opening en bespreking van de notulen van de vorige keer, vraag ik Aad waar zijn stukje voor de kanten blijft. Hij belooft het zo snel mogelijk af te hebben. Vervolgens hebben we het over de plattegrond van de buurt, waar Ad voor zou zorgen. Dit zal waarschijnlijk te duur gaan kosten, zodat we het voorlopig moeten doen met het primitieve plattegrondje, dat bij de notulen van de vorige keer zat en bedoeld is als werktekening, waarop ieder zijn of haar ideeën kan invullen. Vervolgens stel ik voor om zo min mogelijk in details te werken. Het is beter om zo min mogelijk voorstellen te doen om zo veel mogelijk te bereiken. Verder stel ik voor om individueel of in groepjes de straat op te gaan om vast te stellen hoe de situatie ter plaatse is (bijv. als een school uitgaat). Hiermee stemt de vergadering in. Ad vertelt dat hierbij de maten van de straat en de stoep belangrijk zijn, omdat er voorschriften zijn, die bijv. voorschrijven hoe breed een straat moet zijn om voor een-richting-verkeer in aanmerking te komen. Ad zal zich over de normen informeren. Er worden groepjes ingedeeld. Verder doet Ad het voorstel om scholen in te schakelen bij het tellen in het kader van bijv. aardrijkskundeles. Cor zal contact opnemen met een aardrijkskundeleraar, Ad zal achter tellinggegevens aangaan en proberen het viltbord van de Welzijnsraad te lenen.

Vervolgens legt Ad Kuppens uit hoe het op het gemeentehuis zit. Hij geeft het verschil aan tussen de dienst verkeerszaken – technici, die plannen maken – en de secretarie verkeerszaken, die het beleid maakt. Tot slot worden er nog wat suggesties gedaan met betrekking tot het verkeer in de wijk. Het zware verkeer gaat door de wijk rijden vanwege de niet-afgestelde stoplichten op de Churchillaan. Daarom zou er een “groene golf” op de Churchillaan moeten komen, waardoor ook de snelheden beperkt worden. De verkeerslichten voor voetgangers moeten dus niet langer handbedienbaar zijn. Verder moeten de straten gevrijwaard worden van verkeer dat er niet thuis hoort.

Aan de notulen zit verder een samenvatting gevoegd van de briefwisseling van de heer Metaal en de gemeente van 22-5-75 en 17-6-75 over de problemen rond de Telderskadescholen en het sluipverkeer over deze weg.

In het teamberaad van 10-5-77 wordt verslag gedaan van deze vergadering. Tevens wordt bij het punt Werkmap Verkiezingen opgemerkt, dat de map af is. Ik vertel er het een en ander over en de volgende week zal bijna het hele teamberaad hieraan gewijd worden. Degene die deze map willen hebben, kan hem bij Aad afhalen. In de notulen van het teamberaad van 17-5-77 lezen we onder het punt Werkmap Verkiezingen: “Lesley legt uit hoe de politieke molen in elkaar zit en hij deed dat prima. Op de helft van het gesprek kwam er een conflict met Willem en de andere mensen, die op het teamberaad aanwezig waren. Er is nog even heen en weer gepraat en afgesproken is, dat Willem, Aad, Lenie, Dirk en Henk maandagochtend hierover een gesprek hebben. Voor het verslag van de werkmap verkiezingen komt er volgende week een aanhangsel aan het teamberaadverslag.”

De week daarop is er geen verslag, maar wel zien we onder het punt Evaluatie politieke kermis (notulen teamberaad 24-5-77): “Deze middag, die gepland was voor de buurtbewoners om ze voor te lichten over de politieke molen, was een ... middag. We hadden 1 ding tegen en dat was het weer. Verder wordt er niet over gepraat.”

Verslag van de werkmap ‘Kiezen ja maar wat?’

In de evaluatie van het project Algemene Politieke Vorming van de periode febr. '77 – aug. '78 door Dirk de Frenne van de Welzijnsraad lezen we:

“In de ‘eerste periode’ (dus vorig jaar) is door de Werkgroep Algemene Politieke Vorming een cahier voor bestuur en politiek uitgebracht. Die map was samengesteld door een drietal mensen uit de sfeer van de werkgroep. Het werkschrift ‘Kiezen? Ja! Maar wat?’ was opgezet vanuit de gedachte dat er ten behoeve van groepen bij bepaalde instellingen in het vormingswerk en de clubhuizen, een agogisch hanteerbare map moest komen. Beknopt, niet te moeilijk geschreven en volgens een bepaalde formule die was afgestemd op het gebruik door en in groepen of klassen. Het ding was onderverdeeld in vier hoofdstukken: 1. Wat is politiek? 2. Wat is democratie? 3. Wat zijn politieke partijen? En 4. Wat betekenen verkiezingen en partijprogramma’s concreet voor jou? (let op de toenemende precisering). Ieder hoofdstukje begint met de betreffende vraagstelling met daaronder ruimte voor antwoorden. Dan volgt een stukje tekst, hier en daar onderbroken door een gearceerde vraag. En tenslotte weer een lege bladzijde voor de antwoorden. De gedachtegang achter deze opzet was: de groepsbegeleider heeft uiteengezet wat er gaat gebeuren: doel en belang, etc., waarna hij de mappen uitdeelt. Voordat de tekst wordt gelezen, vraagt hij aan de groep of iedereen zoveel mogelijk antwoorden vergeleken en bediscussieerd. Dan geeft de begeleider gelegenheid om het bijbehorende stukje tekst te lezen en de antwoorden op de overige vragen op te schrijven. Hierna volgt wederom discussie naar aanleiding van en over de tekst en de antwoorden.

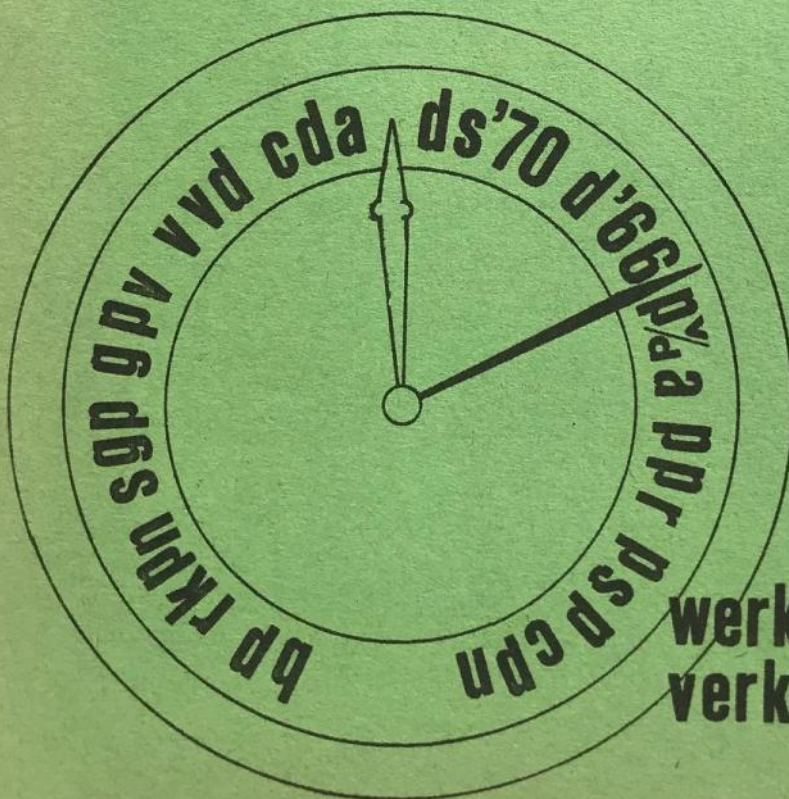
Op de volgende bijeenkomst komt het volgende hoofdstuk aan de beurt, op dezelfde wijze, enz. ‘Dat vinden alle instellingen leuk,’ dachten we. Helaas zijn we niet in staat geweest om de hanteerbaarheid van deze opzet te toetsen. Behalve dan, dat we uit navraag weten dat hij niet of niet op de bedoelde wijze is gebruikt. Hierbij speelt het volgende complex van factoren een rol: In de eerste plaats is er de (...) moeilijkheid dat het aanbod van de werkgroep een beetje vrijblijvend was; o.a. hangt dit samen met het feit dat er inzake de werkmap niet in een zeer vroeg stadium contact is gezocht met de afzonderlijke instellingen; enerzijds hebben ze niet de gelegenheid gehad zodanig aan het cahier mee te werken dat het gedeeltelijk als een eigen productie werd gezien en anderzijds was men in veel gevallen reeds met eigen programma’s begonnen, waar de werkmap zich niet meer in liet passen. Men gebruikte hoogstens enkele dingen eruit. De werkmap kwam überhaupt zo kort voor de verkiezingen uit, dat de tijd niet toereikend was, zelfs het eigen schema. De tekst werd in de meeste gevallen door de begeleiders te moeilijk geacht; de map was op dit punt duidelijk zijn doel voorbij geschoten.”

☐ kiezen ?

☐ ja !

☐ maar wat ?

werkschrift
verkiezingen

Werkmap 'Kiezen ja maar wat' (bijlage 8)

Tot zover Dirk. De map is op A4-formaat, 30 pagina's, verlucht met plaatsjes, een strip van 3 pagina's en een door mij ontworpen omslag (zie bijlage 8). De lay-out en productie werden door Dirk en Marja Robbers van de Welzijnsraad verzorgd. Ten behoeve van de map is ongeveer 10 maal een bijeenkomst geweest van Dirk, Henk en mijzelf. Binnen het Vijfhovenhuis werden enige exemplaren verspreid en werd een teamberaad aan het schrift besteed. De map is niet volgens opzet gebruikt, ten gevolge van het late uitkomen enerzijds en anderzijds de weinig creatieve manier waarop met de map werd omgesprongen. Ook het voorshands verwerpen van een follow-up van de map ten behoeve van de gemeenteraadsverkiezingen getuigt van starheid. Het feit dat de verkiezingsmarkt niet liep, moet ook niet gekoppeld worden aan het nut en/of welslagen van een langdurend project. In het teamberaad van 31-5-77 doen Aad en ik verslag van het gesprek, dat we hebben gehad met Johan van de huiswerkbegeleiding in Noord:

“Het waarom van zo'n huiswerkbegeleiding. Het doel is 1) kinderen begeleiden bij de leerstof, en 2) kinderen helpen leren. De leeftijdsgroep, waar we op mikken is de 11-12-jarigen. Deze kinderen gaan het volgend jaar naar het voortgezet onderwijs en de brugklas is vaak het moeilijkst. Voor het starten moet er met de hoofden van de diverse scholen contact worden opgenomen en ook moet er voor sommige klassen met de kinderen gepraat worden. In september moet er aan de leerlingen van deze klassen een briefje gestuurd worden. Verder zal er een kaartsysteem gemaakt worden om diverse dingen aan te tekenen. De bedoeling is dat de huiswerkbegeleiding vier maal per week gehouden zal worden van 16.00-17.30 uur. De leiding zal misschien bestaan uit zes mensen die dan per stuk ongeveer vier kinderen op zich nemen. Het lesmateriaal dat aangeschaft moet worden bestaat uit een woordenboek, atlanten, overzichtelijke grammatica, achtergrond infowerkstukken, wiskunde spullen en materiaal voor de begeleiders. Als we eventueel begeleiders te kort komen, moeten we advertenties plaatsen in studentenbladen of in de krant. We hebben al 6 mensen (Don, Aad, Cor, José en misschien Bert en Theo). Voor de begeleiders zijn de volgende afspraken gemaakt: Ze komen regelmatig bijeen (2 maal per week), houden 1x per maand een overleg, werken via een mentorsysteem voor een groep van 3 à 4 kinderen en onderhouden contact met de ouders (minstens 1x per jaar alle ouders). De contacten met de scholen zijn voor verwijfsfunctie, duidelijkheid voor alles, zelfregeling van de onkosten, inzicht in de leerstof en samenwerking met betrekking tot de problemen.”

Begin juni is er weer een vergadering van de bewonersverkeerscommissie, die precies een half uur duurde, omdat veel mensen hadden afgezegd. Afsproken werd dat Ad Kuppens de stratengegevens zal proberen op te sturen en dat de mensen, die alles opgemeten hebben, op basis van deze gegevens hun conclusies zullen trekken. In het teamberaad van 14-6-77 doet Aad verslag van zijn gesprek met het hoofd van de Antoniusschool, die het een prima initiatief vindt, bereid is om mee te werken, maar in zijn school geen ruimte kon bieden voor deze activiteit. Op 23-6-77 zou er nog een laatste vergadering zijn geweest door Aad, maar hierover heeft mij geen verslag bereikt; waarschijnlijk is de vergadering niet doorgegaan.

Meerhof - Leiden (foto Google 2014)

Buurtwerk Seizoen '77-'78

Tijdens het tweede seizoen wordt het buurtwerk een bijzaak op mijn rooster. Als zodanig staat het niet meer in mijn rooster (zie rooster 4 t/m 7). Wel zien we daarin opgenomen de huiswerkbegeleiding van 16.00-17.30 uur op donderdag- en vrijdagmiddag in de periode van september '77 tot februari '78 en de bewonersverkeerscommissie het hele seizoen door tot ver in het derde seizoen (rooster 8). In de evaluatie 77-78 is niets over het buurtwerk te vinden (prioriteiten: doelgroepen, zoals invaliden).

Aan het begin van het tweede seizoen zijn we druk bezig met het krantje, dat we naar de buurt uitbrengen. Daarin wordt reclame gemaakt voor alle activiteiten, met foto's van activiteiten en medewerkers en een door mij ontworpen omslag. Ondertussen hebben we afgesproken de huiswerkbegeleiding op donderdag- en vrijdagmiddag te houden van 15.45 tot 17.30 uur en de draad weer op te pikken met de verkeerscommissie (notulen teamberaad 23-8-77).

De huiswerk cursus krijgt enige aanmeldingen en in de notulen van het teamberaad van 13-9-77 lezen we: "Voor de huiswerkbegeleiding was er al het 2^e deel van de wereldgeschiedenis en nu was de vraag of ook het 1^e deel gekocht kon worden. Cor zal eerst een stukje in de Zuidwester schrijven met de vraag of er iemand is, die dit boek toevallig over heeft." In de notulen van 20-9-77 lezen we een verslag van de stand van zaken bij de verkeerscommissie: "Afgelopen maandag hebben Don, Aad en Cor een gesprek gehad met Ad Kuppens en Joop Kamphuis van de Welzijnsraad. In dit gesprek werden alle problemen van het verleden uitgepraat en besloten met een schone lei een frisse start te maken. Ad kwam met een plan, hoe we binnen een half jaar tot een verkeerscirculatieplan kunnen

komen. Dit betekent wel, dat de beuk er stevig in moet gaan. De eerste vergadering is gepland op 4 oktober en ik zal voor de uitnodigingen zorgen, waarin hij onder meer vertelt waarom het op het laatst niet zo lekker is gelopen.” Overigens lezen we bij de rondvraag van datzelfde teamberaad over verkiezingsprojecten: “In mei ’78 zijn er de gemeenteraadsverkiezingen. De Welzijnsraad heeft gevraagd of we mee willen doen om hiervan informatie te geven aan de buurt. Nu we gezien hebben met de verkiezingen in mei 1977 zeggen we helaas nee.”

Dan krijgen we de brief van Ad Kuppens aan de leden van de “bewonerscommissie De Vijfhoven”, die wijzelf de verkeerscommissie noemen (waarnaast er ook nog sprake is van bewonersgroepen bijv. met de Akkerhof-Weidehof-klachten, die door Aad werden behandeld. Op die groepen ga ik hier verder niet in).

Geachte leden,

Op 19 september vond er een gesprek plaats tussen de vertegenwoordigers van het Vijfhovenhuis en de Welzijnsraad naar aanleiding van de gerezen problemen met betrekking tot de inzet van Ad Kuppens.

1. Misverstand

Tijdens dit gesprek bleek een en ander vooral te berusten op een flink misverstand over al dan niet gemaakte afspraken voor de vakantie. Ad herinnert zich niet, dat hij al een afspraak voor een vergadering na de vakantie had gemaakt met de bewonerscommissie. Aad Braggaar herinnert zich dit echter wel. Ad heeft zich overigens beslist niet willen onttrekken aan zijn werkzaamheden en hij hoopt, dat het vertrouwen in hem hersteld kan worden.

2. Takenpakket Ad Kuppens

Van deze gelegenheid hebben wij tevens gebruik gemaakt om nog eens de taken van Ad ten behoeve van de commissie te omschrijven. De belangrijkste punten daaruit zijn:

De Welzijnsraad heeft de begeleiding van de bewonerscommissie m.b.t. het onderzoek op zich genomen met de vooronderstelling dat het werk voornamelijk door de commissie zelf wordt verricht. Het is dus niet de bedoeling, dat de Welzijnsraad op de stoel van de bewoners zelf gaat zitten. Haar taak blijft daarom beperkt tot ondersteuning van activiteiten, zoals:

- a. het ontwikkelen van procedureel inzicht bij de commissieleden,
- b. het assisteren van de commissie bij haar onderzoek door middel van adviezen ten aanzien van de probleemstelling, de vergadering en formulering van de voorlopige voorstellen,
- c. het assisteren bij de vertaling van de voorlopige voorstellen in een vragenlijst,
- d. het assisteren bij de toetsing van de voorlopige voorstellen d.m.v. een enquête,
- e. het verwerken van de onderzoeksgegevens uit die enquête,
- f. het assisteren bij de terugkoppeling van deze gegevens naar de bewoners,
- g. het leggen van contacten tussen commissieleden en ambtenaren (beleidsvoorbereiders en beleidsvoerders van het stadhuis),
- h. het assisteren bij het bespreekbaar maken van de voorstellen met het College van Burgemeester en Wethouders.

3. Stand van zaken

Op een van de laatste vergaderingen was afgesproken, dat wij zouden proberen om onze voorstellen te gaan toetsen aan de mening van enkele deskundigen van het stadhuis.

Inmiddels zijn de heer Verwoerd van de dienst Gemeentewerken, afdeling verkeerszaken, en de heer Piret van de dienst Gemeentezaken afdeling stedenbouw bereid gevonden om op een

commissievergadering aanwezig te zijn teneinde uw voorstellen te bespreken. Beiden wijzen er echter op, dat dit nog niet betekent dat de voorstellen zullen worden uitgevoerd. Wij zijn daarvoor afhankelijk van de secretarieafdeling die ook enige verkeerstellingen in de buurt heeft gehouden, is echter zover nog niet. Zij is ook nog niet bereid rechtstreeks contacten te gaan onderhouden met de commissie.

4. Voorstel verdere planning

Wij hebben ons tenslotte afgevraagd welke stappen er verder moeten worden genomen. Teneinde te voorkomen dat een en ander “een gebed zonder end” gaat worden, hebben wij de volgende tijdsplanning voorgesteld: september tot half oktober: de bewonerscommissie werkt de verdere vraagstelling uit en peilt de voorlopige meningen van een aantal deskundigen. Half oktober: 1^e bewonersvergadering (hearing). De bewonerscommissie zet haar voorstellen uiteen en vraagt naar nieuwe wensen. De enquête wordt aangekondigd op deze vergadering. Eind oktober: toetsing van de voorstellen aan de mening van de bewoners d.m.v. een enquête, op te stellen door de Welzijnsraad in overleg met de bewonerscommissie. De bewonerscommissie voert de enquête zelf uit. Half november: verwerking van de enquêtegegevens door de Welzijnsraad. Begin december: peilen voorlopige mening van de secretarieafdeling, dienst verkeer en openbare werken. Half december: 2^e bewonersvergadering (hearing) met terugkoppeling van de onderzoeksgegevens. Eventueel heroverwegen probleemstelling en voorstellen. Eind januari: 3^e bewonersvergadering waarbij de voorstellen aan B&W worden aangeboden.

Wij zijn er ons van bewust dat dit een zeer krap schema is, maar het heeft tot voordeel, dat onze voorstellen gereed zullen zijn op een moment, dat de politieke partijen gaan lonken naar de kiezersgunst (Provinciale Staten en Gemeenteraadsverkiezingen) . We zullen er dus allen gezamenlijk hard aan moeten trekken als we ja zeggen tegen dit voorstel. In verband met beschikbare vergaderruimte in het Vijfhoenhuis stellen wij tenslotte voor te vergaderen op dinsdag 4 oktober, 8 uur, en daarna elke laatste dinsdag van de maand, dus dinsdag 25 oktober, dinsdag 29 november, enz. steeds om 8 uur.

5. Agenda vergadering 4 oktober, aanvang 8 uur

Ons voorstel voor deze vergadering:

- 1) Opening
- 2) Deze brief: a) het “misverstand”; b) toelichting werkwijze; c) planning
- 3) Afspraken t.b.v. bewonersvergadering (hearings)
- 4) Afspraken t.b.v. enquêtering
- 5) Wat verder ter tafel komt
- 6) Sluiting

Dit voorstel is onze bijdrage op dit moment, het antwoord is nu weer aan u,

Met vriendelijke groeten,

Aad Braggaar, Cor Hendriks, Ad Kuppens.

De week daarop heeft de eerste bewonersverkeerscommissie plaats. Een paar ouden hebben afgezegd, de dames in feite, zodat alleen nog heren overblijven, dezelfde als aan het begin van het seizoen.

Allereerst stelt Cor de brief van Ad aan de orde, de vergadering vindt het een goede brief en vindt dat er maar niet te lang over gepraat moet worden. Een misverstand ligt in een klein hoekje. Ad loopt de brief door en vertelt een beetje wat er in staat en hoe dit uitwerkt op de planning die we gemaakt hebben. Onder het punt stand van zaken vertelt Ad, dat we de gemeentesecretarie het laatst moeten

inschakelen. De andere twee diensten doen gelijk van het begin af mee. Het planningsvoorstel wordt door de vergadering goedgekeurd; er werden wel een aantal opmerkingen over gemaakt. Het onderzoek dat eind oktober moet gaan gebeuren kun je op verschillende manieren gaan doen. Onderzoeksgegevens bij elkaar optellen geeft een richtlijn/denkrichting aan, maar dat is nog geen groepsmening; daarom moeten we ook een hearing houden. Ad Kuppens vertelt wat voor methoden je hebt om te onderzoeken. Om een zo min mogelijke onnauwkeurigheid en een zo laag mogelijk onbetrouwbaarheidspercentage te bereiken en iets wat voor ons mogelijk is, dat is de steekproef. Deze wijze heeft een afwijking van 5%. De vergadering gaat akkoord met het voorstel van Ad, om eerst een steekproef te doen en dan te bekijken hoe betrouwbaar deze is, dan kun je nog altijd een aanvullend onderzoek doen. Voor de steekproef neem je van de 1000 mensen 150 personen. Het voorstel wordt aangenomen.

Op de derde vergadering moeten we de wethouder onder druk zetten, mede doordat de gemeenteraadsverkiezingen gehouden worden. Het schema is krap, maar we hebben uitwijkmogelijkheden.

Tot slot volgen nog wat mededelingen en afspraken: “Ad werkt voor a.s. vrijdag het viltbord uit; 17 oktober 20.00 uur vergadering over afronding voorstellen: iedereen die een voorstel heeft werkt dit voor die tijd uit. Dinsdag 25 oktober 19.00 uur vergadering over enquête en conceptvragenlijst en krantjes. Cor biedt aan om de voorkant te maken.

vrijdag 21 oktober om 10.30 uur gaan Aad, Cor en Ad vergaderen op de Welzijnsraad: voorbereiden van het krantje voor de vergadering van 25-10 zal het onderwerp zijn. De hearing wordt gepland op 4 nov. Nadat we nog heel lang gezellig hebben doorgebabbeld sluit Cor de vergadering om 23.00. Met vriendelijke groet, Aad.

In de notulen van het teamberaad van 11-10-77 lezen we over het verslag: “Op de eerste vergadering van de bewonersverkeerscommissie werd de brief van Ad Kuppens behandeld. Het schema, over hoe we de actie zullen laten verlopen, wordt door de commissie overgenomen. Wel had dit onmiddellijke gevolgen voor de vergaderfrequentie. Voor 17-10 is een tussentijdse vergadering gepland, waarop gespeeld zal worden met het viltbord (te bewonderen in het kantoor).”

Uit de periode van intensief verslag van 10-10-77 tot 23-11-77 zijn me nog wat huiswerkbegeleidingnotities bekend. Donderdag 13 oktober 15.00 uur huiswerkhulp aan de oudste dochter van Lian in het kantoor en daarna in de huiskamer de huiswerkcursus voor de 5^e- en 6^e-klassers tot 17.30. Vrijdag 28 oktober 16.00 uur: Huiswerkbegeleiding van Dick in de Steiger, tegelijkertijd inbranden van de stencils, tot 17.00 uur.

Vrijdag 11 november 16.00 uur: overleg met Ellen over de huiswerkbegeleiding. De tussentijdse vergadering van 17-10-77 verloopt niet zonder problemen. Er moet heel wat moeite gedaan worden om althans een paar leden van de commissie bij elkaar te krijgen. En dan spelen we met het viltbord en maken diverse afspraken. De volgende dag maak ik een kaartje, waarop ieder zijn plannetjes kan uitwerken. De dag daarna begin ik met het ontwerpen van het krantje voor de buurt.

Vrijdag 21-10-77 ga ik 's ochtends met Aad naar de Welzijnsraad om aldaar met Ad Kuppens aan de samenstelling van het krantje te werken.

Dinsdag 25-10-77 is er weer de vergadering van de commissie. In het verslag hierover in de notulen van het teamberaad van 1-11-77 lezen we: “Ook deze bewonersverkeersvergadering was niet druk bezocht door de leden van de commissie terwijl we onverwachte bezoek hadden in de persoon van Mevr. Dernee (de moeder van Karin, de peuterspeelzaalstagiaire). Er werd ruime aandacht gegeven

aan haar probleem, hoewel we gelijk stelden, dat het uiteindelijk een zaak van haar, de Tamboerijn en de bewoners van de Tamboerijnbuurt is. Verder bezorgde ze ons tellinggegevens over Zuidwest, die we gekopieerd hebben en nu in de map buurtwerk zitten. Verder hebben we afspraken gemaakt over de buurtfolder en hebben we de datum voor de volgende bijeenkomst op 15 nov. gesteld als voorbereiding op de buurtbewonersvergadering van maandag 21 nov.”

Tijdens de vergadering is ook duidelijk geworden, dat die buurtfolder heel wat voeten in de aarde heeft. Aad heeft zijn kopij nog niet af, Aad de Inleiding niet en ik mijn ontwerpen voor affiche, voorplaat en middentekeningen niet. Donderdag 27 oktober werk ik er 's middags en 's avonds aan met tussendoor een gesprek met Aad. Verder werk ik hier woensdag 2-11, donderdag 3-11 en dat weekend aan.

Dinsdag 8 november ga ik op de Welzijnsraad de uitgetypte kopij halen en daarna naar de Stag-drukkerij, waar ik met Ine overleg en diverse afspraken maak. 's Avonds maak ik de tekeningen voor het boekje af.

Vrijdag 11 november help ik de hele ochtend met de voorbereiding van de platen. Dinsdag 15 november is er de zeer informele voorbespreking van de Hearing. Woensdag werk ik de hele middag op de Stag; om 4.00 uur blijkt het zelfs nodig om assistentie erbij te hebben. Els en Corine komen tot half zeven. Ik ga nog een half uur langer door.

De volgende dag ben ik om 9.15 weer op de Stag present voor de laatste keer. 's Middags houd ik me bezig met de coördinatie van de bezorging.

Maandag 21 november meld ik me ziek, maar ga 's avonds toch naar school. Op het 5HH is op dat moment de Hearing. Het boekje voor de buurt is dus erg krap van te voren verspreid. Overigens hebben we ook nog op andere manieren de Hearing aangekondigd, zoals via de Zuidwester, zodat het geen totale flop werd. Voor de buurtfolder, zie bijlage 9.

Hoe de Hearing verlopen is, kunnen we in de Zuidwester van 28-11-77 lezen (zie bijlage 10: Zuidwesterpublicaties over het verkeersplan).

Wel is er een briefje van Aad aan de leden van de verkeerscommissie om na de Hearing weer iedereen bij elkaar te roepen; d.d. 2-12-77:

“De Hearing van 21-11-77 heeft veel materiaal opgeleverd, wat veel tijd heeft gekost om dit een beetje te kunnen bekijken. Mede doordat andere activiteiten c.q. gebeurtenissen meer aandacht hebben gevraagd dan ik had verwacht, ben ik nog niet in de gelegenheid geweest om een vergadering af te spreken. De volgende vergadering kan hierdoor dan ook niet eerder plaatsvinden dan a.s. dinsdag over een week (13-12-77). De voorlopige agenda is: A. De gehouden Hearing. B. Wat doen we met de gegevens? C. Werkafspraken. D. De enquête.”

Van de bijeenkomst van 13-12-77 is geen verslag. In de notulen van het teamberaad van 20-12-77 lezen we dat er over de enquête is gepraat. In de notulen van de bestuursvergadering van 15-12-77 lezen we onder puntje Rondvraag: “Gevraagd wordt of er vragenstellers (enquêteurs) zijn voor het houden van een enquête betreffende verkeersproblemen. Iedereen zwijgt. Opgemerkt wordt dat in feite dit ook het verkeerde adres is. De mensen, die hier zitten, zijn allen op enigerwijze al medewerkers. Ze hebben het al druk. Zijn de namen en adressen van de mensen die kwamen op de avond voor het verkeersplan niet genoteerd? Wellicht zijn daar geïnteresseerden bij. Als we geen mensen buiten het 5HH weten te interesseren, kunnen we zulk werk niet aan!”

Werschrift Vijf Hoven Buurt Verkeersplan (bijlage 9)

Op 20-12-77 zou er weer een commissievergadering zijn, ditmaal voorgezeten door Aad, omdat ik andere 5HH-werkzaamheden heb. In het briefje van 23-12-77 van Aad aan de leden van de verkeerscommissie lezen we: "Op dinsdag 20 december om 21.00 uur hadden we een vergadering gepland om de aanwezigen te informeren over de enquête. Het is n.l. zo dat een enquête afnemen best moeilijk is als je het niet weet. Deze vergadering kon helaas niet doorgaan, omdat de man van

de Welzijnsraad verhinderd was. De enquête was echter ook in zijn bezit. We hebben een nieuwe vergadering gepland op dinsdagavond 3 januari 1978 om 21.00 uur. Het is zeer belangrijk dat u komt, want op deze avond spreken we ook af, wanneer de enquêtes klaar zijn c.q. binnen moeten zijn.”

Op de vergadering van 3 januari werden de enquêtes verdeeld. In het teamberaad van 10-1-78 “vraagt Aad of hij tijdens de koffiebar en de instuif vrij kan krijgen voor de enquêtes die hij moet lopen voor de bewonerscommissie. De vergadering gaat akkoord.”

Enquête verkeerscommissie.

De vragenlijst met betrekking tot de verkeerssituatie van de bewonersverkeerscommissie bestaat uit zes bladzijden en werd door de interviewers zelf ingevuld, althans dat was de bedoeling.

Eerst volgen enige vragen naar persoonlijke gegevens door de geïnterviewde: adres, leeftijd en gezinssituatie, waarbij het vooral gaat om de vervoersmiddelen die benut worden door ieder gezinslid afzonderlijk, met tot slot een vraag naar de gebruikelijke parkeerwijze van de eventuele auto. Dan volgen vragen naar de beleving van de verkeerssituatie. Is er voldoende parkeergelegenheid in de straat en buurt en wat vindt men over het parkeren van de auto voor de deur; belemmeren geparkeerde auto's de verkeersveiligheid en heeft men daar oplossingen voor; wat vindt men van autoverkeer in de buurt; waar en hoe doet men boodschappen.

Dan volgen de vragen naar de plannen zoals uitgetekend in het krantje. Allereerst of men die plannen kent, vervolgens welke mening men erover heeft, a) wat betreft het voorgestelde eenrichtingverkeer en b) wat betreft de drempels; wat men vindt van de verkeerscirkels en van het plan in het algemeen. Dan wordt gevraagd naar de plannen zoals die besproken zijn op de bewonersvergaderingen: het behouden van het tweerichtingverkeer op de Telderskade; andere verkeersbeperkende maatregelen, zoals het versmallen van de rijweg en het aanbrengen van groenvoorzieningen.

Tot slot volgen nog enige vragen met betrekking tot de woonomgeving: speelgelegenheid voor kinderen, groenvoorzieningen, stoepbreedte, openbaar vervoer, gemiste zaken in het interview en het mee willen werken aan de verdere planning.

In februari beginnen Aad en ik aan een nieuw project, een onderzoek bij kinderen naar de behoefte aan een extra kinderclub. De vraag hiernaar kwam voort uit het kindercluboverleg, waar we allebei in participeren. Vrijdag 3-2-78 hielden we het onderzoek op de Prinses Margrietschoot. In de drie hoogste klassen, op vrijdag 10-2-78 op de Anthonius- en Teldersschool.

Ondertussen doe ik ook een deel van mijn pakket interviews van de verkeerscommissie. Overigens was het niet mogelijk dat alle interviews door de leden van de verkeerscommissie gedaan werden en werden door de Welzijnsraad ook professionele interviewers ingeschakeld.

Maandagavond 13-2-78 hield men op het nabijgelegen Westerkwartier een voorbijeenkomst voor een verkeerscommissie. Op hun uitnodiging was ik daar naar toe geweest en deed hiervan op 14-2-78 verslag in het teamberaad, waar ik vertel, dat ik aan de vergadering heb uitgelegd, hoe het met het verkeersplan in onze buurt is gegaan.

D.d. 14-2-78 verschijnt de enquête-uitslag door Aad en mij.

Overzicht van het onderzoek bij kinderen naar de behoefte aan een extra kinderclub.

1. Algemeen

De terugloop van het aantal kinderen met name de maandagmiddag en de vrijdagmiddag heeft ons doen besluiten ons eens te beraden hoe dat komt. Een eerste stap was om deze slecht lopende activiteiten af te ronden. Na met elkaar gesproken te hebben, hebben we afgesproken om een gesprek op de scholen met de kinderen en de verantwoordelijke leerkrachten te hebben. Uit de gesprekken met de hoofden van de diverse scholen bleek dat:

a) tamelijk veel kinderen wel van het Vijfhoovenhuis hadden gehoord, maar een grote drempelvrees hen van binnenstappen weerhield. Ons voorstel om een open dag te organiseren, waarbij wij diverse dingen laten zien en doen, leek een goed idee.

b) De kinderen van de lagere klassen zijn vaak te moe om nog naar een club te gaan, terwijl de kinderen van de hogere klassen vaak geen tijd hebben vanwege het huiswerk.

Opvallende aantekening bij deze gesprekken was de bereidheid van de Anthoniusschool en de Teldersschool om mee te werken aan initiatieven vanuit het buurtcentrum. De derde lagere school in onze buurt, de Margrietschool, was niet al te belangstellend voor een gesprek met het Vijfhoovenhuis.

Na deze resultaten te hebben bekeken kwamen we tot de conclusie dat deze gesprekken en de evaluatie van de bestaande kinderclubs (te vinden in de map kindercluboverleg) te weinig houvast oftewel duidelijkheid gaven om er iets mee te doen. We wisten nog steeds niet wat voor ideeën de kinderen nu echt hebben, anders gezegd wat de kinderen op deze clubs willen doen.

Vanuit deze redenatie zou de open dag ook weinig zin hebben, althans vonden de meesten van ons, omdat we dan weer onze ideeën aanboden. De conclusie was dan ook, dat er een soort behoefte-onderzoek gedaan moest worden. Voordeel is dat je erachter komt wat kinderen graag willen, nadeel is dat je bepaalde mogelijkheden geeft, waarvan kinderen zich geen goed beeld kunnen vormen.

2. Doel onderzoek.

Voor de duidelijkheid zal er hier nog even worden ingegaan op het doel van de enquête. Dit is het best als volgt te omschrijven: “Proberen erachter te komen welke ideeën de kinderen hebben omtrent een nieuwe kinderactiviteit, te starten op de vrijdagmiddag.” De ideeën zullen er zoveel mogelijk in categorieën worden aangegeven, teneinde de kinderen een zo groot mogelijke keuzemogelijkheid te geven.

3. Leeftijd – Welke scholen – Welke categorieën

Het onderzoek richt zich dus op de lagere schoolkinderen in de leeftijdscategorie van 6 t/m 12 jaar. Praktische redenen hebben ervoor gezorgd dat we alleen de derde, vierde, vijfde en zesde klassen hebben gedaan.

De Teldersschool, de Anthoniusschool en de Margrietschool zal gevraagd worden medewerking te verlenen hieraan. Dit in de vorm van de tijd beschikbaar stellen om de vragen in de klassen bij de kinderen af te nemen. De categorieën waaruit de kinderen konden kiezen waren: handenarbeid, hobbyclub, muziekclub, toneelgroep, dansgroep, ruilmarkt voor verzamelaars, raceautoclub, soos, sport en spel, excursies en een mogelijkheid om nog iets anders in te vullen, dan wat er al aan keuzes aanwezig was.

4. Uitkomsten onderzoek – tellingen.

Totaal zijn er 90 kinderen ondervraagd, waaronder 44 jongens en 46 meisjes. De meest gewenste tijd waarop deze club zou moeten beginnen was 16.00 uur. Voorkeur voor hoelang de activiteit zou moeten duren was ook duidelijk aanwezig n.l. 1½ uur.

Op de categorieën Sport en Spel (81), Dansclub (76), Toneelgroep (66) en als vierde handenarbeid (55) werd het meest gescoord.

Om te kijken van welk geslacht de belangstelling voor de twee meest gekozen activiteiten (Sport en spel en de Dansclub) afkwam, hebben we een zogenaamde correlatieberekening uitgevoerd (correlatie = overeenstemming). En zoals wel te verwachten was, was er een hoge correlatie tussen Dansgroep en meisjes (81%) en Sport en spel en jongens (67 %).

5. Voorzichtige conclusies.

- Grote belangstelling bij de kinderen voor een dansclub (meisjes) en een sport en spelgroep (jongens).
- Dit te doen op de vrijdagmiddag aanvang 16.00 uur en eindigen om 17.30 uur.
- Benodigde zaken: een gymzaal of andere acceptabele ruimte; een gediplomeerde kracht; een deskundige op dansgebied; ...
- Contacten met scholen gekregen, moeten we in de toekomst in de gaten blijven houden.
- In een gesprek over het voorafgaande zal dit nog wel verder uitgebreid moeten worden.
- Een open dag organiseren.
- Publiciteit goed regelen.

Meer is er niet te bedenken, groetjes van Aad en Cor.

Ongeveer tegelijkertijd verschijnt er een praatpapier van Don over het kindercluboverleg.

Kindercluboverleg.

Bij het begin van dit seizoen hebben wij het kindercluboverleg ingevoerd. Het bleek namelijk, dat er tussen de verschillende kinderc lubs totaal geen coördinatie bestond. Zo kan het voorkomen, dat er op de maandagmiddagkinderclub gekleid werd, en twee dagen daarna de woensdagmiddagkinderclub op het lumineuze idee kwam om te gaan kleien. Laten we het niet te bont maken, al is de waarheid soms zo, maar als er ook op de vrijdagmiddagkinderclub nog gekleid werd, dan is het te begrijpen dat de kinderen, die alle drie de activiteiten bezochten er de balen van kregen.

Goed, om het geheel programmatisch wat op elkaar af te stemmen is het kindercluboverleg ontstaan. Het tweede reden, die het bestaan van een overlegvorm tussen de verschillende kinderclubs duidelijk zin gaf, was het praten over het hoe en waarom van een kinderclub. Was het de kinderen van de straat houden, of wilde je meer? Was het de verveling verdrijven, of wilde je ze iets leren?

Stof tot praten voldoende dachten wij zo.

Al pratende kwamen we erachter, dat velen van ons eigenlijk te onhandig waren om een kinderclub te leiden. Op een M.B.O. of een sociale academie leer je wel lullen maar niet kleien. Ook bij de vrijwilligers bleek te weinig concrete handenarbeidskennis te bestaan.

Wij besloten daarom niet alleen te praten, maar 1x in de twee weken ook werkelijk iets te doen (CH: slechts 2x uitgevoerd in de praktijk). Je kan immers pas wat van anderen leren, als je zelf de techniek beheerst.

Ondertussen bleek ook, dat de belangstelling voor de maandagmiddag- en de vrijdagmiddagkinderclub nihil was. Volgens ons kwam dit door de inhoud van de club. Wij besloten dit te controleren d.m.v. evaluaties en enquêtes. De enquête had nog een andere bedoeling: wij wilden een nieuwe kinderclub opzetten op de vrijdagmiddag en middels deze enquête wilden we te weten komen of er

- a) interesse bestond voor een club op de vrijdagmiddag;
- b) hoelang deze club zou moeten duren, en
- c) wat voor een club de kinderen wilden.

Maar goed, dat hebben we nu allemaal achter de rug.

Aad en Cor gaan de nieuwe sport- en spelclub op de vrijdag doen, dus rest eigenlijk voor het overleg zelf de vraag: Heeft dit overleg nog zin?

Als we kijken naar het waarom van dit overleg: coördinatie en deskundigheidsbevordering, moet iedereen volgens mij JA zeggen.

Redenen die een half jaar geleden goed genoeg waren om dit overleg op te zetten, zijn nu ook nog goed genoeg. Er is nog steeds veel te weinig gepraat over het inhoudelijke (bijv. wat is pedagogisch verantwoord bezig zijn?). Nog steeds zijn er veel te weinig mensen, die wat handenarbeidstechnieken beheersen, zodat eigenlijk per definitie elke kinderclub een flop zal worden of neer zal komen op de schouders van één persoon. Ik zeg dus JA tegen een kindercluboverleg, maar dan wel voor die mensen die er werkelijk bij betrokken zijn of willen zijn.

Don.

Vrijdag 17-3: Evaluatie huiswerkbegeleiding (zie rooster)

Bijles Karin Heruer: 19-5, 23-5, 30-5, 2-6, 6-6, 16-6 door Els.

Aad schrijft een brief aan Wethouder Waal.

Leiden, 30 mei '78

Aan mr. C.J.D. Waal,
wethouder Ruimtelijke Ordening en Verkeer,
Stadhuisplein II – Leiden.

Geachte heer Waal,

Enige tijd geleden hebben wij uw brief ontvangen, waar u het verkeerscirculatieplan aan de orde stelde. De late reactie van onze kant vindt zijn oorzaak in het feit, dat een aantal leden (inclusief ikzelf) ziek zijn geweest.

In uw brief stelde u dat er een afspraak is gemaakt over het tijdsbestek, waarin het verkeerscirculatieplan klaar zou zijn. Inderdaad is er contact geweest met de heer E. v.d. Pol van de afdeling Verkeerszaken.

Om de vraag, die u in uw brief aan de orde stelde, juist te beantwoorden zijn de volgende punten van belang:

- * de verkeerscommissie is ongeveer 1 jaar geleden opgericht
- * in dat jaar hebben de deelnemende bewoners inzicht verworven in de knelpunten van de wijk ten aanzien van verkeersdeelnemers
- * op basis van een aantal conclusies is er een concept verkeersplan gemaakt
- * na publicaties in het wijkkrantje en verspreiding van het verkeersplan (huis aan huis) in de buurt

- * hebben wij op 21 november een hearing gehouden,
- * waarna we een steekproef hebben gedaan bij een berekend aantal bewoners.

Dit overzicht is van belang om u een inzicht te geven in wat de commissie al zo'n beetje heeft gedaan. Het volgende doet zich voor, n.l. de enquête is in samenwerking met Ad Kuppens van de Welzijnsraad gemaakt/verwerkt. Het probleem is dat de onderzoeksgegevens nog niet op papier staan. Dit onderzoek is (voor alle duidelijkheid) de basis voor:

- * Het toetsen van het verkeerscirculatieplan
- * eventuele bijstelling van het plan
- * huis aan huis verspreiding
- * buurtvergadering – meningpeiling wijzigingen
- * definitief plan
- * bewonersvergadering of stemformulieren
- * voorstellen aan de raad en de gemeente verkeerscommissie.

In al die tijd hebben we regelmatig contact gezocht met Ad Kuppens over deze zaak, om ervoor te zorgen dat het rond werd gemaakt, maar de resultaten waren negatief. Het gesprek met E. v.d. Pol was dan ook gebaseerd op de verwachting dat een en ander spoedig klaar zou zijn. De verkeerscommissie staat nu al zo'n 4 à 5 maanden stil in afwachting van de resultaten van de steekproef.

Wij kunnen ons heel goed indenken dat dit allemaal erg vervelend is, voor de afwikkeling van het stedelijk verkeerscirculatieplan.

Misschien is het mogelijk om een zodanige oplossing te vinden dat onze inbreng nog wel kan worden opgenomen in de discussie hierover.

Met vriendelijke groet
namens de bewonerscommissie,
A. H. Braggaar.

In de notulen van het teamberaad van 16-5-78 lezen we bij vergaderingen, die geweest zijn: 12-5 heeft Aad een gesprek gehad met Ad Kuppens over het verkeerscirculatieplan: Aad zal de uitslagen van het onderzoek ophalen.

In de evaluatie '77-'78 is niets terug te vinden over de activiteit Buurtwerk.

In het overzicht van de bezoekersaantallen seizoen '77-'78 treffen we geflatteerde cijfers aan de huiswerkbegeleiding: 8 per week in september/half oktober, dan 10 in de laatste week van oktober, vervolgens 4x per week in november en december. Dan zien we een tijdje niets en in mei en de 1^e helft van juni staat weer 2x per week. Voor zover het geschiedde, had de huiswerkbegeleiding redelijke resultaten. Als activiteit zagen we de huiswerkbegeleiding als mislukt; een follow-up in gewijzigde vorm is niet meer van de grond gekomen.

De door Aad en mij gestarte sport en spelclub was ook maar een kort leven beschoren; bezoekersaantallen zijn hierover niet terug te vinden en eveneens ontbreekt het verslag in de evaluatie '77-'78.

In het verslag van de evaluatievergadering van 29-8-78 lezen we over de huiswerkbegeleiding: "Deze activiteit is het afgelopen jaar niet van de grond gekomen. Als activiteit schaffen we het dus af, maar incidentele begeleiding in noodgevallen blijft mogelijk. Dit kan op ongeveer eenzelfde wijze als de huiswerkbegeleiding vorig jaar."

Boshuizerkade, Leiden, 2018 (foto Google)

Buurtwerk Seizoen 78-79

In de notulen van teamberaad van 12-9-78 lezen we bij het puntje rondvraag:

“Verkeersplan: Vorige week hadden we bezoek van Eduard van der Pol van de gemeentesecretarie, afdeling verkeerszaken, die met Cor een gesprek had over de plannen, die de gemeente heeft met de Vijfhovenbuurt. Deze plannen, die op zich heel redelijk zijn, sluiten weinig aan met het verkeersplan, dat vorig jaar in de verkeerscommissie is ontwikkeld. Binnenkort zal Cor een bijeenkomst beleggen van de commissie om de plannen te vergelijken en om een hearing voor de buurt te plannen in samenwerking met de gemeente.”

Dit gesprek had op 5 september plaatsgehad. Hij bood ons het plan aan voor de Boshuizerkade + de miniplannetjes voor afsluiting van de Rooseveltstraat en de afsluiting voor auto's vanaf de 5 Meilaan van Hoflaan, Gerrit Kasteinstraat, Diemelstraat. We maken de afspraak om een grote kaart op te hangen en het 5HH krijgt folders van de gemeente. In oktober/november zullen we een rapport over Zuidwest ter beoordeling toegestuurd krijgen.

In dezelfde week komt het contact met de Welzijnsraad op gang, zij het nog niet geweldig. Ad Kuppens geeft me een weinig duidelijk voorlopig verslagje van het onderzoek.

Maandag 9 oktober heb ik een gesprek met Ad Kuppens, waarin hij belooft om binnen enige dagen met het onderzoeksrapport zal komen. De komende bewonersverkeerscommissie vergadering plannen we op 25 oktober.

Eind oktober stuur ik zelf een brief aan de leden van de verkeerscommissie:

“Eindelijk is het zover. Het onderzoeksrapport is gestencild en wordt bij deze toegestuurd. Zoals in het voorwoord te lezen staat, heeft het nogal wat voeten in de aarde gehad voordat het klaar was. Dit is jammer, want ondertussen is door de gemeente begonnen aan de reconstructie van de Boshuizerkade. Dit wil echter niet zeggen, dat het rapport zoals voor u ligt waardeloos is. Wel is het zo, dat we met elkaar het rapport zullen moeten toetsen aan de door de gemeente uitgevoerde veranderingen, want die veranderingen hebben betrekking op maar een klein gedeelte van het door de commissie bekeken en geïnterviewde gebied. Wij zijn nu in staat om de onderhandelingen met de gemeente te openen over de rest van het gebied en wat het verkeersplan daarover te zeggen heeft. Dit zal het onderwerp zijn van de komende bijeenkomst, die we geplant hebben op donderdag 2 november om 20.00 uur in het 5HH.”

Na het teamberaad van 31-10-78 wordt tijdens het werkoverleg gepraat over het discussiestuk, dat Aad in opdracht van het teamberaad (26-9-78) vervaardigde over de punten: begeleiding van nieuwe mensen, collegialiteit, wat is buurtwerk, bestek '81, hoe vul je een barlijst in, emancipatie, maandagavond informatief, gevoelige zaken t.a.v. bezoekers/medewerkers.

Dit discussiestuk werd eerder door het teamberaad afgekraakt, omdat er veel te weinig instond. Zo stond bijv. bij buurtwerk, wat is dat?:

“Merkbaar is het dat Tom nog niet zolang hier is, omdat er wel een idee over wat buurtwerk is, aanwezig is. We hebben zelfs een grote discussieavond met buurtbewoners en vertegenwoordigers van diverse politieke groeperingen over dit onderwerp gehad. Een zeer uitgebreid verslag is hiervan gemaakt door Marla en Els. Voorstel een praatpapiertje maken hierover, waar dit verslag in wordt betrokken en dan opnieuw hierover een discussie openen.”

Overigens is er in de notulen van het teamberaad van 31-10-78 vrijwel niets terug te vinden van een behoorlijke discussie.

Woensdag 1 november heb ik met Els een gesprek over de 1^e informatieavond over het verkeersplan. Els zal een kaart maken, terwijl ik de uitnodigingen zal verzorgen en de publiciteit. Donderdag 2 november is er de bewonersverkeerscommissie bijeenkomst, die gehouden wordt in het handenarbeidlokaal. Er zijn maar heel weinig aanwezigen. Na ongeveer 1 uur durende uitleg van Ad Kuppens over het rapport, worden er afspraken gemaakt voor de infoavond en taken verdeeld tussen Ad, mij en Els.

Een paar kanttekeningen bij het Verkeersplan Vijfhovenbuurt opgesteld door een werkgroep bestaande uit medewerkers van het Vijfhovenhuis en bewoners van de buurt.

In het plan wordt voor alle straten in de Vijfhovenbuurt eenrichtingverkeer voorgesteld gecombineerd met een zodanige circulatie van het autoverkeer dat sluipverkeer in de buurt voor een belangrijk deel onmogelijk maakt.

Een belangrijke vraag is of de voorgestelde circulatie ook in de praktijk nageleefd wordt. Hierover bestaan enige twijfels. Als toelichting het volgende: De Boshuizerkade blijft voor het busverkeer in twee richtingen berijdbaar. Dit betekent dat het profiel van de Boshuizerkade niet aangepast kan

worden aan eenrichtingverkeer. Voor het autoverkeer dat van de Vijf Meilaan via de Rooseveltstraat – Telderskade – Boshuizerkade naar de Haagweg of Churchilllaan wil “sluipen” is het verboden gebruik te maken van het gedeelte Boshuizerkade tussen de Willem Klooslaan en de Kneppelhoutstraat. Het betreft hier een stukje weg van circa 150 meter dat qua breedte geschikt is voor tweerichtingverkeer. De vrees bestaat dat vanwege een zeer geringe pakkans een groot aantal automobilisten het inrijdverbod ter hoogte van de Willem Klooslaan zullen negeren.

Aan het instellen van eenrichtingverkeer in alle straten van een vrij grote buurt zijn enige nadelen verbonden. In de eerste plaats moet rekening gehouden worden met een toename van het autoverkeer in de Vijfhovenbuurt als gevolg van het komen of de wijk te verlaten. Als toelichting het volgende voorbeeld. Veronderstel dat een bewoner van de Weidehof via de Rooseveltstraat de wijk binnenkomt, dan moet hij via de Telderskade – Boshuizerlaan – Willem Klooslaan – Hoflaan rijden om de Weidehof te bereiken. Een forse omweg. Een ander nadeel van eenrichtingverkeer is het feit dat dit snelheidverhogend werkt. Dit geldt vooral voor de straten waar, vanwege busverkeer in twee richtingen, het profiel niet versmald kan worden. Weliswaar kan de snelheid van het autoverkeer worden getemperd door de aanleg van drempels maar deze zijn zeer ongewenst op busroutes zoals de Boshuizerkade. Op drukke fietsroutes, zoals de Telderskade, zal de aanwezigheid van drempels het fietscomfort niet verhogen.

Afdeling Verkeerszaken van de dienst Gemeentewerken,
Leiden, 8 november 1978.

Rondvraag notulen teamberaad 14-11-78: “Cor: Voor de maandag info zou er een stencil gemaakt worden door iemand van de Welzijnsraad. Dat is dus niet gebeurd. Cor maakt nu zelf een tekst voor de affiches.”

Woensdag bel ik de Welzijnsraad en regel met Ad het stencil voor de infoavond. Maandag 20 november wordt de informatieavond over het verkeersplan gehouden. Hoewel ik ziek ben, zit ik toch de avond voor. De zaal is klaargezet voor ongeveer 30 man en een forum. Helaas bestaat het forum alleen uit mezelf, omdat Eduard van der Pol in de zaal blijft zitten, Ad Kuppens nergens te bekennen is en verdere genodigden niet zijn komen opdagen. Na een korte inleiding van mij, die niet zo goed in elkaar zit, gaat alle aandacht naar v.d. Pol in verband met de plannen van de gemeente. De rest van de avond is een beetje praatgegil van de diverse aanwezigen, waar ik om 21.30 genoeg van heb en de avond afsluit. Bekenden waren de heren Wassink, Verver, Metaal, Wisse, terwijl er verder aanwezig waren: een viertal Hoflaanbewoners, een van de Telderskade, een uit het Haagwegkwartier en een paar uit de Verdijkstraat. In totaal zo’n 16 bezoekers.

Evaluatie: Iedereen vond het een misser, te veel fouten:

- * Op het stenciltje van Ad stond geen woord over de informatieavond, dus er was alleen via de Zuidwester reclame gemaakt d.m.v. een buurtfolder.
- * De overhead projector was een flop.
- * De plannen van de gemeente waren te laat aangekomen en nog niet doorgewerkt.
- * Over het forum was te weinig afgesproken.
- * Ad Kuppens was niet aanwezig, terwijl hij van belang was als inleider.
- * Er waren veel te weinig bezoekers en die waren slechts ten dele uit de buurt.

In de notulen van het teamberaad van 21-11-78 lezen we over de infoavond:

“De avond met als onderwerp het verkeersplan was redelijk bezocht (ongeveer 25 mensen). Er waren

echter wat handicaps: Ad Kuppens had op het stencil wat door de buurt verspreid werd geen datum gezet en hij is zelf niet [op de infoavond] geweest. De afgevaardigde van de gemeente had de voorstelplannen van de gemeente bij zich, zodat deze ingekeken konden worden. Tot 1 februari is er mogelijkheid tot het maken van opmerkingen, het stellen van vragen etc. over het algemeen is er vrij weinig uit de avond gekomen.”

Bij de [ingekomen] post in de notulen van het teamberaad van 5-12-78 staat het binnenkomen van het deel van het verkeerscirculatieplan voor Zuidwest vermeld. Met betrekking tot de Vijfhovenbuurt meldt het rapport:

3.2.3. Boshuizerlaan

Met het instellen van eenrichtingverkeer op de Boshuizerlaan is het doorgaand verkeer in noordelijke richting verdwenen. In zuidelijke richting komt nog vrij veel doorgaand verkeer dat van de Haagweg via de Boshuizerkade en –laan naar de Vijf Meilaan rijdt. Voor dit verkeer vormt de Churchilllaan de aangewezen route.

Voorgesteld wordt de Boshuizerlaan voor het autoverkeer af te sluiten van de Vijf Meilaan. Om sluipverkeer via de Diemelstraat en de Gerrit Kasteinstraat te voorkomen zouden ook deze straten ook op gelijke wijze afgesloten moeten worden. De aansluiting van deze straten op de Vijf Meilaan moet zodanig worden gewijzigd dat in- en uitrijden voor auto's fysiek onmogelijk wordt terwijl dit niet geldt voor het fietsverkeer.

De Boshuizerlaan houdt wel een functie als toegangsroute o.a. voor de sporthal en het zwembad.

3.2.4. Rooseveltstraat

Om het sluipverkeer via de Boshuizerkade – Telderskade – Rooseveltstraat te beperken wordt voorgesteld de Rooseveltstraat voor autoverkeer af te sluiten van de Telderskade. De Rooseveltstraat, voor zover gelegen tussen de Telderskade en de Vijf Meilaan, behoudt dan namelijk een functie als toegangsroute voor de aanliggende bedrijven. De aansluiting zal zodanig gemaakt worden dat fietsverkeer mogelijk blijft. Voorgesteld wordt met betrekking tot de Hoflaan af te wachten of via deze straat sluipverkeer ontstaat. Indien dit het geval mocht zijn, dan dienen daartegen alsnog maatregelen te worden genomen.

3.3. Maatregelen tegen te hard rijden

Bij het treffen van maatregelen tegen te hard rijden moet onderscheid gemaakt worden tussen de verschillende typen straten. Het karakter van de maatregelen zal bijvoorbeeld op een woonerf anders zijn dan op een hoofdroute voor het autoverkeer. In het volgende overzicht zijn een aantal typen maatregelen aangegeven in relatie tot het straattype.

Hoofdroutes autoverkeer – coördinatie verkeerslichten op max. 30 km per uur

Wijk-/buurtwegen + busroutes – profielversmallingen / verspringen van het profiel

Woonstraten – drempels e.d. / aanleg woonerf

Op de Brahmslaan zijn onlangs profielversmallingen aangebracht. Mocht blijken dat de snelheid van het autoverkeer door de getroffen maatregelen beperkt zou worden dan zouden deze profielversmallingen ook elders aangebracht kunnen worden.

Op de Churchilllaan dient de maximum snelheid van 50 km/uur uitgangspunt te zijn voor de coördinatie van de verkeerslichteninstallaties.

3.4. Maatregelen tegen trillingshinder

Voorgesteld wordt de busroutes op korte termijn te asfalteren. Hiermee zal een groot deel van de klachten zijn verholpen. Binnenkort kan een plan tegemoet worden gezien om de Boshuizerkade, de Cornelis Schuytlaan, de Sweelincklaan en de Montgomerystraat te asfalteren. Het ligt in de bedoeling om nog dit jaar tot asfaltering over te gaan.

3.5. Parkeren

De parkeeroverlast op de Boshuizerlaan kan wellicht iets afnemen als het parkeerterrein naast de Sporthal in gebruik wordt genomen. Op de Boshuizerkade zal met de asfaltering het profiel zodanig worden aangepast dat extra parkeerplaatsen kunnen worden aangelegd.

Verwacht moet echter worden dat de uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen op momenten dat veel sportevenementen plaats vinden niet voldoende zal zijn.

~_~_~

In oktober verschijnt dan uiteindelijk het onderzoeksrapport bij de Welzijnsraad dat opent met het volgende voorwoord van Ad Kuppens:

Voorwoord.

De uitslag van dit onderzoek is pas een jaar later bekend dan aanvankelijk gedacht was door de bewonerscommissie en haar onderzoeker.

Dit is echter o.a. het gevolg van een aantal methodische problemen, welke moesten worden opgelost teneinde verantwoorde uitspraken te doen ondanks de vrij lage respons.

Wij dachten dat een en ander thans verantwoord is te doen.

Een gevolg van het bovenstaande is echter wel, dat er telkens in het rapport een aantal bewerkingen de aandacht vragen, welke aan de erg droge kant zijn, maar die toch onontbeerlijk zijn voor de juiste gevolgtrekkingen.

Voor hen die zoiets niet willen lezen, is dat geen bezwaar. Het advies "sla maar een gedeelte over" is voor hen op zijn plaats. De rest is nog interessant genoeg en via de inhoudsopgave terug te vinden.

Het werk achteraf beschouwend mogen wij wel stellen, dat zo'n onderzoek best samen kan en met de bewoners moet worden uitgevoerd. Daarbij dienen dan wel een aantal voorwaarden te worden gesteld. Ik noem o.a.

- * De bewoners (enquêteurs) moeten duidelijk geïnstrueerd worden en zijn, voor wat betreft interviewtechnieken en het letten op het handhaven van de aseletheid van de steekproef. Ware dit laatste gebeurd, dan was het onderzoek binnen enkele maanden afgerond.

- * Begeleiding van zo'n onderzoek kan nauwelijks ad hoc gebeuren. Men dient daarvoor een spanne tijd te begroten van een speciaal voor dit soort doelen aan te stellen onderzoeker. Het is daarom verheugend te weten, dat binnenkort de vacature bij de Welzijnsraad wordt vervuld.

Wij menen tenslotte dat dit onderzoek een aantal vruchtbare suggesties heeft opgeleverd. Waaruit blijkt dat men niet altijd een deskundige hoeft te zijn om voorstellen te doen die aanslaan bij de

bevolking. Het wijst er voorts op, dat voor wat betreft de buurt zowel als de gemeente als bewoners in een duidelijk communicatiekanaal behoren te zitten, teneinde een optimaal gebruik te maken van elkaars adviezen.

Beschouwen wij in dit licht ons onderzoek als experiment, dan is dit zeker geslaagd.

Ad Kuppens,

12 oktober 1978

Van het onderzoek wordt door het Vijfhovenhuis een samenvatting uitgegeven.

Willem Klooslaan, Leiden, 2018 (foto Google)

Korte samenvatting van het onderzoek verkeerscirculatieplan DE VIJF HOVEN.

De uitspraken in het onderzoek kunnen helaas niet per straat worden uitgelegd maar wel per blok. De buurt werd daarom onderverdeeld in drie blokken te weten Vijf Meilaan-Telderskade, Telderskade-Willem Klooslaan, Willem Klooslaan-Staringkade.

Het onderzoek is onderverdeeld in de volgende onderwerpen:

- a) beleving van de verkeerssituatie;
- b) plannen zoals deze aan de bewoners zijn voorgelegd;
- c) de voorgelegde plannen uit de bewonersvergadering;
- d) vragen met betrekking tot de woonomgeving.

De belangrijkste conclusies zijn:

- a. Beleving van de verkeerssituatie

Ongeveer 65% bleek in het bezit te zijn van een of meerdere auto's. De bewoners ervaren dit ruimtelijk en verkeerstechnisch als een groot probleem. Voorts vindt men dat het verkeer te snel rijdt, waarbij tevens bezwaar wordt gemaakt tegen het doorsnijdende vrachtverkeer.

b. Plannen zoals deze aan de bewoners zijn voorgelegd.

In het blok Vijf Meilaan – Telderskade was 72,5% vóór het voorgestelde eenrichtingsverkeer; in het blok Telderskade – Willem Klooslaan was 69,2% en in blok W. Klooslaan – Staringkade was 61,8% voor dat voorstel.

Vóór de voorgestelde verkeersdrempels waren de percentages in blok 1 85%, in blok 2 80,8% en in blok 3 76,3%.

Vóór het gehele plan kozen tenslotte 73,%, 64,3% en 68,4%.

c. De voorgelegde plannen uit de bewonersvergadering.

Het betrof hier de voorstellen tweerichtingverkeer op de Telderskade, versmallen van de rijweg en het aanbrengen van voorzieningen van groen ter stremming van het verkeer.

In het blok Vijf Meilaan – Telderskade was de grootste groep bewoners voor het voorgestelde tweerichtingverkeer op de Telderskade, namelijk 46,9%; in blok 2 was dit eveneens het geval, te weten 31,3%. In het derde blok bleek hierover geen eenduidige mening te bestaan, hetgeen niet zo verwonderlijk is als we beseffen dat dit blok het verst verwijderd ligt van de Telderskade.

Het versmallen van de rijweg kreeg in het 1^e blok 40% bijval, in het 2^e blok 38,9% en het 3^e blok 42,5%. We moeten daaruit opmaken dat dit voorstel niet aanslaat bij de bewoners.

Het aanbrengen van groenvoorzieningen ter stremming van het verkeer kreeg in alle drie de blokken bijval van de helft van de bewoners.

d. Woonomgeving.

Hier werden vragen voorgelegd met betrekking tot de speelgelegenheid, de groenvoorzieningen, de breedte van de stoepen. Een grote meerderheid was niet ontevreden over de bestaande situatie. Ook worden er vragen gesteld naar de mening over het openbaar vervoer. Een meerderheid meende dat de situatie meeviel, behalve in het 3^e blok, waar maar liefst 48% geen antwoord wenste te geven op deze vragen.

e. Overige voorstellen.

Er werd in ruime mate gebruik gemaakt bij de mogelijkheid tot het doen van eigen voorstellen, deze zullen op de komende bewonersvergadering nader worden toegelicht.

HET GEHELE ONDERZOEK LIGT VOOR U TER INZAGE IN HET VIJFHOVENHUIS.